

Täysistunto

Tiistai 22.11.2016 klo 14.03—21.48

4. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2017 talousarvioesityksen (HE 134/2016 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 249/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Ensimmäisen puheenvuoron käyttää ministeri Orpo. — Olkaa hyvä.

Keskustelu

14.05 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on antanut eduskunnalle täydentävän talousarvioesityksen vuodelle 2017. (Hälinää — Puhemies koputtaa) Myös tilannekuva on sama kuin se oli varsinaista talousarvioesitystä annettaessa, eli Suomen talous on hienoisessa kasvussa, mutta kuitenkin erityisesti julkisen talouden haasteet ovat erittäin suuria nyt ja vielä kohtuullisen pitkälle tulevaisuuteen.

Isoin ongelmamme on korkea työttömyys, kasvava pitkäaikaistyöttömyys ja siitä johtuvat menojen kasvut, jotka eivät ole varsinaisesti hallituksen päätösperäisiä. Työttömyys-turvamenot kasvavat. Julkiselle taloudelle työttömyydestä aiheutuu yli 6 miljardin lasku ensi vuonna. Sen lisäksi eläkemenot ovat kasvaneet ja muun muassa maahanmuuton aiheuttamat kulut näkyvät vielä ensi vuonna viime vuonna toteutuneen laajan maahanmuuton seurauksena.

Siitä huolimatta, kun nyt on kokonaisuus talousarvioesityksestä koossa, velkaantumisenkin hidastuu vuoteen 2016 verrattuna 410 miljoonaa euroa, ja näin valtion nettolainan-otoksi 2017 arvioidaan 5,5 miljardia. Seuraavina vuosina hallituksen sopeuttamistoimet, 4 miljardin säästöohjelma, alkavat purra, ja olemme vakuuttuneita myöskin siitä, että toimmemme pystyvät tukemaan orastavaa talouskasvua, joten me pääsemme selkeästi paremmalle uralle. Valitettavasti tämä on vielä hidasta ja meidän täytyy tehdä lisätoimenpiteitä työllisyyden ja talouden tilanteen parantamiseksi ja seuraavia uusia toimenpiteitä valmiste-llaan, mutta kiinnitän huomiota siihen, että lukuisia uudistuksia astuu voimaan ensi vuo-den alusta.

Tästä täydentävästä esityksestä haluaisin nostaa esille muutamia asioita.

Ensinnäkin, jakamaton varaus vielä vuodelle 2017, jota eduskuntakin, valtiovarainva-liokunta, voi pohtia, on 40 miljoonaa euroa, ja lisäksi vuodelle 2017 varataan 300 miljoonaa euroa lisäbudjetteja varten.

Yksittäisistä asioista haluan nostaa erityisesti esille poliisien määrärahojen lisäämisen. Tämä perustuu hallituksen omassa hallituksen strategiaistunnossaan linjaamaan väkival-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

taisten ääriliikkeiden laittoman toiminnan torjumisohjelmaan sekä tähtää erityisesti poliisien määrän turvaamiseen. Tällä rahalla me lähdemme siitä, että kaikkien poliisimiesten ja -naisten, jotka ovat tällä hetkellä työssä eivätkä eläköitymässä, työsuhteita, myös määräaikaisia, pystytään jatkamaan. Näin ollen poliisien kokonaismäärä ensi vuonna olisi noin 7 200, joka on siis käytännössä maksimi, johon päästään.

Poliisien määrän osalta on hyvä huomata se, että nyt viimeisenä kahtena vuotena koulutettujen määrä on ollut maksimissaan, jonka Poliisiammattikorkeakoulu pystyy ottamaan, joten poliisien määrään tulee sitä kautta potentiaalia, poliisien määrän turvaamiseen, jopa kasvattamiseen, mutta seuraavassa julkisen talouden suunnitelmassa meidän täytyy sitten katsoa tulevia vuosia. Mutta ensi vuoden osalta tilanne on tätä myöten turvattu.

Tästä 10 miljoonasta ohjataan suojelupoliisille 1,5 miljoonaa euroa, mikä on erityisesti tässä kansainvälisessä mutta myöskin meidän kansallisessa turvallisuustilanteessamme erittäin perusteltua. Turvallisuudesta on pidettävä huolta näin epävarmoina aikoina, se on kansalaisten, suomalaisten näkökulmasta aivan oleellinen asia.

Toinen iso kysymys on Talvivaaran kaivokseen liittyvät ratkaisut. Järkeviä järjestelyjä varten ja niiden turvaamiseksi ohjataan 100 miljoonaa euroa Terrafame Groupille. Tämä oli, kuten täällä muun muassa viime torstaina keskusteltiin, hallituksen ja talouspoliittisen ministerivaliokunnan arvio järkevästä ratkaisusta tässä hetkessä. Edistystä on tapahtunut siellä kaivosalueella sekä ympäristönäkökulmasta, mikä on aivan oleellista, että prosessinäkökulmasta, ja myöskin taloudellisesti edetään kohti positiivista kassavirtaa. Kun tähän on jo menneinä vuosina laitettu suunnattomia summia, niin juuri nyt, kun tämä käänös parempaan on tapahtunut, sulkemispäätöksen tekeminen ei tuntunut järkevältä. On aivan selvää myöskin se, että jollain aikavälillä, jossain näkymässä tämä kaivoksen toiminta on saatava positiiviseksi, koska pitkällä aikavälillä valtio ei voi rahoittaa tappiollista toimintaa, mutta tällä hetkellä toimivan johdon ja hallituksen arvio lähtee siitä, että tämä kehitys on hyvää ja oikeasuuntaista, ja lähdemme siitä, että löytyy kestävä ratkaisu hyvinkin nopealla aikavälillä.

Edelleen, sotilaalliseen kriisinhallintaan lisätään määrärahoja 16,8 miljoonaa. Valtaosa aiheutuu Libanonin UNIFIL-operaation laajentamisesta. Pieni mutta tärkeä kysymys on kriisinhallintaveteraanien sotilastapaturmalain muutosten aiheuttamista korvausmenoista lisäys 0,8 miljoonaa euroa. (Timo Heinonen: Kiitos siitä! — Ben Zyskowiec: Lex Heinonen!)

Infrahankkeisiin: Raide-Jokeri-pikaraitiotien rakentamiseen Helsingin Itäkeskus — Espoon Keilaniemi -välillä enintään 84 miljoonaa euroa valtuutta ja Tampereen raitiotien rakentamisen avustamiseen, ykkös- ja kakkosvaiheisiin, yhteensä 71 miljoonaa euroa. Kakkosvaiheen osalta ja koko rahoituksen maksamisen osalta odotamme myöskin Tampereen kaupungin päätöstä kakkosvaiheen toteuttamisesta.

Vielä viimeisenä asiana, arvoisa rouva puhemies, haluaisin nostaa esille viime viikolla julkistetun muutoksen hoitajamitoituskysymykseen. Minusta tässä löytyi hyvä ratkaisu. Tästä löytyi hyvä ratkaisu vanhusten kannalta, vanhustenhoidon kannalta, löydettiin järkeviä muutoksia vaatimuksiin ja edellytyksiin, mutta samaan aikaan pidetään kiinni julkisen talouden näkökulmasta, eli tämä 70 miljoonan euron säästö toteutuu. Valtiovarainministerinä pidän tätä myöskin erittäin tärkeänä näkökulmana, koska meidän taloudenhoitomme ja säästöohjelman pohjan pitää pitää. Tässä löytyi erinomainen ratkaisu, ja kiitän vielä siitä sekä sosiaali- ja terveysministeriötä ja -ministeriä, ministeri Rehulaa, että kaikkia niitä, jotka ovat tähän järkevän ratkaisun hakemiseen osallistuneet. Kyse ei ollut minkään peruut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

tamisesta vaan normaalista lainvalmistelusta, jossa haettiin järkevää ratkaisua jo esitetyn vaihtoehdoksi.

Ja vielä vihoviimeisenä, sokerina pohjalla: Tenojoen nousevien lohien kaikuluotainseurannan toteuttamiseen 0,49 miljoonaa euroa, joka on todella hieno ympäristöteko ja varmasti omalta osaltaan auttaa meitä suojelemaan tärkeää Tenojoen vaelluskalakantaa. — Kiitoksia.

Puhemies Maria Lohela: Ennen debattia edustaja Aalto. (Touko Aalto: Onko varsinainen puheenvuoro?) — Juuri niin, listalta.

14.12 Touko Aalto vihr: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2017 talousarvioesityksen täydentämisestä pitää sisällään sekä 100 miljoonan euron lisäpääomitus päätöksen että 107 miljoonan euron suuruisen valtiontakauksen. Valtiontakauksen tarkoitus on sinänsä ymmärrettävä, mutta kuvaavaa on se, että yhtiö ei pysty itse hoitamaan asioitaan ja taas tarvitaan valtion rahaa avuksi. Hallitus on siis laittamassa nyt myös Talvivaaran kaivoksen ympäristöriskit veronmaksajien maksettavaksi. Näinkö tässä on käymässä?

Ministeri Rehn kertoi tiedostustilaisuudessa, että hallitus lupaa Talvivaaralle 100 miljoonaa euroa lisäpääomaa, jotta se voi hakea parasta mahdollista neuvottelutilannetta ulkopuolisen rahoittajan kanssa. Neuvottelut lienevät vielä hankalassa vaiheessa, koska ulkopuolisesta rahoittajasta on yhtä epämääräisiä lupauksia kuin ennen valtion lisärahoituksen myöntämistä. Kun kaivos tekee 10 miljoonaa euroa tappiota kuukaudessa, valtio voi varautua jo seuraavaan pääomitukseen. Ministeri Rehn viittasi myös ympäristöluvan mukaisien vakuuksien maksamiseen valtion pussista. Nyt näemme, mitä ministeri Rehn tällä tarkoitti. Kysymys on jälleen kerran 107 miljoonasta uudesta eurosta valtiontakauksen myötä.

Talvivaaran osalta auki ovat yhä seuraavat kysymykset:

Miten kaivoksen toiminnasta saadaan markkinaehtoisesti kannattavaa? Nikkelin ja sinkin maailmanmarkkinahinnat ovat parantuneet, mutta monien talouden epävarmuustekijöiden vuoksi jatkokehityksestä ei ole minkäänlaista varmuutta.

Kysymys ministeri Rehnille: toimivatko kaivoksella käytetyt prosessit yksin ja yhdessä, ja miten ympäristöturvallisuus ja vesitaseiden hallinta on tosiasiallisesti tarkoitettu hoitaa?

Äärimmäisen kiinnostava kysymys on myös se, että Vaasan hallinto-oikeuden tiukentamat kaivoksen lupamääräykset ovat voimassa vielä pitkään, sillä kaivoksen uusittavaksi määrätty ympäristöluvat tullaan käsittelemään korkeinta hallinto-oikeutta myöten ennen kuin ne saavat lainvoiman.

Ja kaivoksen väitetyt ympäristövaikutusten parannukset johtuvat lähinnä miljoonien kuutiometrien laittomista lisäjuoksutuksista, joihin valvova viranomainen ei ole puuttanut. Tietävästi patorakenteiden turvallisuutta ja varoallaskapasiteettia ei ole parannettu Terrafamen aikana.

Arvoisa puhemies! Varmaa on joka tapauksessa se, että yhtiö on tullut maksamaan koko sen elinkaaren aikana veronmaksajille yhteensä vähintään 840 miljoonaa euroa jo ennen hallituksen uusinta 100 miljoonan euron lisäpääomitusta ja 107 miljoonan euron valtiontakausta. Lisäpääomitus ei pitkäksi aikaa riitä, kun kaivos tekee tappiota 10 miljoonaa euroa kuukaudessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

Oma kiinnostava kysymyksensä on myös se, että Terrafame Group Oy:n hallituksen puheenjohtaja Lauri Ratia sanoi yhtiön hakevan 150—200 miljoonan euron edestä lisärahoitusta. Jos kaivoksesta on tulossa Ratian mukaan kannattava jo vuonna 2018, siis kassavirran osalta, kuinka suurta omistususuutta yhtiöstä on enää tässä vaiheessa järkevää antaa ulkopuoliselle rahoittajalle, jos kyse on vain kohtuullisen pienestä lisärahasta suhteessa valtion tähänastisiin satsauksiin?

Kun puhutaan kassavirrasta, on tärkeää ymmärtää, että kassavirtahan ei kerro yhtiön todellisesta taloudellisesta tilanteesta vielä hyvin paljon mitään. Se ei kerro veloista eikä varoista. Tahtoisin kysyä myös, ministeri Rehn: onko tähän kassavirtaennusteeseen vuoteen 2018 mennessä otettu huomioon ympäristölupien mukaiset velvoitteet ja investointivaatimukset?

Arvoisa rouva puhemies! Kokonaisuudessaan on syytä kysyä: Onko tässä käymässä niin, että jos kaivoksesta tehdään keinolla ja vaikutuksilla millä hyvänsä kannattava, valtio maksaa viulut ja ulkopuolinen rahoittaja saa lottovoiton? Kun kaivos ei ole ollut erityisen houkutteleva sijoituskohde, onko valtio lupaamassa ulkopuoliselle rahoittajalle oletettuja suotuisampia ympäristölupamääräyksiä, kun jo Vaasan hallinto-oikeuden viimeisimpään päätökseen kohdistui jopa ministeritason julkista painostusta? Terrafamen ympäristövastuullisuuden uskottavuutta parantaisi huomattavasti, mikäli yhtiö ei jatkuvasti omilla toimillaan pyrkisi löysentämään ympäristölupaehtoja. — Kiitoksia.

Puhemies Maria Lohela: Nyt on mahdollista käydä debattia tästä aiheesta. Pyydän edustajia ilmoittautumaan.

14.18 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kansainvälisessä taloudessa on valtavasti epävarmuustekijöitä. Myös Euroopan unionin monissa maissa tullaan pitämään vaalit, jotka edelleen lisäävät tätä epävarmuutta. Sen tähden on tärkeätä, että hallitus nimenomaan tukee yrittäjyyttä, työllisyyttä ja kasvua tukevia toimia. Meillä Suomessa on joitakin alueita, joilla kasvu on lähtenyt liikkeelle, mutta on myöskin alueita, joilla välttämättä ei ole vielä päästy eteenpäin. Sen tähden on tärkeätä, että hallitus antaa edelleen mahdollisuuden myöskin Kainuulle, Talvivaaralle ja Terrafamelle, joka on merkittävä työllisyyden kannalta. Siksi meidän on syytä antaa edelleen mahdollisuus — tiedän, että meillä on asenteet niin, että toiset ovat valmiit, toiset eivät, mutta tässä tilanteessa nimenomaan pitää edetä näin, että hallitukselle annetaan mahdollisuus ja sen jälkeen, kun tämä mahdollisuus on käytetty, tätä asiaa voidaan tutkia uudelleen.

14.19 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys talousarvion täydentämisestä on selkeä. Tämähän liittyy tähän koko hallituksen talouspolitiikan kuvaan, jota hallitus toteuttaa. SDP:n vaihtoehtobudjetti on vain kaksi viikkoa vanha, tai — voi sanoa vielä — nuori, mutta voin ilokseni todeta, että se alkaa jo toteutua. Nimittäin tässä täydennysesityksessä hallitus nyt vetää vihdoin pois tämän epäoikeudenmukaisen ja epäinhimillisen vanhusten hoitajamitoituksen leikkauksen. Haluan esittää hallitukselle vilpittömän kiitoksen siitä, että myönnytte nyt tässä asiassa opposition ja kansalaisten, ikäihmisten ja hoitajien painostuksen alla. Haluaisinkin kysyä nyt hallitukselta: ovatko tässä täydentävässä esityksessä nyt ne kaikki asiat, joita hallitus aikoo perua tähän budjettiin liittyen, vai aiotteko harkita uudelleen esimerkiksi kotoutumistukilakiesityksen poisvetämistä? Tämä olisi tärkeä tieto (Puhemies koputtaa) eduskunnalle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

14.20 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todella hienoa oli tämä perjantaina saatu päätös siitä, että tätä hoitajamitoituksen tarkistamista ei tulla tekemään vaan asia harkittiin uudelleen, ja se kertoo kyllä siitä, että meillä on viisaat johtajat — käyttäisin kyllä tätä nimitystä — jotka ymmärtävät sen päälle, että aina voi harkita uudelleen, ja yhdessä me olemme tämän tehneet. Se on hienoa, että oppositio tästä nyt ottaa näitä mansikoita, mutta oppositio ei ehkä tiedä sitä, millaista toimintaa on täällä taustalla asian eteen tehty. (Jukka Gustafsson: Ai jaa! Ei me tiedetä, joo!)

Kiitos myös siitä, että huomioitte poliisit. Viikko sitten juttelin yhden poliisipartion kanssa, ja me totesimme, että me olemme samassa veneessä, poliisit ja hoitajat, että molemmat kuuluu huomioida ja lisämäärärahaa heille saadaan. Terrorismi on tänäänkin ollut muun muassa lehdistössä esillä, ja on tärkeä tema, että kiinnitetään huomiota turvallisuuteen. — Kiitoksia, hallitus!

14.21 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan minäkin kiinnittää huomiota näihin kahteen asiaan, mitkä tässä keskustelussa jo ovat tulleet esille.

Haluan kiittää siitä, että tämä hoitajamitoituksen heikennys jää nyt toteuttamatta ja vanhustenhuollon laatu ja sen taso turvataan kaikille. Erityisesti niille, joilla haasteet ovat kaikkein vakavimpia siinä hoidossa, se on tärkeää, ja silloin tämän perushoitajamitoituksen pitää olla riittävä.

Mutta huoleni liittyy siihen, että hallitus edelleen suunnittelee noin 70 miljoonan euron säästötavoitetta vanhustenhuoltoon. Olen huolissani siitä, onko sellaista ylipäättään mahdollista toteuttaa hoidon laadun heikentymättä. Eli olisitteko valmiita harkitsemaan sitä uudelleen, ja minkälaisia säästötoimenpiteitä te nyt harkitsette, jos menette edelleen eteenpäin jollain toisella tavalla vanhustenhuollon säästöjen toteuttamisessa? Olen siitä huolissani, koska laadunvarmistus on tosi tärkeää.

Talvivaarasta sanoisin vain sen, että tässä täydentävässä nyt laitetaan yhteensä 207 miljoonaa euroa lisää hankkeeseen, josta on tullut tämmöinen niin kuin uhkapelaajan riski, että kun on tullut jo paljon tappiota, ei uskalleta lopettaa. Haluaisin kysyä nyt (Puhemies koputtaa) ministeri Orpolta, kun uskotte myös markkinatalouteen: uskotteko, (Puhemies koputtaa) että kaivos voi olla kannattava lähivuosina?

14.22 **Kalle Jokinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensi vuoden talouskasvuksi ennustetaan 0,9:ää prosenttia pääasiassa yksityisten investointien ja yksityisen kulutuksen ansiosta. Pientä positiivista kehitystä on siis näkyvissä. Mutta edelleen pitää muistaa se, että viennin kokonaisvolyymi on se, johon me tarvitsemme panostuksia ja työtä sen eteen, ja julkisen talouden epätasapainoa emme pääse karkuun. Se meidän tulee hoitaa. Siksi hallituksen reformityö ansaitsee kaiken mahdollisen tuen ja kannustuksen, jotta tuo reformityö ja sitä kautta julkisen talouden tasapaino saavutetaan.

Hallitus tekee myös merkittävää arvovalintaa tässä lisätalousarviossa, täydentävässä talousarvioesityksessä, sillä, että hallitus osoittaa lisävaroja tässä tiukassa tilanteessa erityisesti niille tahoille, jotka huolehtivat suomalaisten turvallisuudesta. Poliisien lisämääräraha ja myös kriisinhallinnan ja sotilastapaturmalain korvausmenojen lisääminen ovat selkeä arvovalinta turvallisuuden puolesta — hyvä.

14.23 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä ymmärrän hyvin kainuulaisten huolet työllisyydestä ja työpaikkojen riittävyydestä Kainuussa. Mutta on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

syytä huomioida myöskin se, että kyllä siellä ollaan myös huolissaan järvien tilasta, kalastuksen tulevaisuudesta ja Talvivaaran vaikutuksista luontoon ja ympäristöön. Tässä Terrafamen hankkeessa on edelleen monta kohtaa, jotka herättävät epäilyksiä ja kysymyksiä, mitä tulee sekä kaivoksen kannattavuuteen että ympäristöongelmien hallintaan. Jos on jokin lainalaisuus, johon minäkin vasemmistolaisena luotan, niin se on se, että yksityinen pääoma yleensä hakeutuu tuottavan rahan luokse. Nyt tämä kaivostoiminta on edelleen rasakaasti tappiollista ja siitä huolimatta esitetään lisärahoitusta, vaikka tämä valtioneuvoston aikaisempi ehto yksityisestä rahoituksesta ei ole täyttynyt. Miten me voimme luottaa siihen, että tämä sama kierre ei jatku niin kuin tähän asti? Haluan myöskin kysyä ministeriltä, onko näissä kannattavuusarvioinneissa otettu huomioon ympäristölupien edellyttämät lisäinvestoinnit (Puhemies koputtaa) ja myöskin ympäristöongelmien korvaamisesta aiheutuvat kulut.

14.25 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy vain hämmästellä, millä voimalla vasemmistoliitto ja vihreät aikovat tehdä Kainuuseen 1 500 työtöntä. Täällä edustaja Aalto kysyi omassa puheenvuorossaan, miten vesitasapaino Talvivaarassa saadaan kuntoon — se on jo kunnossa, se on laitettu kuntoon — ja toisena, miten toiminta saadaan kannattavaksi. Sillä tavalla, miten me olemme nyt uutisistakin lukeneet, että siellä on prosessi saatu kuntoon, ympäristöasiat kuntoon. (Touko Aalto: Eihän se liity Talvivaaraan mitenkään!) On oletettavaa, että kaivos on kannattava taloudellisesti vuosien 2018—2019 vaihteessa. Minun mielestäni se, että kaivokseen panostetaan tässä vaiheessa, kun siellä asiat on saatu kuntoon, on järkevää talouspolitiikkaa. Minä pikkuisen vertaisin kuitenkin Talvivaaraa Turun telakan pelastamisen. Tässäkin yhteydessä oli paljon sellaista puhetta, että missään tapauksessa ei saisi panostaa. Mutta lopputulos on hyvä, ja minä uskon, että Talvivaarastakin lopputulos tulee vielä hyväksi. Tässä on nyt, (Puhemies koputtaa) kun käydään näitä neuvotteluja (Puhemies: Aika!) ulkopuolisen rahoituksen suhteen... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

14.26 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Myös minä tahdon antaa kaiken tukeni ja kehua myös yhtiön työntekijöitä ja johtoa, että moni asia on mennyt eteenpäin. Mutta on syytä pitää mielessä se asia, että jos puhutaan noin 500 työpaikasta, niin yhden työpaikan hinta on yli miljoona euroa. Jos puhutaan noin 2 000 työpaikasta, yhden työpaikan hinta on yli 400 000. Mitä kaikkea muuta tuolla rahalla olisi voitu tehdä kainuulaisten hyväksi, Kainuun hyväksi ympäristöä pilaamatta?

Fakta on myös se, että tästä kassavirtaennusteesta on pakko kysyä, mihin tuo kassavirtaennuste perustuu ja missä ovat todisteet siitä, että ympäristökysymykset on tosiasiallisesti saatu kaikki kuntoon. Yksityistä rahaa varmaan näkyisi, jos yhtiö olisi niin kannattava kuin puhutaan sen olevan.

14.27 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuohon edelliseen puheenvuoroon: nythän puhutaan 40—50 vuoden investoinnista, ja silloin tämä vertailu ontuu pahasti.

Kun kuuli vasemmistoliiton ja vihreitten puheenvuorot, niin vanha sanonta tuli mieleen: pessimisti ei pety. Minusta on hieno asia, että hallitus luottaa Terrafamen johtoon ja niihin näkymiin ja siihen työhön, mitä siellä on tehty. Toinen vaihtoehto on, että Terrafame ajettaisiin alas ja käytettäisiin veronmaksajien rahoja 500 miljoonaa euroa tilanteessa, jossa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

valoa tunnelin päässä on näkyvissä, ja tekin täällä myönnätte, että näin on. Sehän olisi järjetön päätös. Siitä seuraisivat noin 150 miljoonan euron vuotuiset veronmenetykset. Siitä seuraisi valtavan paljon työttömiä, useita tuhansia työttömiä kerrannaisvaikutuksiltaan, ja ne työttömyyskorvaukset ja muut sosiaaliturvamaksut olisivat suomalaisten veronmaksajien maksettavana. Kyse ei siis ole Kainuusta pelkästään vaan koko Suomesta ja suomalaisten veronmaksajien edusta ja Suomen talouden ja työllisyyden myönteisestä kehityksestä.

14.28 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! On luonnollisesti hieno asia, jos kaivos saadaan kannattavaksi ja sen myötä nämä varsin kalliit työpaikat pelastettua. On kuitenkin aika monta kysymysmerkkiä. Silloin kun tämä toiminta käynnistettiin, niin maailmanmarkkinahinta oli 35 000, sen jälkeen se on käynyt 8 000:ssa, nyt lienee noin 11 000 dollaria per tonni. Ratian lausunnossa on edellytetty 16 000:n hintaa vuoteen 2020 mennessä. Se ylittää Maailmanpankin ennusteen. On myöskin sanottu, että positiivinen kassavirta edellyttää tuotantomäärää 30 000 tonnia vuodessa, joka on yli tuplasti tähän mennessä saavutetun maksimin. Kysyisinkin: ovatko nämä realistisia, näkeekö hallitus, että tässä on realismia, ja ellei, niin mikä on se punainen viiva, jonka yli ei voi mennä? Mikä on se punainen viiva, joka (Puhemies koputtaa) tuottaa sen, että peli puhalletaan poikki?

14.29 Eero Suutari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vuoden 2017 talousarvion täydentäminen on selkeä, ja se on toivoa antava. Terrafamesta on puhuttu täällä paljon, ja täytyy tässä heti todeta, että 80 prosenttia kainuulaisista asuu siinä Nuasjärven ympärillä ja se on erittäin tärkeä järvi, jonka tilasta pitää kaikkien tietysti olla huolissaan. Mutta nyt näyttää huomattavasti paremmalta: siellä on yli 50 syvännettä, ja kaikkia syvänteitä tutkitaan. Meillä nyt vuodenvaihteeseen mennessä tulee uusi raportti — se on puolueeton raportti siitä, mitä siellä on tapahtunut. Joka tapauksessa ely-keskuksen raportti viime viikolta näyttää siltä, että syysvedenkierto on onnistunut ja siellä on puhdas tila myös tässä yhdessä syvänteessä, mikä keväällä oli ongelmallinen.

Mitä tulee siihen, minkä hintaisia työpaikkoja siellä Talvivaarassa on, jokainen voi tietysti laskea sen, että jos perustetaan vaikka tuommoinen sellutehdas, mikä esimerkiksi jo tällä hetkellä on — siellä on miljardi-investointi kysymyksessä — niin työpaikkoja syntyy sen 400—500. Eli samaa luokkaa.

14.30 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä oppositiossa olemme iloinneet siitä, että hallitus on perunut tuon hoitajamitoituksen pienentämisen, mutta samalla täytyy kuitenkin esittää huoli, että kun yhtään lisärahoitusta ei kuitenkaan ole tulossa vaan tuo 70 miljoonan säästötavoite näyttää säilyvän, niin onko nyt niin, että aiotaan sitten löysentää tulkintaa siitä, ketkä työntekijät tulevaisuudessa lasketaan hoitajiksi. On jo julkisuudessa esitetty huoli, että onko niin, että esimerkiksi vaikkapa talonmies on tulevaisuudessa siellä laitoshoitopaikassa yksi henkilö, joka katsotaan mitoitukseseen riittäväksi. Toivoisinkin, että täällä nyt valtiovarainministeri ihan selkeästi tuo esille sen, että tämä ei tule tarkoittamaan löysennyksiä siihen, ketkä henkilökunnasta katsotaan hoitajiksi, koska vanhusten kohdalla on äärimmäisen tärkeää se, että he saavat hyvää hoitoa ja että se hoito, mitä he saavat, on nimenomaan asiantuntevaa ja se tulee ammatillisesta taustasta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

14.31 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus ei peruuta vaan menee eteenpäin. Tämä vanhustenhuollon mitoituskysymys on osoitus siitä, että hallitus omaa vahvan, suuren sydämen, sitkeästi etsitään vaihtoehtoja vaikeassa tilanteessa. Tämä ratkaisu, että hoitomitoitus pidetään ennallaan, on tärkeä. Haluan todeta tässä, että vanhuspalvelulain mukaan henkilöstömitoituksen perusteena on aina oltava asiakkaan hoidon ja palveluiden tarve. Mitä tämä nyt tehtävä muutos tarkoittaa? Se tarkoittaa sitä, että voidaan joustavoittaa toimintaa niin, että tuo mitoitus katsotaan asukkaiden hoitoisuuden ja siinä tapahtuvien muutosten perusteella eli asiakaslähtöisesti, edustaja Rinne. Toivon, että tämä myöskin koko oppositiolle sopii. Tärkeää on, että osaamisesta pitää pitää kiinni. Talonmies ei ole tulevaisuudessakaan sairaanhoitaja, molemmilla on omat tärkeät tehtävänsä. Noita laatusuosituksia päivitetään, ja se on tehtävä huolella, iso työ on vielä edessä, mutta tämä on osoitus siitä, että haluamme kunnioittaa sitä työtä, mitä ikäihmisten parissa tehdään, (Puhemies koputtaa) ja haluamme turvata vaikeina aikoina vanhustenhuollon laadun.

14.32 **Sirpa Paatero sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän hoitajamitoituksen leikkauksen peruutus on erittäin hyvä, ja vaikka edustaja Sarkomaa täällä kuinka esittää, että se on ollut hallituspuolueidenkin tahto, niin täytyy hämmästellä, miksi hallituspuolueet ovat ensin tehneet semmoisen esityksen, josta sitten voidaan sanoa, että näin ei ollutkaan. Minä olen tyytyväinen omaisten puolesta, tietysti vanhusten puolesta siitä, että tämä tuli, mutta yhä edelleen samasta asiasta kuin edustaja Essayah olen huolissani: mistä se 70 miljoonaa sinne kasataan? Onko niin, että lasketaan tulevaisuudessa vaikkapa kanslistitkin mukaan mitoitukseen tai lasketaan pätevyyksiä niin paljon, että saadaan pienemmällä palkkakustannuksella nämä kustannukset katettua?

Toinen kysymys: riittääkö 10 miljoonan lisäraha poliiseille, koska siitä rahasta laitetaan kalustehankintoihin? Tavoite oli saada 200 poliisia palkattua myöskin vuodenvaihteen jälkeen, jotta pysytään nykyisessä summassa, ja harmaan talouden osalta lisäystä ei kuitenkaan tähänkään tullut.

14.33 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se on kyllä kieltämättä hyvä asia, että jo kahden viikon jälkeen ministeri Orpo tuo tänne täydentävän budjettiesityksen, jossa aletaan noudattaa SDP:n vaihtoehtobudjettia sen osalta, että tämä hallituksen aikoma julma leikkaus vanhusten hoitajamitoitukseen perutaan. Tämä on hyvä alku, ja täytyy toivoa, että mahdollisimman nopeasti tulee hallitukselta seuraava täydentävä budjettiesitys, jossa kenties sitten seuraavia vääryyksiä hallitus lähtisi perumaan. Esimerkiksi tämä diabeteskorvaus on sellainen, mitä kansalaiset eivät voi ymmärtää, että tällaisia hallitus voi esittää.

Tämä vaihtoehtobudjettimme on siinä mielessä hyvä, että tästä voi ottaa monessa suhteessa kopin. Ministeri, kun tulevillakin viikoilla esimerkiksi verolait ovat täällä jälleen keskustelussa, niin meillähän on sellainen vaihtoehto, missä sekä palkansaajat että eläkkeensaajat — 95 prosenttia pieni- ja keskituloisista palkansaajista ja eläkkeensaajista — hyötyisivät hallituksen esitykseen nähden. Minä toivon, että nyt näistäkin verolinjauksista ja muista otettaisiin koppia ja että hallitus seuraavaksi, seuraavassa täydentävässä esityksessään, peruisi näitä julmimpia leikkauksia (Puhemies koputtaa) ja korjaisi myös veropoliitiikkaansa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

14.35 Timo V. Korhonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Terrafamen osalta minun ymmärtääkseni valtio on asettanut tavoitteeksi ympäristön kannalta kestävän ja taloudellisesti kannattavan kaivostoiminnan jatkamisen, ja tällä tiellä ollaan mitä suurimmassa määrin. Terrafame ei ole Talvivaara. Määrätietoisella työllä nuo kaivosprosessit on saatu toimimaan. Ympäristöasiat on saatu kuntoon. Ongelmallinen vesitase on saatu puolitettua, ei ylimääräisellä juoksutuksella vaan kaivosprosessien toimivuudella. Koko ajan Vaasan hallinto-oikeuden erittäin tiukat päästöraajat on alitettu, eli kiistattomasti on todettava, että nämä prosessit toimivat ja ympäristöasiat on saatu monella tavalla kuntoon. Tuotantokustannukset myös laskevat koko ajan, eli itsekkin näen, että tämä pääomitus on mitä suurimmassa määrin järkevää muistaen, että kysymys ei ole vain Kainuun työllisyydestä, vaan kun täysillä mennään, niin yli 4 000 ihmisen työpaikasta, (Puhemies koputtaa) siis myös muualla kuin Kainuussa.

14.36 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisi parasta, jos Talvivaaran kaivos voisi jatkaa. Se on erittäin tärkeätä alueen työllisyyden kannalta. Ennakkoehdotus on kuitenkin se, että kaivos on taloudellisesti kannattava ja ympäristöongelmat ratkaistaan. Jos tästä on uskottava näkymä, lisäbudjetti kannattaa tässä vaiheessa antaa. Kysymys kuitenkin kuuluu, onko uskottavaa näkymää, kun yksityistä sijoittajaa ei ole löytynyt, ja kysymys kuuluu, milloin johtopäätökset lopulta tehdään ja kuinka kauan veronmaksajien rahoja sinne kannattaa kaataa. Olisi parasta, jos tässä vaiheessa eduskunta voisi saada ulkopuolisen selvityksen kaivoksen realistisista toimintamahdollisuuksista.

Arvoisa puhemies! On hienoa, että hallitus peruu aikeensa vanhusten hoitajamitoituksen supistamisesta. Kuitenkin nämä säästötavoitteet vanhushoivaan ovat edelleen voimassa, ja hallitus tavoittelee kymmenten miljoonien eurojen säästöä vanhushoivasta. Eihän tämä nyt ole vain silmänkääntötempu, sillä säästöt ovat voimassa ja on puhuttu siitä, että hoitajamitoitukseen voidaan laskea myös muita kuin hoitajia? (Puhemies koputtaa) Eli onko kyseessä silmänkääntötempu?

Puhemies Maria Lohela: Vielä ennen ministereitä edustaja Niinistö.

14.37 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talvivaaran kaivoksen ympäristöriskit ovat akuutin ympäristövaaran partaalta parantuneet. Se on kaikkien myönnettävä, ja siitä haluan kiittää yrityksen nykyistä johtoa ja työntekijöitä Terrafamesa, että siellä on selkeästi vahvempaa ammattitaitoa tältä osalta kuin aikaisemmin. Mutta se ei poista sitä, etteikö siellä olisi edelleen merkittäviä ympäristöriskejä. Niitten hallintaan liittyy kustannuksia, joihin on jatkossakin tehtävä investointeja. Nyt tehdyt investoinnit eivät vielä riitä varmistamaan, että kaivos on jatkossakin ympäristön kannalta kestävällä tolalla. Ja sen päälle tulee sitten se kannattavuus.

Jos verrataan Turun telakkaan, niin ei Turun telakkakaan pyytänyt valtiontukea sillä, että se sanoi, että me osaamme tehdä laivoja, jotka pysyvät pinnalla. Talvivaara on tähän mennessä vain selitellyt, että me voimme ehkä saada prosessin haltuun. No, se ei riitä, vaan sen pitäisi olla vielä kannattavaa. Ja nyt se näkymä siihen kannattavuuteen on lykkääntynyt koko ajan kauemmas niin, että Sipilän hallituksen aikana laitettut rahat olisivat jo (Puhemies koputtaa) riittäneet koko alasajoprosessiin, ja tämä kuvaa (Puhemies koputtaa) sitä mittaluokkaa, kuinka paljon sinne rahaa (Puhemies: Aika!) on jo laitettu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo, enintään 5 minuuttia.

14.38 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ensin tästä hoitajamitoituksesta:

Vielä toistan sen, että siitä 70 miljoonan säästötavoitteesta pidetään kiinni. Se on tärkeää sekä tämän suunnitelmakauden säästöohjelman toteuttamisen kannalta eli julkisen talouden tasapainottamisen ja uskottavuuden kannalta että toisaalta myös siksi, minkä haluan nostaa esille tässä, että arvion mukaan 30-luvulle mennessä vanhustenpalveluiden kustannukset ja tarve kasvavat 70 prosenttia, ja kun me tiedämme, kuinka tiukalla meidän julkinen talous on tällä hetkellä, niin jokainen meistä ymmärtää, että meidän on tehtävä jotain. Pelkkä talouskasvu ei riitä, koska sen pitäisi olla aika huikeaa. Silloin meidän täytyy koko ajan uudistaa toimintatapoja — miten me meidän vanhustemme hyvästä, arvokkaasta hoidosta ja vanhenemisesta pidämme kiinni — ja se tarkoittaa sitä, mitä nytkin ollaan hakemassa, eli joustavuutta, järkevöittämistä, uusia toimintatapoja, teknologian hyödyntämistä. Näitä yhdessä nyt STM, THL, myös yksityisen sektorin toimijat ja VM, varmistamassa talouspuolta, käyvät läpi ja valmistelevat tätä eteenpäin. Minusta tässä ollaan nyt oikealla polulla, niin että huolehditaan samaan aikaan sekä vanhuksista että tästä meidän tärkeästä julkisesta taloudesta. Jos se on terve, me pystymme huolehtimaan myöskin jatkossa ja tulevaisuudessakin meidän vanhuksista.

Meidän täytyy käydä tämä koko vanhustenpalveluiden ketju, koko tämä valtava haaste läpi ja miettiä, miten me voimme tukea mahdollisimman pitkää hyvinvointia ja kotona asumista, kotiin vietäviä palveluita, palveluasumista, tuettua palveluasumista, ja sitten ehkä viimeisenä se laitoshoido silloin, kun sitä tarvitsee. Jos tämä saadaan toimimaan ja sote-uudistuksen yhteydessä meillä on toimivat hoitoketjut, joissa vanhus pääsee tarvitsemaansa hoitoon oikeaan aikaan oikeaan paikkaan ja kuntoutukseen ja jälleen kotiin, silloin me pystymme jollakin tavalla vastaamaan siihen valtavaan palvelutarpeeseen ja rahantarpeeseen, mikä meillä jatkossa on.

Kansanedustajat! Poliisien rahoista vielä: Tilanteessa, jossa joka paikasta leikataan, me olemme nyt lisänneet hallitusohjelmaneuvoittelussa 50 miljoonaa sisäiseen turvallisuuteen, oikeudenhoitoon ja poliisin määrärahoihin. Sen lisäksi me olemme useaan otteeseen tässä matkan varrella jo tänä aikana lisänneet poliisin määrärahoja, ja nyt vielä 10 miljoonaa lisää. Kun verrataan siihen, että samaan aikaan me joudumme leikkaamaan sieltä, missä se oikeasti sattuu myös, niin tämä on merkittävä arvovalinta, kuten edustaja Jokinenkin nosti täällä esille, jonka hallitus on tehnyt, koska turvallisuuden takaaminen on yksi niitä perusasioita, joita kansalaiset tarvitsevat ja kaipaavat, ja minusta tämä on välttämätöntä. Niin kuin sanoin, lähdemme siitä, että sillä turvataan nykyisten koulutettujen poliisimiesten ja -naisten töiden jatkuminen vuodenvaihteen jälkeen.

On hyvä, että SDP:kin harrastaa veropolitiikkaa ja veronkevennyspolitiikkaa, ja se on hieno uudistus teidän politiikanteossanne. Te olette yleensä juhlineet, kun verotusta on kiristetty, ja varsinkin työn ja yrittämisen verotusta. Tämä on hyvin ilahduttavaa. Voin sanoa, että hallituksen esitys laskee sadan prosentin osalta työntekijöiden ja palkansaajien ja eläkkeensaajien verotusta. Se on mielestäni erinomainen asia.

Ja se, minkä unohdin mainita: Tässä täydentävässä esityksessä suunnataan vielä lisäentisen 30 miljoonan päälle 33 miljoonaa euroa kaikkein vähäosaisimmille — siis kaikkein vähäosaisimmille — jotta tämä kiky-sopimuksesta tullut työn verotuksen ja eläketulon verotuksen keventäminen saadaan myöskin oikeudenmukaisesti sinne kaikkein pieni-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

tuloisimmille. Minusta tämä on aivan erinomainen oikeudenmukaisuuskysymys, ja toivon, kun täällä on muutama varovainen kiitos tullut opposition puolelta, että tässäkin olisi kiitoksien ja kehujen paikka.

Ja siitä viimeiseen asiaan: jätän varsinaisesti Talvivaaran ja Terrafamen ministeri Rehnille, mutta, edustaja Niinistö, kun yleensä moititte hallitusta kaikesta, mitä maailmassa tapahtuu, niin siinä äskeisessä listassanne, kun kiititte Terrafamen johtoa ja ympäristöviranomaisia, olisitte voineet kiittää myöskin hallitusta siitä, että ympäristökysymyksissä on päästy eteenpäin.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Rehn, 3 minuuttia.

14.43 Elinkeinoministeri Olli Rehn: Kiitämme eduskuntaa ja edustajia asiallisesta keskustelusta, kiitoksia siitä, ja ennen kaikkea Terrafamen johtoa ja henkilöstöä erittäin hyvästä, erinomaisesta työstä tämän kaivoksen ylösajon operatiivisen toiminnan onnistumiseksi. Kiitoksia heille siitä.

Tässä keskustelussa nousi esiin useita kysymyksiä, ja kahteen kolmeen niistä haluan tässä vastata ja tuoda valaistusta.

Ensimmäinen koskee vakuusjärjestelyä, johon edustaja Aalto viittasi. Tämä esitys tehtiin sen takia, että hallitus päätti varautua siihen, että parhaillaan käsittelyssä olevassa korkeimman hallinto-oikeuden ympäristöluvassa kaivostoimintaan liittyvät vakuudet nousisivat huomattavasti. Sen takia tehtiin tämä esitys 107 miljoonan euron varauksesta vakuuksiin. Korostan: kyse on varauksesta. Korostan myös sitä, että tämä vakuusjärjestely kohdistuisi ennen muuta kaivostoiminnan lopettamiseen liittyviin ennakoiviin toimenpiteisiin, joista valtio joutuisi sulkemiseen päädyttyä kantamaan kustannusvastuun. En toivo sulkemista, toisin kuin edustajat Andersson ja Aalto, myöskään sen takia, että silloin nämä varaukset todennäköisemmin realisoituisivat ja tulisivat valtion eli veronmaksajien kontolle. Kumma, että vihreät ja vasemmistoliitto eivät saaneet ratkaistua Terrafameen ja Talvivaaraan liittyviä kysymyksiä silloin, kun itse olitte hallituksessa vuosikausia. Jälkikäteen on kyllä helppo näistä asioista viisastella.

Terrafamen jatkon lähtökohdista voi todeta, että Terrafamella on vahva näyttö ympäristötilanteen hyvästä hallinnasta sekä suunnitelmallisesti edenneestä tuotannon ylösajosta. Valtio-omistajan, eduskunnan ja hallituksen, näkökulmasta voidaan arvioida, että kannattavan kaivostoiminnan saavuttamiselle on nyt realistiset edellytykset olemassa. Yksityiseen rahoitukseen liittyvä prosessi on edennyt myönteisesti. Tavoitteena on edelleen varmistaa yritykselle jatkorahoitus vuoden 2016 loppuun mennessä, ja sallimalla neuvottelujen jatkumisen tarvittaessa vuodenvaihteen yli hallitus haluaa varmistaa Terrafamelle mahdollisuuden saavuttaa paras mahdollinen neuvottelutulos toiminnan jatkamiseksi.

Edustaja Aalto totesi, että hallitus pyrkii parhaaseen mahdolliseen neuvottelutulokseen: kyllä, aivan oikein siteerattu, ja on sekä ympäristön tilan että Kainuun aluetalouden ja työllisyyden kannalta paljon parempi vaihtoehto se, että Terrafame onnistuu. Tällä hetkellä vakavia neuvotteluja yksityisestä rahoituksesta on käynnissä. En voi mennä niihin yksityiskohtaisesti, mutta korostan, että se ei ole mitään uhkapeliä, (Puhemies koputtaa) vaan se on hyvin vakavaa työtä kestävän kaivostoiminnan ja Kainuun aluetalouden ja työllisyyden puolesta. (Puhemies: Aika!) Palataan asiaan muutaman viikon päästä, kun kortit ovat pöydällä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Sitten jatketaan tätä debattia.

14.46 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan vähän siihen aikaisempaan aiheeseen, kun se tuli esille myöskin ministeri Orpon puheenvuorossa, eli poliiseille myönnetään nyt 8,5 miljoonaa euroa lisäystä, joka kohdennettaisiin keskusrikospoliisille ja paikallispoliisille väkivaltaisten ääriliikkeiden laittoman toiminnan torjumiseksi. Hyvä asia ihan sinällään, koska jos hallituksen alkuperäinen budjetti olisi toteutunut, se olisi johtanut yli 200 poliisin vähennykseen. Poliisin mediaanipalkka on saamani tiedon mukaan noin 3 000 euroa kuukaudessa, ja ottaen huomioon sivukulut 200 poliisin henkilöstömenot ovat huomattavasti enemmän kuin nyt esitetty 8,5 miljoonaa euroa. Eli siinä on edelleen useamman miljoonan vaje. Kysyisin valtionvarainministeri Orpolta: miten aiotte ratkaista tämän asian, kun siinä on useampi miljoona euroa vajetta?

14.47 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Määrärahan lisääminen poliisille on hyvä asia. Se on hyvä asia, jo ihan senkin kautta on mukava sanoa, koska SDP keväällä sisäisen turvallisuuden selonteon lähetekeskustelussa ryhmäpuheenvuorossa paalutti tämän tason 7 200:aan, siihen tasoon, johonka hallitus nyt talven tullessa itsekin on päätnyt. Tästä kiitos. Mutta minusta on kyllä väärin antaa kuva, että tällä 10 miljoonan euron lisärahoituksella hoidetaan poliisiin tehtäviin liittyvät ongelmat ja tähän resurssiin liittyvät ongelmat, joista tässä salissa tämänkaltaista kuvaa annetaan. Ministeri aivan oikein lisäsi tässä, että tässä taloustilanteessa paikkaaminen on arvovalinta. Olen tästä samaa mieltä, mutta suhteessa poliisin tehtäviin ja siihen ympäristömuutokseen, jossa poliisi elää, määrärahan lisäys ei ole riittävä. Ei ainakaan saa antaa itselleen sellaista kuvaa, että tällä tulee kaikki ongelmat hoidettua. (Puhemies koputtaa) Ruusuiseen kuvaan meillä ei ole varaa.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo, 1 minuutti.

14.49 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo:** Arvoisa puhemies! Sain heti vastata. — Minusta arvostamani edustaja oli nyt ymmärtänyt väärin, mitä sanoin. En todellakaan yritä väittää täällä, että kaikki poliisin työhön liittyvät haasteet on nyt tällä korjattu, ei varmasti. Tämä oli euromääräinen vastaus siihen akuuttiin tilanteeseen, jonka poliisi itse toi tarkemmin julki vasta syksyllä, että nämä määräaikaiset uhkaavat päättyä. Vielä keväällä, kun edellisessä tehtävässäni valmisteltiin budjettiesitystä, myöskin poliisin oma meille viestimä käsitys oli se, että se aikaisemmin annettu budjettiesitys olisi riittänyt kaikkien työllistämiseen, eli siinä mielessä osuitta oikeaan siinä omassa vaihtoehdossanne. Mutta eihän tällä missään tapauksessa voida vastata kaikkiin uhkiin, jotka muun muassa sisäisen turvallisuuden selonteossa käyvät hyvin ilmi. Mutta tämä on nyt se, mihin hallitus pystyy tässä vaikeassa tilanteessa, ja se on paljon se.

14.50 **Laura Huhtasaari ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella hienoa, että tämän hallituksen aikana meille on tullut työpaikkoja, toisin kuin viime hallituskaudella niitä menetimme niin paljon. Tämän hallituksen aikana on tehty paljon hyviä päätöksiä. Tämä hoitajamitoitus oli erityisen tärkeä asia — ja siitä erikseen haluan vielä sanoa, vaikka sen ovat monet muutkin tässä jo ottaneet sille. Myös nyt tässä lisätalousarviossa on hyvä liikennehanke: tähän Pori—Mäntyluoto-rataosan sähköistykseen ehdotetaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

5,7 miljoonaa euroa, ja tämän hankkeen tavoitteena on parantaa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä, metalliteollisuuden kilpailukykyä ja vähentää kuljetusten aiheuttamia haitallisia päästöjä. Kun Satakunta on todella monipuolinen rakenteeltaan ja vientiosuuksia Suomi tarvitsee lisää, me tarvitsemme lisää vientiä ja markkinaosuuksia maailmalta, niin tätä Satakunnan infran lisäämistä vielä pitäisi tulla lisää.

14.51 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt vähän loukaannun pelikaverilleni, ministeri Rehnille, kun annoitte ymmärtää, että tässä salikeskustelussa vasemmistoliitto olisi jo tyrmännyt tämän pääomittamisen tai vakuusjärjestelyn. Sitä emme ole tehneet, me haluamme lisää tietoa, me haluamme lisää vastauksia.

Pääministeri totesi, että Talvivaarassa on tapahtunut ihme. Uskommeko ihmeisiin? Me haluamme uskoa faktoihin ja saada todella varmuuden siitä, että sekä ympäristön kannalta kestäväällä tavalla että taloudellisesti Talvivaara on mahdollinen, ja me toivomme, että työpaikkoja ja toimintaa voidaan jatkaa. Mutta tähän ihmeeseen sisältyy myös kummaa, ja se kumma kävi ilmi tv-ohjelmassa, jossa Lauri Ratia totesi, että kaikissa vaihtoehdoissa, joilla pyritään positiiviseen kassavirtaan 2018 alkupuoliskolla, on mukana myöskin uraanin hyödyntäminen ja ehkä muutkin maametallit. Onko näin vai ei, koska sillä on merkitystä (Puhemies koputtaa) sekä lupaprosessille että... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

14.52 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen talouden yleiskuva on viime aikoina saanut lieviä myönteisiä etumerkkejä, vaikkakin tietysti kansainvälinen epävarmuus sitä varjostaa. Arviot ovat lievästi myönteistyneet, ja tietysti taustalla on kiky-sopimusta ja paljon muutakin. Investointeja on nyt ilmoitettu tehtäväksi aikamoinen määrä, jopa yllättävässä määrin, niin paljon kuitenkin, että jonkunlaisesta käänteestä pitkän korpivaelluksen jälkeen voi kyllä puhua.

Ministeri Orpo, te olette viimeisimmän tiedon päällä, parhaiten taloudesta informoitu ministeri toivottavasti. Kysyn teiltä arviota Suomen talouden yleiskuvasta. Voitteko muutamalla virkkeellä kertoa, missä olemme menossa, ja b) kysyn teiltä: miltä suunnalta hallitus hakee uutta potkua, lisäpotkua, jotta tämä myönteinen vire jatkuisi ja kenties voimistuisi jopa aallokoksi?

14.53 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällaisessa taloudellisessa tilanteessa, jossa me olemme, Suomi tarvitsee investointeja. Tampereen raitiotiehanke on hyvä esimerkki investoinnista, joka paitsi lisää kestäväää kaupunkikehitystä, lisää työllisyyttä rakentamisvaiheessa myös tuo työpaikkoja Kainuuseen Transtechin tehtaalle Otanmäkeen. Tämä on hyvä hanke, ja on hyvä, että valtio on sitoutunut tähän hankkeeseen 30 prosentin osuudella, mutta haluaisin nyt tässä käyttää tilaisuuden hyväksi ja kysyä ministeri Orpolta, onko hallitus keskustellut siitä, että kun tämänkin hankkeen kustannukset ovat tarkentuneet ja ne ovat kasvaneet siitä alkuperäisestä, niin onko valtio sitoutunut 30 prosentin osuuteen myös näiden kasvaneiden kustannusten osalta. Tämä on hyvä hanke, ja on hienoa, että se toteutuu, ja on hienoa, että valtuusto näin päätti tässä kuussa, mutta me tarvitsisimme vielä valtiolta sitoutumisen näihin kokonaiskustannuksiin 30 prosentin osuudella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

14.54 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että Terrafame on saatu parempaan kuntoon kuin edellisen hallituksen aikana, ja myönteistä on myös se, että poliisin määrärahoja lisätään ja hoitajamitoitusta ei leikata 0,4:ään. Myös kriha-veteraanien kuntoutusrahasta haluan antaa kiitosta koko hallitukselle.

Kun tässä nyt on julkisuudessa käynyt selväksi, että myös oppositiopuolueiden varjobudjeteissa koulutuksesta leikataan, (Vasemmalta: Väärin!) niin kysyisin, olisiko syytä uudistaa tätä eduskuntakäsittelyä niin, että esimerkiksi vihreät voisivat tuoda oman, täydentävän esityksensä, missä he vastaisivat näihin puheisiin ja lupauksiin siitä, että koulutuksesta ei leikata, sillä heidän esityksessään leikataan. (Ben Zyskowicz: 250 miljoonaa!)

14.55 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisi hyvä, että kansanedustajat pyrkisivät tässä salissa totuuteen. Edustaja Heinonen ei ole siitä tunnettu. (Välihuutoja)

Vihreiden vaihtoehtobudjetissa lisätään merkittävästi koulutuksen rahoitusta tästä vuodesta ensi vuoteen, ja me tulemme äänestämään kaikkia hallituksen leikkausehdotuksia vastaan. Me torjumme kaikki hallituksen koulutusleikkaukset, ja meidän vaihtoehdossamme laitetaan koulutukseen valtion budjetissa rahaa 446 miljoonaa euroa enemmän kuin hallituksen vaihtoehdossa ja kunnan rahalisäykset huomioon ottaen, kun palautetaan täysi oikeus päivähoitoon, 655 miljoonaa.

Jos kokoomus on huolissaan siitä, että koulutukseen laitetaan liian vähän rahaa, niin miksi te ette ole laittamassa senttiäkään lisää, kun vihreät laittaa 655 miljoonaa euroa enemmän kuin te? Me olemme sitoutuneet perumaan kaikki tämän hallituskauden aikana tehtävät leikkaukset vaalikauden jälkeen, (Välihuutoja oikealta) ja tästä sitoumuksesta me pidämme kiinni. Tämä on meidän tavoitteemme.

Sanon myös, arvoisa puhemies, loppuun sen, että Talvivaaran osalta ministeri Rehn tässä nyt laittaa kyllä perintönsä siihen, että te olette nyt profiloituneet sillä, että valtion rahaa laitetaan paljon Talvivaaraan, ja olette edistäneet Fennovoiman (Puhemies koputtaa) Rosatomin hanketta. Nämä ovat ne, mitä teidän kaudestanne jää jälkeen, ja... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

14.56 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Niinistö, te olette sanonut, että hallitus leikkaa korkeakouluilta puolen miljardin euron leikkaukset joka vuosi. Ei tämä pidä paikkaansa, ja sen osoittaa myös teidän vaihtoehtobudjettinne: te ette esitä puolen miljardin palautusta sinne. Eli kun ei hallitus tee sellaista leikkausta, mitä te sosiaalisessa mediassa väitätte, niin ette te ole sitä myöskään itse palauttamassa.

Teidän vaihtoehtobudjetistanne ei myöskään löydy korkeakouluindeksin palauttamista. Sen takia, kun te syytätte meitä epärehellisyydestä, olisi rehellistä myöntää, että nyt se on jäänyt sieltä tekemättä, niin kuin vasemmistoliitto kertoi, että heillä ei ole korkeakouluindeksejä heidän vaihtoehtobudjetissaan. Ja ainakin edustaja Arhinmäki totesi, että se on jäänyt epähuomiossa sieltä pois ja se tullaan korjaamaan. Sen takia ehdotin, että vihreillä olisi tällainen mahdollisuus tehdä täydentävä varjobudjetti ja korjata näitä omia virheitään, että ne olisivat sen mukaisia, mitä sosiaalisessa mediassakin levitetään. (Ben Zyskowicz: Eritäin rakentava ehdotus!)

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

14.57 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän todella asiattomana tätä tyyliä. Me olemme sanoneet, että me vastustamme kaikkia teidän leikkauksianne, ja joka ikisessä äänestyksessä teidän koulutusleikkauksianne me vastustamme, (Ben Zyskiewicz: Puheissa!) ja näin ollen vastustamme myös korkeakouluindeksin jäädyttämistä.

On totta, että tässä vaihtoehtobudjetissa ei ole sitä erillistä momenttia huomioitu. Se on jäänyt tästä pois. Mutta meidän sitoumuksemme on selvä. (Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä) Me olemme sanoneet, että tämän vaalikauden aikana kaikki tekemänne leikkaukset koulutuksesta ovat sellaisia, mitä me vastustamme, ja me teemme töitä sen eteen, että ne rahat koulutukseen palautetaan. Ensi vuoden budjetissa palautamme 655 miljoonaa euroa rahaa enemmän kuin olette leikanneet vuosina 2016 ja 2017, ja tämä on fakta.

Arvoisa puhemies! Toivoisin, että tässä salissa keskityttäisiin eteenpäinvievään keskusteluun ja puheeseen siitä, minkälaisia vaihtoehtoja Suomella on edessään, eikä tarkoituksella hämmennetä, sotketa ja vääristellä, edustaja Heinonen. (Välihuutoja)

14.58 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin, meidän osaltamme voi todeta sen, että hallitus leikkaa koulutuksesta niin paljon, niin monin tavoin ja niin monelta asteelta, että kyllä vasemmistoliiton vaihtoehtobudjetissa tämä yksi leikkaus jäi sisällyttämättä, mutta me tulemme myöskin tätä korjaamaan sitten tulevaisuudessa. Lähinnä tämä on esitys hallituksen koulutusleikkausten laajuudesta. Mutta toki jos te haluatte sen tuoda esille näin, niin se on teidän oma valintanne.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä tehdä selväksi Terrafameen liittyen, että vasemmistoliitto suhtautuu erittäin suurella vakavuudella Terrafamen tilanteeseen. Me arvioimme hallituksen esitystä, mutta meille on ehdoton edellytys, että ne ympäristöongelmat on saatu hallintaan ja että on uskottava näkemys ja näkymä tämän kaivoksen kannattavuudesta tulevaisuudessa. Siihen liittyen haluan vielä kysyä ministeriltä: jos on niin selvää, että kaivostoiminta on muuttumassa kannattavaksi, niin miksi tätä yksityistä rahoitusta ei ole tähän asti saatu, niin kuin valtioneuvoston aikaisempi linja ja edellytys olivat?

14.59 Ben Zyskiewicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sanoin tasan vuosi sitten tässä salissa seuraavaa: "Edustajat Soini ja Arhinmäki joutavat eläkkeelle, kylä Ville Niinistö on tämän salin johtava populisti." Moni tuolloin ihmetteli näin rankkaa kannanottoa, mutta kun olemme seuranneet, minkälaiseen populistiseen oppositiopolitiikkaan edustaja Niinistö on johtanut vihreän puolueen, niin en usko, että kovin moni enää tuota lausuntoa ihmettelee.

Mitä puheena olevaan Terrafameen tulee, niin ennen sanottiin, että joku tekee tikusta asiaa, nyt edustaja Niinistö tekee piposta asiaa.

Mitä tulee koulutusleikkauksiin: Te voitte, edustaja Niinistö, sanoa, että me olemme puhuneet kaikkia leikkauksia vastaan. Niin olettekin. Mutta kun te teette oman varjobudjetin, jossa kukaan ei estä teitä laittamasta joka senttiä ihan siihen tarkoitukseen, mitä te haluatte, (Timo Heinonen: Demarit laittavat!) niin te vain noin 250 miljoonaa leikkaatte koulutuksesta. 250 miljoonaa leikkaatte koulutuksesta, se on taivaan tosi, ja pidemmässä puheenvuorossa olen valmis sen osoittamaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

15.01 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On rasittavaa koko ajan käydä läpi ja korjata teidän väitteidenne (Timo Heinonen: Tottahan se on!) virheitä, mutta käydään läpi tämä.

Te olette leikanneet lasten oikeutta päivähoitoon. Osa lapsista — on nyt Vantaalla ilmennyt — ei saa edes ruokaa ollessaan päivähoidossa, sen takia, että osa-aikaisessa päivähoidossa oleville lapsille joissain kunnissa ei anneta ruokaa, kun he ovat siellä aamupala-aikaan. Tämä on häpeällistä, ja on hyvä, että ministeri on nyt pyrkinyt korjaamaan, että edes tämä virhe korjataan.

Meidän linjamme on ollut se, että kaikki leikkaukset koulutuksesta perutaan, (Ben Zyskowitz: Puheissa!) ja vaihtoehtobudjetissa olemme palauttaneet siitä 655 miljoonaa. On totta, että korkeakouluille lisäämme vain vähän reilut 100 miljoonaa euroa ja sieltä on jäänyt tässä kohtaa se indeksi 37 miljoonaa euroa pois. Meidän vaihtoehdossamme laitetaan kuitenkin selvästi yli 100 miljoonaa euroa enemmän kuin te laitatte.

Mutta kunnille me palautamme valtionosuudet, aivan niin kuin ne olivat ennen teidän leikkauksianne, ja silloin kunnat ovat velvoitettuja laittamaan sen rahamäärän, minkä ne itsekin laittoivat ennen. Eli yli 200 miljoonaa euroa siellä on enemmän panostusta kuin te osaatte laskea, arvoisa kokoomus.

15.02 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tässä ihan hämentyy, kun kuuntelee tätä keskustelua. Näyttää siltä, että monet hallituksen niin sanotuisista hyvistä teoista johtuvatkin itse asiassa siitä, että wrapataan uusiksi niitä pahoja tekoja, joita te olette tehneet hyvin monille suomalaisille. Kyllä me lähdemme sosialidemokratian vaihtoehtobudjetissa siitä, että 95 prosenttia niin palkansaajista kuin eläkeläisistäkin hyötyy. Nyt tänään on kerrottu, kuinka te perutte vanhustenhuollon leikkaukset. Te ette niitä peru, te perutte vain hoitajamitoituksen, mutta ne muut asiat jäävät kuitenkin vielä tekemättä. Olette kertoneet täällä, kuinka poliisien määrärahat palautetaan. Tosiasiassa 10 miljoonaa jää palauttamatta. Siltä osin minusta olisi hyvä, että pysyttäisiin ihan puhtaasti suoraan asiassa.

Minä haluaisin tietää ministeriltä, kun valtiovarainministeri kuitenkin täällä keskustelussa on, oletteko harkinneet koulutusleikkauksien perumista. Minusta tämä Talvivaara-esimerkki osoittaa, että teillä on tahtoa lisätä työllisyyttä, ja koulutuksen puolella me olemme menettäneet tuhansia työpaikkoja. Kun tässä uudessa barometrissä suomalaiset totesivat, että 90 prosenttia suomalaisista pitää koulutusleikkauksia virheenä, niin perutteko ne?

15.03 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kemi-järvi, Kemi, Pietarsaari, Uusikaupunki, Turku, Äänekoski, Kuopio — ne ovat sellaisia nimiä, joihin nyt tänä päivänä katsotaan, kun niissä ovat isot investoinnit tai työpaikkojen lisäykset käynnissä tai alkamassa. Tämä kertoo siitä, kiitos ammattiyhdistysliikkeen ja työnantajien, että kiky-sopimus on tuonut uskottavuutta talouteen ja hallituksen politiikka on luonut sellaisen luottamuksen, että Suomeen nyt investoidaan ja syntyy työpaikkoja. Viime vaalikaudella menetettiin toistasataatuhatta työpaikkaa, bruttokansantuote aleni. Nyt kumpikin on kääntynyt, ja tämä on merkki siitä, että meillä on valoisampi tulevaisuus, sen synkän virran yli ollaan pääsemässä. Vaikeuksia vielä on, mutta työ jatkuu. Kunnat eivät velkaannu tällä hetkellä niin kuin viime kaudella tapahtui, ja se takaa hyvät palvelut ihmisille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

15.04 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä puhuttiin kiivaaseen sävyyn ja kiitellen tietenkin tätä hoitajamitoituksen pitämistä ennallaan. Pidän tietenkin sitä erittäin hyvänä ja pidän hyvänä myös sitä, että ikäihmisten hoitoisuus otetaan paremmin huomioon, joten voidaan joustavasti sitten sitä koulutettua henkilökuntaa käyttää hoitolaitoksissa, palvelutaloissa.

Minä muistuttaisin nyt oppositiota siitä, että kyllä tämä hallitus pistää erittäin kovan satsauksen omais- ja perhehoitoon. Siitähän on puhuttu, omaishoidon kehittämisestäkin, oppositiokin on puhunut siitä hallituksessa ollessaan, että pitää tehdä sitä ja tätä. Mutta siihen tällä kaudella tullaan laittaneeksi enemmän kuin koko sen vanhuspalvelulain yhteydessä viime kaudella satsattiin, eli kannattaisi nyt muistaa, että tämäkin koskettaa niitä ikäihmisiä.

Omaishoidon kehittäminen koskettaa myös pitkäaikaissairaiden lasten ja nuorten omaishoitaajia. Vapaapäiviä voidaan nyt järjestää, koska lyhytaikaisessa perhehoidossa voidaan hoitaa omaishoidettavia silloin, kun omaishoitaja haluaa vapaata ja niin edelleen, ja palkkioita korotetaan ja niin edelleen. Minä pidän tätä erittäin tärkeänä, isona, merkittävänä uudistuksena, mutta se ei koskaan tule esille näissä keskusteluissa, koska se on kiu-sallista, kun tähän laitetaan nyt niin paljon rahaa, mitä te ette tehneet.

15.05 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Orpo tuossa totesi aivan oikein, että vanhuspalvelumenot kasvavat ja ikääntymisen myötä nämä hoivan kustannukset tulevat kasvamaan. Totta kai täytyy kehittää kaikkia keinoja, joilla voidaan hillitä sitä kustannuskasvua ja luoda laatua ja parantaa ja vahvistaa sitä hyvinvointia. Mutta nyt hallitus tuntuu lähtevän tällä leikkauslinjalla, kun te esitätte, että 70 miljoonaa otetaan sieltä kaikkein raskaimmasta hoivasta, jossa on sairaita, pitkäaikaissairaita, monisairaita vanhuksia. Se ei ole meidän mielestämme oikea osoite, sieltä ei pidä leikata hoitajamitoituksesta. (Ben Zyskowitz: Mistäs te leikkaatte?) Se on hyvä, että se peruttiin, mutta edelleenkin se säästö jää voimaan. Nyt toivoisin, että ministeri Orpo vie hallitukseen terveisiä, että ei heikennetä vanhuspalveluiden laatua vaan kehitetään juuri näitä, digitalisaatiota, välimuotoisia hoitopaikkoja dementikoille, ja toimintakyvyn ylläpitämiseen satsataan. Sieltä syntyy pitkällä jäniteellä sitten myös niitä kustannussäästöjä, mutta ei leikkauslinjalla vaan (Puhemies koputtaa) toimintojen kehittämislinjalla.

15.07 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Päätös hoitajamitoituksen leikkaamisen peruuttamisesta oli ainoa oikea ratkaisu. Meillä on Suomessa kaikkein pienin hoitajamitoitus pohjoismaisittain, mutta meillä on samanaikaisesti paras osaaminen vanhusten palveluissa. Me olemme pystyneet tällä osaamisella kompensoimaan monellakin eri tavalla nimenomaan tätä pientä henkilöstömitoitusta, joka meillä valtakunnassa on. Nyt te olette kuitenkin heikentämässä hoitajien moniammatillista geriatriasta osaamista, joka on pohja kaikelle sille kehittämiselle, mistä esimerkiksi edustaja Haatainen äsken totesi. Samanaikaisesti te olette viemässä vastuutyöntekijän vanhuspalveluista, joka on ollut yksi oleellinen osa vanhuspalveluiden kehittämistä. Tätä on perusteltu sillä, että omahoitajien ja vastuutyöntekijöitten päällekkäistyö olisi syynä tähän. Kuitenkin nyt käytännössä (Puhemies koputtaa) tämä tulee tarkoittamaan sitä, että omahoitaja tai vastuutyöntekijä (Puhemies: Aika!) häviää kokonaan. Nyt kysyisin ministeriltä: miten te aiotte rahoittaa tämän 70 miljoonaa euroa? Siihen me emme ole... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

15.08 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos, hallitus, että poliisit saavat lisää resursseja. Kiitos, hallitus, että veteraanit saavat lisää kuntoutukseen rahaa. Kiitos, hallitus, että hoitajamitoitus pidetään 0,5:ssä. Meitä hoitajataustaisia on hallituksessa hyvin paljon. Hoitajataustaiset ja kaikki muutkin edustajat hallituksessa haluavat, että tämä pidetään 0,5:ssä, ja näin käy, kiitos siitä.

Nyt näyttää valoisammalta. Meillä on 20 000 työtöntä vähemmän kuin vuosi sitten. Jos ajatellaan Uttakaupunkia, joka on kotipuolellani siellä, Saab, autotehdas, aikoinaan taisiteli kovin nämä vaikeat ajat ja se on edelleenkin olemassa ja nyt tuhat lisää palkataan ensi vuonna. Se on mahtavaa. Turun telakka, loistavaa. Muuallakin Suomessa näkyy paljon valoa. Kysyisinkin arvoisilta ministereiltä Rehn ja Orpo: kuinka me voimme (Puhemies koputtaa) taata sen, että (Puhemies: Aika!) suomalaisia työllistetään ja... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

15.09 **Matti Semi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuosta Terrafamesta: Lokakuun puoleksavälissä minä vietin päivän siellä, tutustuin siihen toimintaan ja siihen, mitä ne ovat tehneet. Itsellä kun on 35 vuoden työkokemus maansiirtoalalta, niin ne ovat todella tehneet hyvää työtä. Ne ovat salaojittaneet ne aumat uudella tavalla, uudella tekniikalla. Ne ovat hoitaneet ne kuntoon siihen malliin, että jätevesipuhdistamolle pääsevät ne salaojat menemään. Minä annan täyden kympin siitä työstä, mitä ne ovat tehneet siellä.

Mutta silti meitä vasemmistoliitossa askarruttavat nämä ympäristötekijät vielä edelleenkin: kuinka ne saadaan huolehdittua, ettei uutta tilannetta pääse karkaamaan sieltä poikkeen. Sillä tavalla on ajateltu tätä hommaa, että jos sinne saisi jonkun yliopiston tekemään tutkimuksen vielä sillä tavalla, että se olisi puolueeton, koska ainakin osalla kansanedustajista tuntuu olevan epäily, mikä täälläkin salissa on tullut ilmi, tästä ely-keskuksen tutkimuksesta, että ovatko ne kovin puolueettomia tutkimuksia. (Puhemies: Aika!) — Kiitos.

15.10 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ympäristövaliokunnan jäsenenä ympäristönäkökulma on minulle tärkeä, ja olen muutaman kerran vierailut Talvivaaran ja Terrafamen kaivoksilla.

Päästöistä on pidettävä huolta, mutta on ajateltava myös globaalisti, kansainvälisellä tasolla. Nikkeliä ja sinkkiä on tuotettava jossain. Jos sitä tuotetaan Suomessa, niin hyvä, ja jos se tehdään ympäristön kannalta hyväksyttävällä tavalla, niin vielä parempi. Kysyn ministeri Rehniltä: osaatteko arvioida, olisiko ympäristön kannalta globaalilla tasolla parempi, että se tuotanto, mikä Suomessa jäisi tuottamatta, tuotettaisiin jossain kilpailevassa maassa?

Poliisiasioista kysyn ministeri Orpolta: oliko niin, että poliisien koulutuspaikkoja on tarkoitus lisätä Poliisiammattikorkeakoulussa Tampereella? Ilmeisesti nyt eläköitymisen myötä väkeä siirtyy eläkkeelle kiihtyvään tahtiin.

15.11 **Outi Mäkelä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vaikka taloudessa nyt on ollut nähtävissä positiivisia merkkejä, niin olemme tästä täydentävästä talousarviostakin saaneet lukea, että Suomen taloudellinen tilanne on edelleen heikko, ja vaikuttaa siltä, että olemme vielä suurempien haasteiden edessä kuin on arvioitu. Toki hyvä viesti on se, että velkaantuminen hidastuu tähän vuoteen verrattuna noin 410 miljoonaa euroa, mutta EU-komission tuoreen arvion mukaan Suomi on edelleen niiden maiden joukossa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

tai on valitettavasti noussut niiden maiden joukkoon, jotka ovat vaarassa jäädä asetetuista tavoitteista.

Tästä syystä hallituksen reformityö ja toimenpiteet kestävyysvajeen kattamiseksi ovatkin erittäin tärkeitä ja niissä onnistuminen nousee entistä suurempaan rooliin. Helppo harjoitushan tämä ei ole, mutta kuten kuuluvat nämä viisaat sanat, jotka täälläkin on moneen kertaan kuultu, niin tekemättä ei voi jättää. Tässä vaiheessa todella toivon voimia hallitukselle taisteluun suomalaisen työn, työpaikkojen sekä suomalaisen hyvinvoinnin puolesta ja yhdyin näihin kiitoksiin, joita tässä talousarviossa tehtyihin lisäyksiin on esitetty. Erityisesti huoli poliisin toimintaresursseista ja niiden heijastumisesta muun muassa tehtävien priorisointiin on ollut viime aikoina erittäin suuri, tutkinta-ajat ovat pidentyneet, ja erilaisia uusia tehtäviä on tämä turvallisuusympäristön muutos tuonut. Tämä 10 miljoonaa euroa on erittäin suuri ja tärkeä lisäys rahoihin.

15.13 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on nytten kerrottu muun muassa työllisyydestä, kuinka se on nyt niin huisisti parantunut. Se on totta, että se on parantunut. Nyt viimeisen kuukauden aikana on ollut 600 ihmistä vähemmän työttömänä kuin oli kuukausi aikaisemmin. Se on hyvä asia tietenkin.

Joka tapauksessa meillä on edelleenkin 330 000 työtöntä ihmistä, 123 000 pitkäaikaistyötöntä, kasvua edellisvuoteen on 9 600, ja silti hallitus haluaa leikata työttömyysmäärärahoista ja työttömyysturvasta. Tämä ei minun mielestäni oikein istu eikä mene yhteen. Onko tämän asian kääntöpuolta katsottu: Mitä se merkitsee kuntataloudelle? Kuinka paljon kunnalliset menot kasvavat? Kuinka paljon sosiaaliturvan hakeminen kasvaa? Kuinka paljon enemmän kunnat tarvitsevat rahaa? Suomi on sellainen maa, että täällä tarvitaan asunto jokaiselle ja tarvitaan myöskin leipää — niin kuin tarvitaan muuallakin.

15.14 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys vuoden 2017 talousarvion täydentämisestä on positiivinen viesti maailmalle kuitenkin. Olemme nousseet talouden murheesta kohti parempia päiviä, ja kuten olemme kuulleet edellisenäkin päivänä, pankkien talousennusteet ovat nousseet, muun muassa Osuuspankki nosti Suomen talousennustetta hieman. Se on positiivinen viesti, joten en jaksakaan ymmärtää tätä synkistelyä, en sitten millään.

Terrafamen toiminta Talvivaarassa on ollut erittäin menestyksekkästä. On onnistuttu saamaan asiat haltuun, tuotanto kasvaa, ja vuoden kuluttua vuonna 2018, vuodenvaihteessa, saavutetaan tilanne, jossa toiminta on kannattavaa. Se oli tavattoman vaikeassa tilanteessa, ja nyt se on saatu käännettyä positiiviseksi. Kehitys jatkuu, ja jos vielä maailmanmarkkinahinnat suosivat kaivoksen toimintaa, niin olemme hyvässä tilanteessa. Kyllähän meidän pitää uskoa tulevaisuuteen ja lopettaa tämä jatkuva valittaminen. Demareille täytyy antaa kiitos Talvivaaran Teffafame-asiassa. He ovat realisteja. Suomi tarvitsee töitä eikä valittajia.

15.15 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! On luonnollisesti hieno asia, jos Terrafame saadaan jaloilleen nyt, kun siihen ollaan laittamassa 207 miljoonaa lisää rahaa. Toistaisin vielä sen aikaisemman kysymyksen: minkälaisia uhkatekijöitä ja epävarmuustekijöitä hallitus näkee nyt näissä arvioissa toisaalta hinnan kehityksestä ja tästä aika isosta kapasiteetin nostotarpeesta?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

Sitten, jos olen oikein ymmärtänyt, ollaan puhuttu siitä, että kassavirta on positiivinen vuoden 2018 alussa. Se on eri asia kuin että se olisi kannattavaa toimintaa. Koska ollaan ajateltu, että tämä toiminta olisi voitollista? Oletteko rakentaneet minkäänlaisia skenaarioita tästä pisteestä siihen asti, mahdollista lisärahoitusta tai muuta? Ja onko olemassa joku sellainen punainen viiva, jonka ylittäminen tarkoittaa, että lähdetään alasajoon?

Puhemies Maria Lohela: Ennen ministereitä vielä edustajat Rydman, Laukkanen ja Parviainen.

15.16 Wille Rydman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tietysti viisautta, että jos toteamme jonkun suunnitellun säästökohteen ongelmalliseksi, niin hallituksella on valmiutta arvioida sitä myöskin uudestaan. Mutta yhtä lailla on viisautta, että hallitus kuitenkin pitää kiinni siitä, että meidän taloudellinen kantokykymme pitää ja että emme velkaannu ja että myöskin ulkomaiset lainoittajat voivat luottaa siihen, että suomalainen taloudenpito on kestäväällä pohjalla. Meillä on komissiosta aina luottoluokittajiin asti kannettu huolta siitä, miten suomalainen julkinen talous voi, ja tässä pidänkin tärkeänä sitä, että hallitus nimenomaisesti on linjannut, että jos joitakin suunniteltuja menoleikkauksia perutaan, niin sitten säästöt etsitään jollakin toisella tavalla. Pidän huolestuttavana sitä, että tässä ollaan nyt unohtamassa tämä talouden iso kuva opposition puolelta kokonaan ja vaaditaan vielä tämänkin lisäksi peruutettavaksi menoleikkauksia. Kyllä tällainen tie johtaisi sellaiseen kestäättömään tilanteeseen, (Puhemies koputtaa) jota suomalainen julkinen talous ei kantaisi.

15.17 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nämä valtiovarainministeriön lisäykset ovat varsin onnistuneet, ja katsomme, että ne kohdistuvat myös erittäin hyvin moneen kipeään pisteeseen ja tuovat vastauksia, erityisesti tämä 33 miljoonaa näille vähäosaisille. On erittäin hyvä, että ministeri nosti sen esille.

Vastuullinen talouspolitiikka edellyttäisi mielestäni sen avaamista, että kun tämä Talvivaara verovaroin rahoitetaan, niin miten turvataan se, että ne rahat saadaan aikanaan sieltä takaisin. Tätä olisi voinut hieman enemmän avata tässä ja kertoa, mikä se tulevaisuuskuva siellä on. Kansalaisten on ehkä huono ja heikko hahmottaa sitä, että tänne löytyy aina rahaa, kun se tarvitsee rahaa, mutta sitten moneen muuhun kipupisteeseen ei meinaa löytyä muutamaa miljoonaa. Uskon, että kansalaiset tätä tuolla tv:n ääressä pohtivat, (Puhemies koputtaa) miten tähän löytyy rahaa mutta muuhun ei löydy rahaa.

15.18 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minäkin kiinnitän huomiota poliisien määrään. On hyvä, että olette siihen hallituksessakin puuttuneet. Suuri kysymys on kuitenkin se, miten poliisin henkilötyövuosikehitys vuosikymmenen loppua kohden kehittyy, kuten valtiovarainministeri Orpo varmasti sisäministerijaoiltaan muistaa. Kysyisinkin teiltä: miten näette mahdollisuutenne turvata poliisin resursseja myös tulevaisuuden budjeteissa, etenkin kun Suomessakin on nyt tänäänkin puhuttu muun muassa vierastaistelijakysymyksistä, jotka edellyttävät aivan uudenlaisia tutkintaresursseja meidän viranomaisiltamme?

Toisena huomautuksena haluaisin todeta kokoomuksen edustajille Zyskowicz ja Heinonen, että tämä teidän sinänsä miellyttävä kelanne vihreiden vaihtoehtobudjetista on nyt pyörinyt jo viikon ja te olette saaneet samat vastaukset jo monta kertaa (Timo Heinonen:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

Emme ole!) ja minä toivoisin, että me voisimme siirtyä asiassa keskustelemaan siitä, mitä Suomessa oikeasti tapahtuu, sen sijaan, että me keskustelisimme siitä, mihin te yritätte keskustelua ohjata.

Puhemies Maria Lohela: Sitten ministereiden vuoro. Ministeri Orpo, 5 minuuttia.

15.19 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Marin kysyi Tampereen ratikasta. Tiedättekinkin, että 71 miljoonaa on nyt se valtuus, jonka olemme hyväksyneet ykkös- ja kakkosvaiheisiin. Ykkösosan osalta Tampere on tehnyt päätökset, kakkososasta vielä puuttuu, mutta me sitouduimme tähän koko 71 miljoonaan. Tämän 30 prosentin osalta, joka oli varsinainen kysymyksenne, siihen liittyy iso periaatteellinen kysymys: Jos me tukisimme toteutunutta arviota, niin se olisi iso periaatteellinen muutos, kun tähän asti olemme valtionhallinnossa lähteneet aina sen arvion mukaisesta 30 prosentin tuesta. Esimerkiksi Länsimetron osalta tämä olisi aika ongelmallinen, jos me tukisimme 30 prosentilla sitä toteutunutta, ja tästä periaatteellisesta asiasta haluaisin pitää kiinni, koska se myöskin ohjaa jatkossa tulevien hankkeiden osalta siihen, että ne kustannusarviot tehdään — tämä ehkä turkulaisena sanottuna — jopa Tampereella oikein, niin että ne pitävät mahdollisimman hyvin. No, tämä oli huono vitsi, (Ben Zyskowicz: Aika hyvä yritys kuitenkin! — Naurua) mutta joka tapauksessa tämä 30 prosenttia on tästä lähtökohdasta kiinni. Mutta tulevina vuosina, kun hanke etenee, tietenkin tehdään uusia budjettejä ja asioita arvioidaan, mutta minä haluan pitää tästä peruseriaatteesta kiinni.

Sitten edustajat Haatainen ja Kiljunen kiinnittävät tärkeään asiaan eli vanhuspalveluihin huomiota. Minä en ole tämän asian suurin asiantuntija, todellakaan, mutta sen verran olen tähän asiaan nyt saanut perehtyä, tähänkin kysymykseen, vanhuspalveluihin ehkä laajemmin muutenkin, että nimenomaan hallituksen pyrkimys on löytää se hakemalla joustoja, toimintoja kehittämällä sieltä, missä mahdollisimman vähän vaikuttaa negatiivisesti tämä säästäminen. Harvoin säästäminen on hyvä asia missään, mutta jos oikeasti on löydettävissä parempia toimintatapoja, joustoja ja järkeviä tapoja tehdä asiat uudella tavalla, teknologiaa hyödyntämällä, niin ne ovat minusta ensisijaisia. Mutta vien terveiset ja olen varma, että STM:n, THL:n ja yksityisen sektorin toimijoiden asiantuntemuksella haetaan parhaat mahdolliset tavat uudistaa vanhuspalveluita ja saavuttaa samalla tämä säästö, mitä mielestäni ei karkuun kannata mennä, koska 70 miljoonan säästöä ollaan joka tapauksessa tekemässä näillä uudistuksilla — mutta mieluummin uudistamalla kuin juustohöylällä leikkamalla.

Sitten poliisien määrästä edelleen. Poliisien koulutusmäärä on nyt ollut jo kahtena vuotena tällä 400:n tasolla eli käytännössä maksimissa, ja se kyllä riittää, kun tämä koulutusmäärä pidetään yllä. Mehän teimme aikaisempina vuosina ja lähivuosinakin sen virheen, että meillä oli koulutusmäärä jopa vain reilu sata, tai puolentoista sadan paikkeilla, eli meillä on sitä ikään kuin korjausvelkaa, mutta nyt tämä tappiin nostettu koulutusmäärä takaa sen, että me pystymme sitä kautta korvaamaan eläköityneet. Täällä useampi edustaja on näihin tuleviin vuosiin kiinnittänyt huomiota: on totta, että haasteet ovat kehyskauden loppupuolella ja silloin, kun nämä pääasiassa nuoret, jotka ovat nyt opiskelemassa, valmistuvat.

Mutta tästä siirrynkkin sujuvasti edustaja Kääriäisen tärkeään kysymykseen, että miltä näyttää taloudessa. Kyllähän se siltä näyttää, että talous kasvaa, siis me emme enää ole taantumassa. Vuosien taantuma on selätetty, mutta me olemme edelleen hyvin matalan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

kasvun, noin 1 prosentin bkt-kasvun, ajassa, ja se ei vielä riitä taklaamaan niitä ongelmia, joita meillä on. Pitkäaikaistyöttömyys tuli täällä esille, ja esimerkiksi työllisyysaste, jonka arvioidaan olevan ensi vuonna noin 68,8 prosenttia, on melkein 10 prosenttia jäljessä muita Pohjoismaita. Jos työllisyysaste Ruotsissa on noin 75 ja me olemme jäljessä 7—8 prosenttiyksikköä, niin se on huikea ero hyvinvointiyhteiskunnan kestävyudessa, ja tämän asian kimppuun meidän täytyy käydä. Nyt meillä on samaan aikaan avoimia työpaikkoja — niitä on täällä pääkaupunkiseudulla muun muassa — mutta meillä on täällä myöskin työttömiä. Nämä asiat eivät kohtaa, ja silloin meidän pitää miettiä, mikseivät kohtaa, ja jos sosiaaliturva esimerkiksi on houkuttelevampaa kuin matalapalkkaisen tai lyhytaikaisen työn vastaanottaminen, niin en edelleenkään syytä sitä työtöntä, joka ei tartu, vaan järjestelmää. Näihin kohtaanto-ongelmiin, kannustinloukkuihin meidän täytyy päästä kiinni, ja se on hallituksen ohjelmassa kohti puolivälitarkastelua.

Mutta mistä potkua? Kyllä minusta meidän täytyy kannustaa investoimaan, auttaa nämä isot investointihankkeet biotaloudessa liikkeelle. Meidän täytyy auttaa Uudenkaupungin autotehdasta ja Turun telakkaa löytämään työntekijöitä ja mielellään työllistämään vaikka niitä nuoria miehiä, jotka ovat syrjäytymisriskissä, ehkäistä nuorisotyöttömyyttä. (Puhemies koputtaa) Slush alkaa taas ensi viikolla: aivan upea helmi suomalaisessa osaamisessa, nuoria nälkäisiä yrittäjiä, joista syntyy uusia menestystarinoita. Että kyllä meillä eväitä on, kun tehdään vain.

Puhemies Maria Lohela: On varmaan ministeri Rehnkin jo nälkäinen päästäkseen puhumaan. (Naurua) 3 minuuttia, olkaa hyvä.

15.25 Elinkeinoministeri Olli Rehn: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Niin nälkäinen, että puhuisin vaikka 5 minuuttia, mutta yritän kiteyttää 3 minuuttiin.

Puhemies Maria Lohela: Sovitaan 5 minuuttia.

Edustaja Adlercreutz kysyi Terrafamen toiminnan kehittymisestä. Tältä osin useat tekijät ovat viimeisen puolenkin vuoden aikana tai vuoden aikana kehittyneet parempaan suuntaan. Ensinnäkin, ympäristötilanne on saatu hallintaan, ja muun muassa vesitase on tällä hetkellä ratkaisevasti parempi kuin aikaisemmin, eli vesitase on alle puolet siitä, mitä se oli useiden vuosien ajan, pahimpina Talvivaaran aikoina. Bioliuotus ja operatiivinen toiminta ovat kondiksessa. Nikkelin ja sinkin hinnat ovat nousseet. Kaikki nämä tekijät yhdessä viittaavat siihen, että edellytykset Terrafamen toiminnalle ja myöskin yksityiselle rahoitukselle ovat nyt ratkaisevasti paremmat kuin esimerkiksi keväällä, kun asiasta viimeksi perusteellisesti täällä eduskunnassa keskustelimme. Siksi tämä myös kiinnostaa yksityisiä sijoittajia tällä hetkellä.

Neuvotteluissa ei kannata ehkä aloittaa reunaehdoista vaan paremminkin lähteä siitä, että haetaan eri osapuolille, molemmille osapuolille, hyödyllisiä ratkaisuja, ja sen takia nyt kannattaa keskittyä kaivostoiminnan ylösajoon ja rahoituksen saamiseen. Siihen tämä täydentävä budjettiesitys tähtää.

Edustaja Uotila ja edustaja Andersson peräänkuuluttivat selvennystä, ja osaltani kiitän selvennyksestänne ja mahdollisesta tuesta. Pahoittelen, jos ymmärsin väärin edustaja Anderssonin puheenvuoron. On aina parempi, jos myös vasemmistoliitto on valmis tukemaan tätä lisäpääomitusta Terrafamelle, joka on hyvin tärkeä Kainuun aluetalouden ja työllisyy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

den näkökulmasta ja myös ympäristönäkökulmasta. Olen ihan samaa mieltä edustaja Anderssonin kanssa siitä, että ympäristöturvallisuus on kaikkein tärkein asia, ja se nimenomaan on ratkaisevasti parantunut tässä viimeisen vuoden aikana.

Edustaja uraani... — Anteeksi, edustaja Uotila kysyi uraanista. (Naurua) Siellä säteilee niin voimakkaasti, joten tässä sanatkin menevät suorastaan sekaisin. — Eli edustaja Uotila kysyi siitä, miten tämä uranikaivoksen näkymä Terrafamen osalta etenee. Tämä ei ole ajankohtainen asia. Terrafame keskittyy ympäristöturvallisuuden varmistamiseen sekä nikkelin ja sinkin tuotannon ylösajoon. Kysymys uraanista on mukana yva-selvityksessä osana pitemmän aikavälin varautumista. Tältä osin kannattaa ottaa huomioon se, että tällä hetkellä uraani päättyy osin asiakkaalle hyvin pienissä määrin, ei vaarallisissa määrin mutta pienissä määrin, ja osin kipsisakka-altaaseen. Uraanin talteenotto parantaisi lopputuotteen laatua ja vähentäisi alueelle jäävän uraanin määrää. Jokainen voi miettiä, kumpi näistä on parempi vaihtoehto. Hallitus toimii osaltaan ydinenergialain ja sen vaatimien lupamenettelyjen pohjalta.

Edustaja Andersson kysyi, miksi ei vielä ole yksityistä rahoitusta, kun hän peräänkuulutti yksityistä pääomaa. Neuvottelut ovat käynnissä, ja toivon, että eduskunta voi tukea hallituksen esittämää linjaa, jolla voidaan saada paras mahdollinen neuvottelutulos.

Kaiken kaikkiaan, kuten ministeri Orpo totesi, samoin kuin edustajat Kääriäinen, Kaananiemi ja monet muut, meillä on tällä hetkellä Suomen taloudessa käänne käynnissä. Investointeja on lähtenyt liikkeelle ja lähtee liikkeelle, esimerkiksi laivanrakennuksessa, biotaloudessa, bioenergiassa, autoteollisuudessa, ratikkatuotannossa. Nämä kertovat siitä, että teollinen tuotanto Suomessa kannattaa, kun sekä osaaminen että työn hinta ovat kohdallaan. Kilpailukyky sopimus osaltaan vahvistaa tätä käännettä, ja myös jatkossa on äärimmäisen tärkeää, kuten ministeri Orpo totesi, että kaikki toimet tähtäävät siihen, että me kykenemme vahvistamaan investointeja, parantamaan kasvua ja luomaan uusia työpaikkoja. Tämä on hallituksen talouspolitiikan peruslinja, ja siltä pohjalta lähdetään eteenpäin.

Puhemies Maria Lohela: Ilmeisesti täällä on vielä palavaa tarvetta jatkaa hetki debattia. Käydään vielä yksi kierros.

15.30 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se, että oppositio on täällä halunnut lisää tietoja Terrafamen tilanteesta, johtuu aika pitkälti viime viikon hallituksen puheenjohtaja Lauri Ratian haastattelusta, joka oli jossakin määrin hämmäntävä nimenomaan siltä osin kuin hän puhui näistä uraanin sivuvirroista ja niitten hyödyntämisestä. Oli hyvä, että ministeri täällä käytti varsin selventävän puheenvuoron. Mutta tuosta Ratian haastattelusta jäi sellainen kuva, että tätä sivuvirtaauraa myydään tällä hetkellä asiakkaille. Julkisuuteen ei ole annettu tietoja siitä, minkälaisia asiakkaita siellä on ja päätyykö näitä sivuvirtaauraniostoja kenties Suomen rajojen ulkopuolelle, ja niin kuin ministeri hyvin kuvasi, niin aina kun uraanista on kysymys, siihen liittyy kyllä paitsi energiapolitiittisia myöskin turvallisuuspoliittisia näkökulmia. Siinä mielessä toivoisin, että ministeri selventäisi näitä. Mitä mahtoi hallituksen puheenjohtaja Ratia näillä ulostuloillaan oikein tarkoittaa, ja minkälaisia ajatuksia tästä uraanin käytöstä on?

15.31 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin tässä nyt kysynyt vielä, kun ministerit ovat paikalla. Sinänsä sisäministeri ei ole paikalla, mutta olen iloinen, että poliisin määrärahoihin tuli lisää varoja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

Kun meillä oli keskustelua jossain vaiheessa näistä ääriliikkeistä ja vihapuheista, niin onko mitään tietoa, onko tulossa mitään ohjeistusta poliisille nettivalvontaan siitä, minkälaisiin puheisiin tullaan puuttumaan? Kansalaisilta ainakin itse saan vielä postia hyvinkin paljon siitä, että mitä tämä jatkossa tarkoittaa ja minkälaisen toimenpiteiden kohteeksi he ehkä joutuvat. Onko tästä ollut mitään keskustelua hallituksen puolesta?

Kiitän kovasti tästä hoitajamitoitusasiasta. Meillä eduskuntaryhmä on tätä asiaa pitänyt yllä ja on erittäin tyytyväinen tähän.

Oikeastaan tässä oli tämä kysymys poliisin osalta.

15.32 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että kun täällä talousarviosta ja täydentävästäkin keskustellaan, niin keskeistähän on juuri puuttua siihen, että millä saadaan Suomessa työllisyys nousuun. On aivan totta, niin kuin valtiovarainministeri totesi, että jos meidän työllisyysaste laahaa jatkuvasti matalammalla tasolla kuin muissa Pohjoismaissa, se aiheuttaa myös yhä suurempia ongelmia meidän julkiselle taloudelle ja sen kantokyvyille. Silloin kysymys sitten kuuluukin, mitä hallitus on tekemässä sille, että meillä myös tulevaisuudessa työllisyysastetta pystyttäisiin nostamaan. Täällähän on aika paljon jo odoteltu opposition puolella, että hallitus myös toisi niitä talouden draivereita tänne saliin, joilla myös työllisyyttä pystyttäisiin vankasti nostamaan. Senpä takia kysynkin: Missä viipyvät esimerkiksi esitykset siitä, millä tavalla me helpottaisimme vaikka yksinyrittäjiä ensimmäisen työntekijän palkkaamisessa? Toisaalta, voitaisiinko arvonlisäverovelvollisuuden alarajaa nostaa? Ja olisiko järkevämpää nyt miettiä sitä, että käynnistettäisiin neuvottelut työmarkkinajärjestöjen kautta, jotta me saisimme nämä Emupuskurit käyttöön (Puhemies koputtaa) ja sitä kautta tähän talouteen sitä buustia, jota tarvitsemme?

15.33 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän hyvin sen, että edustaja Niinistö ei halunnut jatkaa keskustelua vihreiden vaihtoehtobudjetista ja siitä, että he eivät tässä varjobudjetissaan kuitenkaan palauta koulutukseen tehtyjä säästöjä, toisin kuin puheissaan ovat väittäneet. (Krista Kiuru: Entäs te?) Mutta me haluamme tästä puhua, koska vihreät ovat tällä vaalikaudella ehkä kaikkein tärkeimmäksi viestikseen kaikkialle korostaneet sitä, että toisin kuin hallitus on joutunut tekemään, he eivät koulutuksesta olisi säästäneet senttiäkään ja eivät kuulemma edes mene hallitukseen ensi vaalikaudella, ellei kaikkia koulutukseen tehtyjä säästöjä peruta. Ja sitten kun he pääsevät tekemään oman varjobudjettinsa — joka tehdään juuri niin, että valtiontalouden mitkään säännöt eivät estä, muut puolueet eivät estä, vaan tehdään ihan oma vaihtoehto — niin sieltä vain puuttuvat ne koulutussäästöjen perumiset, mitkä he ovat luvanneet. Kaikkia ei peruttu.

15.34 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu on valitettavasti osoittanut sen, että valtiovarainministeripuolueen edustajat eivät ymmärrä valtion- ja kuntatalouden eroja ja sekoittavat valtion ja kuntien rahat. (Timo Heino: Ei pidä paikkaansa!) Toivottavasti valtiovarainministeri ja elinkeinoministeri ymmärtävät, mitä tarkoittaa kassavirta. Jos ymmärrätte, niin tiedätte myös sen, että positiivinen kassavirta ei kerro vielä mitään yhtiön varallisuudesta ja veloista. Jotta tämä keskustelu ei jää ympäröiväksi tämän Terrafamen osalta, niin kolme kysymystä, kolme selkeää kysymystä: pitääkö kassavirtaennuste sisällään ympäristölupien mukaiset investoinnit ja vel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

voitteen? — Kysymys yksi. Kysymys kaksi: minkälaisiin tuotantomääriin ja nikkelin maailmanmarkkinahintaan kassavirtaennuste perustuu? Kysymys kolme: miten kaivoksella pystytään jopa nelinkertaistamaan bioliuotusprosessin tehokkuus, jotta nikkeliä ja sinkkiä saadaan tämän ylösajovaiheen jälkeen kaivettua siitä kivistä tarpeeksi esiin?

15.35 Lea Mäkipää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin todeta, että kyllä kunnissa päätetään, annetaanko lapselle aamu- tai iltapäiväpala, jollei hän ole kokopäivätoiminnassa, ettei se ole meidän vikamme.

Mutta niin kuin täällä on todettu, vielä tämä meidän taloustilanne ei ole mikään hyvä, vaikka semmoista orastavaa pilkettä onkin näkyvissä. Hallituksen toimet yrittäjyyden parantamisessa ovat kyllä varmaan tuottaneet tuloksia, koska nyt vuoden takaiseen verrattuna 20 000 on työllistetty, niin että kyllä ovat siinäkin mielessä oikeansuuntaiset nämä hallituksen toimenpiteet, vaikka on samaan aikaan todettava, että vielä on liian paljon pitkäaikaistyöttömiä ja nuorisotyöttömiä maassamme.

Mutta mitä ei voi rahalla mitata: ainakin minulle on tultu sanomaan, että tämä tavallisen ihmisen turvattomuus on lisääntynyt, ja se ei johdu vain hallituksen toimista vaan tämän maailman kuohunnasta ja tilanteesta. Toivottavasti tähän nämä maailman eri valtiot pystyisivät joskus vastaamaan.

Mutta kaiken kaikkiaan näistä myönteisistä (Puhemies: Aika!) asioista puhun omassa varsinaisessa puheenvuorossani.

15.37 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten täällä on molempien ministereiden suulla todettu ja kansanedustajatkin todenneet, työllisyys näyttää nyt pikkaisen valoisammalta, mikä on positiivinen asia. Mutta nyt kun meillä on hyvät ministerit paikalla, niin kysyisin teiltä suuresta huolestani, joka koskee pitkäaikaistyöttömiä ja palkkatukea. Me tiedämme, että hallitus kohdentaa palkkatukea tällä hetkellä pääsääntöisesti yrityksiin, ja se on aiheuttanut nyt sen tilanteen meidän palkkatukityöllistettävillemme, kun järjestöt ja säätiöt käytännössä ajavat toimintansa alas — siellä on yt-neuvotteluja, jopa konkurssseja tällä hetkellä menossa — että kun kaksi vuotta sitten meidän järjestöt palkkasivat 10 000 henkilötyövuotta palkkatukilaisia, niin nyt jatkossa näyttää siltä, että määrä tulisi olemaan ainoastaan 3 000 henkilötyövuotta. Nyt kysyisin teiltä: jotta tämä työllisyys myös näitten pitkäaikaistyöttömien ihmisten osalta voisi olla valoisampi, niin voisitteko te kohdistaa palkkatukea myös järjestöihin ja säätiöihin?

15.38 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä Terrafamesta ja uraanista: Kysymys kuuluu, että kun ulkopuolista rahoitusta on pyritty saamaan ja pyritään tästä eteenkinpäin saamaan, niin onko niissä kaavailuissa, niissä keskusteluissa mukana myöskin uraanin ja muiden maametallien talteenotto pitemmällä aikavälillä, kun ministeri Rehn totesi, että asia ei ole nyt ajankohtainen. Se on ehkä ajankohtainen niissä keskusteluissa, kun rahoittajien kanssa käydään sitä pitemmän ajan tulevaisuutta läpi. En ota kantaa, voi olla aivan niin kuin ministeri Rehn totesi, että kun sitä uraania kuitenkin sieltä kalliosta nousee ja nyt se jää sitten sinne sivukiveen ja muuhun suurelta osin, niin voi olla aivan perusteltua, että se hyödynnetään jatkossa, kun on valmis laitos, melkein käyttöönottoa vailla. Mutta minusta on rehellistä, että tämä asia puidaan läpi ja se on osana tätä päätöksentekoa ja myöskin meillä osana poliittista päätöksentekoa tässä talossa. (Touko Aalto: Edustaja Kari Uraani kysyi hyvän kysymyksen!)

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

15.39 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän, että te vihreät ette halua puhua teidän koulutusleikkauksistanne, mutta juuri siksi me haluamme niistä puhua, kun te olette levittäneet täysin vääränlaista tietoa, että te ette koulutuksesta leikkaisi, ja onneksi nyt teidän puheenjohtaja Niinistö täällä pystyi myöntämään sen, että te ette palauta teidän vaihtoehtobudjetissanne korkeakouluindeksiä. Myös teidän vaihtoehtobudjettinne pakottaa kunnat säästämään varhaiskasvatuksesta, peruskoulusta tai joistain muista peruspalveluista, ja on hyvä, että tämä viesti tulee nyt selväksi, että vihreät toimivat sosiaalisessa mediassa toisella tavalla kuin täällä eduskunnassa, missä asioita päätetään.

Arvoisa puhemies! Sekin on hyvä, että on tullut esille, että sosialidemokraatit haluaisivat keventää suomalaisista vain 95 prosentin verotusta. Hallitus haluaa keventää 100 prosentin eli jokaisen suomalaisen verotusta. Se on hieno arvovalinta, että pidetään huolta siitä, että jokaisen ostovoima pysyy hyvänä.

Työllisyydessä on tapahtunut pieni parannus, mutta pitkäaikaistyöttömyys riivaa tätä maata, ja olen varma, että keväällä tarvitaan lisää toimenpiteitä työllisyyden ja kasvun vahvistamiseksi. Kysyisin ministeri (Puhemies koputtaa) Orpolta, minkälaisia esityksiä mahdollisesti on tulossa.

15.40 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos, että saan vastata tähän edustaja Heinosen väitteeseen. Minusta on todella hyvä, että täällä avoimesti viette sitä linjaa eteenpäin, että työskentelette vain harvojen hyväksi. Te ajatte siis verojen korotuksia vain tuolle 5 prosentille. Minusta se on häpeällistä ja se on törkeää. Me nimitämme tätä kaverikapitalismiksi ihan tarkoituksellisesti sen takia, että te teette sellaisia esityksiä Suomen kaikkein suurituloisimmille, että he rikastuvat edelleen, kun toiset vähistä joutuvat säästämään. Teidän leikkauksenne peruspalveluihin, perusturvaan, koulutukseen ja myöskin kaikkein pienituloisimpien toimeentuloon ovat niitä tekijöitä, joiden vuoksi me joudumme katsomaan, laittammeko tämän hallituksen toimintalinjan päälle joitakin hyväksi luettavia verohelpotuksia juuri niille, jotka niitä tarvitsisivat. Meidän verolinjamme johtaa siihen, että 95 prosenttia suomalaisista hyötyy. Miksi siis hallitus tekisi vain 5:tä prosenttia hyödyttäviä erityyppisiä, epäoikeudenmukaisia kaverin suosimisen temppuja? Miksi te ette peru yrittäjävähennystä tai metsälahjavähennystä?

15.42 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt, edustaja Krista Kiuru, te kyllä sekoitatte täysin nämä asiat. Eli kyse on työn verotuksen keventämisestä ja tuloverotuksen keventämisestä. Hallitus haluaa niin, että jokaisen veroa maksavan verotusta kevennetään ensi vuonna. Me haluamme tehdä sen myös eläkeläisille, ja tämä hallitus haluaa tehdä sen myös kaikista pienituloisimmille. Teidän esityksessänne tämä veronkevennys on 95 prosentille, meillä 100 prosentille. Eli te ette halua, että kaikki suomalaiset hyötyisivät ja saisivat lisää ostovoimaa ja sitä kautta pidettäisiin sisämarkkinoita ja kauppaa vilkkaana, vaan te haluatte, että vain osa teidän äänestäjistänne — ei teillä onneksi niin paljon äänestäjiä ole, mutta 95 prosenttia suomalaista — sen saisi.

15.43 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minä nyt haluaisin tässä muistuttaa, että vaikka mitenkä halua olisi siihen, että sataprosenttisesti tulisi veronkevennykset, niin meillä on lukuisa määrä ihmisiä, jotka eivät yllä siihen saakka, että heiltä menisi edes valtion vero. Meillä on nuoria ihmisiä, jotka tienaaavat vuodessa noin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

12 000 euroa. He eivät yllä sinne 16 000:een. Näiltä ihmisiltä te haluatte viedä, näiltä ihmisiltä te haluatte leikata. Te halusitte tuoda apteekkariveron, missä te annatte apteekkeille 4 700 veronkevennyksinä. Kaikkein pienimmät eivät hyödy siitä yhtään mitään. Meillä on ihmisiä, jotka tienaa kaksi kertaa sen määrän, mitä apteekkari saa nyt veronkevennyksinä, niinä veronkevennyksinä, joita te annatte 5 prosentille. Tämä on käsittämättömyyttä, että te sanotte, että annatte kaikille, kun kuitenkin niin iso osa ihmisistä ei pääse veronkevennyksen piiriin.

15.44 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viikonloppuna tapasin noin 150 parturi- ja kampaamoalan yrittäjää, jotka nimenomaan toimivat henkilöryitysten kautta ja nimenomaan saavat tämän 5 prosentin yrittäjävähennyksen, ja he olivat äärimmäisen tyytyväisiä tähän. Haluaisin kyllä nyt kuulla oppositiolta sitten tähän vastauksen, onko todellakin näin, että te ette halua nimenomaan tämäntyyppisille yrittäjille jatkossa tätä 5 prosentin yrittäjyysvähennystä.

15.44 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää valtiovarainministeri Orpoa siitä, että hän vastasi kysymykseeni. Toki haluan myös oikaista, eli kyse ei ole siitä, että Tampere olisi pyytänyt valtiolta 30 prosentin osuutta toteutuneisiin kustannuksiin vaan tähän kustannusarvioon, joka on noussut 283 miljoonaan siitä alkupe-
räisestä 250:stä. Ymmärrän, että tämä on hankala kysymys teille vastata, mutta haluan tul-
kita positiivisesti tämän teidän vastauksenne niin, että te olette valmiita arvioimaan tule-
vissa budjeteissa myös tätä kasvaneen kustannusarvion osuutta, että siihen saisimme sen
30 prosentin osuuden valtiolta. Tämä on tärkeä hanke, ja tämänkaltaisia hankkeita tarvi-
taan Suomeen enemmänkin myös sen takia, että nämä julkiset hankkeet kannustavat myös
yksityisiä hankkeita ja investointeja lähtemään liikkeelle, aivan kuten Tampereellakin
olemme tästä saaneet jo osviittaa.

15.45 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän talousarvioesi-
tyksen täydentämiseen liittyy semmoinen merkittävä tyytymättömyyttä lisäävä tekijä, että
vaikka 12 päivää sitten esiteltiin lisärahaa maahanmuuton kustannuksiin, niin nyt esitetään
aina vain enemmän rahaa niihin maahanmuuton kustannuksiin. Ihmettelenkin, missä vii-
pyy nyt se seikkaperäinen ja selkeä dokumentti siitä, kuinka paljon tämä haittamaahan-
muutto ja turvapaikkaturismi meille nyt kaiken kaikkiaan maksaa. Jos sellaisen selvityk-
sen saisimme, se voisi auttaa myös sosialidemokraatteja varjobudjettinsa laadinnassa, että
löytyisi tarpeeksi iso säästöpossu rikottavaksi. Esimerkiksi Suomen Pankin ja Sitran ta-
seen tyhjentäminen ei riitä edes tämän vuoden maahanmuuton kustannuksiin, jostain pitäi-
si löytää paljon paljon enemmän rahaa. Kuitenkin sosialidemokraattien riveistä on tullut
vaatimus pakolaiskiintiön kymmenkertaistamiseen, (Teuvo Hakkarainen: Oho!) joka on
aika mielenkiintoinen linjaus tässä taloustilanteessa. Tästä kuluerästä tehtäisiin valtava,
jatkuva ja loputon. Saisiko tähän vastauksia?

15.46 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja viittasi sii-
hen, että kertaluontoisilla tuloilla rahoitettaisiin kertaluontoisia menoja tai eikö näin tehtäi-
si, mutta me pidämme kiinni tästä periaatteesta ja olemme laatineet oman budjettimme
niin, että kertaluontoisia tuloja käytetään kertaluontoisiin menoihin. Mutta tässähän on
hyvä esimerkki, niin kuin ministeri täällä jo kävi todistamassa tästä hoitajamitoituksesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

Nythän on tarkoitus kertaluontoisilla tuloilla käytännössä rahoittaa. Otatte siis kertaluontoisesta valtion omaisuuden myynnistä, josta piti kärkihankkeita maksattaa eli niitä menoja, sieltä lainataan tämän hoitajamitoituksen 6,3 miljoonaa. Ainakin sellaisen lehdistötiedotteen me olemme lukeneet. Siltä osin minä pidän tärkeänä, että kertaluontoisilla tuloilla rahoitetaan kertaluontoisia menoja.

Mitä tulee tähän Sitraan, on hyvä muistaa, että hallitushan nimenomaan haluaa myydä tätä kovaa possua eli esimerkiksi Nestettä tai joitain muita vaihtoehtoja, ja minusta siinä suhteessa tuntuu tosi pahalta, miksi näin tehdään.

Lopulta totean myös edustaja Heinospel, että nyt ovat keskustelussa siis sellaiset tuloverotuksen (Puhemies koputtaa) tasavähennykset, jotka eivät ole oikeudenmukaisia, (Puhemies: Nyt on aika täynnä!) ja tämä on väärä periaate.

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustajat Semi, Tanus, Hoskonen, ja ministerit saavat siihen loppuun puheenvuorot, mikäli haluavat, ja sitten siirrytään puhujalistaan.

15.47 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on keuhutettu tätä kiky-sopimusta ja meidän teollisuuden menestymistä. Ainakin metsäteollisuuden osalta ne suuret investoinnit ja niistä päättäminen aloitettiin jo huomattavasti ennen tämän hallituskauden alkua. Samoiten näissä risteilylaivatuksissakin on ollut lähtökohtana se, että siinä on takana ollut suomalainen tekniikka, suomalainen osaaminen ja se tutkimustieto, mitä meillä on ollut kaikesta meidän teollisuuden kehittämisestä. Se on se asia, mihinkä pitäisi nykyäänkin vielä satsata, nimenomaan siihen tutkimukseen ja koulutukseen, ja siitähän hallitus nytten on ollut koko ajan leikkaamassa.

15.48 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hoitajamitoituksen ennallaan pitäminen oli erittäin odotettu uutinen, olemme iloisia siitä. Mutta myös poliiseja tarvitaan enemmän niin turvallisuustilanteen kuin poliisien oman jaksamisen vuoksi. Sen lisäksi koulutukseen tarvitaan lisäeuroja. Leikkauksia olisi peruttava meidän omien nuorten hyvän tulevaisuuden vuoksi. Mutta sen lisäksi homekoulujen ja muiden homerakennusten korjaukseen tarvittaisiin kipeästi euroja, lastensuojeluun tarvitaan kipeästi lisää resursseja, pieneläkeläiset tarvitsevat tukea monin paikoin aivan perustoimeentuloon. Kysyisinkin hyviltä ministereiltä: Terrafamelle on löytynyt ja löytyy euroja. Millä perusteella näille muille erittäin kipeille kohteille ei vastaavasti löydy riittävästi euroja?

15.49 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen linja siitä, että saadaan pyörät pyörimään ja talous tuottamaan lisäarvoa tälle rakkaalle isänmaalle, on erittäin hyvä linja. On nähty maailman sivu, että jos me kiristämme veroja jatkuvasti ja kuvittelemme saavamme sieltä valtiolle ja kunnille, julkiselle taloudelle lisää hyvää, niin se tie on osoittautunut umpikujaksi. Tämän takia hallituksen linja on aivan oikea: työllisyyttä parannetaan kaikin käytettävissä olevin keinoin ja ennen kaikkea luodaan uutta työtä, joka antaa niitä verotuloja. Ja tällä tiellähän me olemme nähneet jo ensimmäiset merkit: Noin 30 000 uutta työpaikkaa on syntynyt, ja olemme kuulleet tiedotusvälineistä viime päivinä, että monia, monia, monia investointeja on lähtemässä liikkeelle, niitä on jo lähtenyt, ja kymmeniä isoja investointeja on suunnittelupöydällä. Viimeisimpänä tuli tieto siitä, että laivatelakoille on tullut uusia tilauksia ja samoin Uudenkaupungin autoteh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

taalle yli tuhat uutta työpaikkaa. Eli tie on valittu oikein, nyt vain pitää olla malttia. Turha hötkyily tässä asiassa ei auta.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Rehn, 3 minuuttia.

15.50 Elinkeinoministeri Olli Rehn: Arvoisa puhemies! Edustaja Essayah ja edustaja Uotila halusivat lisää tietoa tästä kysymyksestä Terrafamen uraanin hyödyntämisestä tai talteenotosta, ja asia on niin, että Terrafame ei ota tällä hetkellä talteen uraania, joten sitä päätyy pieniä pitoisuuksia myyntituotteisiin. Nämä pitoisuudet on huomioitu asiakirjoissa, jotka edustaja Essayah hyvin tuntee, ja käyttöturvatiedoissa, eli Terrafamen tuotteet ovat luvitetun mukaisia. Asiakkaan päässä uraani päätyy osaksi asiakkaan omaa tuotetta, tai sitten se poistuu kuona-aineena jätteeseen. Esimerkiksi Norilsk Nickel Harjavallan prosessissa pieni uraanipitoisuus on haitannut prosessia, joten se on otettu talteen heidän omalla talteenottolaitoksellaan. Harjavallalla on lupa uraanin talteenottoon. Tietojemme mukaan talteen otettu uraani on varastoituna Harjavallassa. Terrafamen yhtiön suunnitelmista on mahdollista saada tarkempaa tietoa yhtiöltä. Käsitykseni mukaan Terrafame Oy on pitänyt kiitettävästi eduskunnan, varsinkin talousvaliokunnan mutta myöskin muut valiokunnat kuten valtiovarat ja jaoston, ajan tasalla ja hyvin informoituna yhtiön asioista. Hallitus puolestaan toimii ydinenergialain mukaan ja toimii sen mukaan, jos mahdollisia hakemuksia tulee, millä en halua lähteä tässä yhteydessä spekuloimaan.

Edustaja Aalto esitti tärkeitä kysymyksiä muun muassa nikkelin hinnasta ja muista yhtiön toimintaan liittyvistä seikoista. Niihin saadaan kokonaisvastaus, kunhan näemme, minkälaisilla ehdoilla mahdollinen yksityinen sijoittaja on lähdössä mukaan Terrafameen. Tarkoitin sitä, että mahdollinen sijoittajakandidaatti tekee aina hyvin tarkan ja tinkimättömän arvion yhtiön, tässä tapauksessa Terrafamen, taloudellisesta tilanteesta, ympäristövaikutuksista, tuotteiden hintakehityksestä ja sen nojalla tekee sitten mahdollisen tarjouksensa. Ymmärrätte varmasti hyvin, että tällaisessa asetelmassa ei kannata julkisesti hallituksen puolelta esittää täällä punaisia linjoja, koska neuvottelutaktisista syistä on parempi, että mahdolliset ostajakandidaatit, jotka seuraavat tätä keskustelua webstreamina tai lukevat eduskunnan pöytäkirjat, eivät tiedä ihan tarkasti kaikkea hallituksen neuvottelutaktiikkaa. Näin me pyrimme säästämään valtion ja veronmaksajien varoja, saamalla parhaan mahdollisen neuvottelutuloksen, joka osaltaan (Puhemies koputtaa) keventää painetta lisäpääomituksiin.

Puhemies Maria Lohela: Haluatteko vastata, ministeri Orpo? — Ette. — Siispä jatketaan puhujalistalla.

15.54 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Esityksen perusteluissa todetaan, että Suomen taloudellinen tilanne on heikko ja vielä suurempien haasteiden edessä kuin aikaisemmin on arvioitu. Tulevalle vuodelle ennustetaan hieman talouden kasvua, jonka taustalla on investointien positiivinen kehitys ja yksityinen kulutus. Kasvu on kuitenkin pelkästään vielä kotimaisen kysynnän varassa, ja nettovienti on jäämässä heikoksi. Suomen talous jää edelleen jälkeen muun euroalueen kehityksestä, eikä bruttokansantuotteen määrän ennusteta saavuttavan finanssikriisiä edeltänyttä tasoa. Suomen Pankin ennusteen mukaan bruttokansantuote kasvaa runsaan prosentin tänä vuonna, ensi vuonna edelleen saman verran ja 1,0 prosenttia vuonna 18. Valtion nettolainanotoksi vuonna 2017 arvioidaan 5,5 miljardia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

ja valtionvelan määrän arvioidaan olevan ensi vuoden lopussa noin 111 miljardia euroa, mikä on 51 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Työllisten määrä lisääntyy 0,3 prosenttia, ja työttömyysasteen arvioidaan laskevan 8,8 prosenttiin, joka näyttää kyllä ihan hyvältä. Talouden kohenemisen edellytys on työllisyyden kasvu ja yritysten kehittyminen. Työn tekemistä ja yrittämistä kannustetaan monin tavoin, ja vain niiden kasvulla voidaan turvata julkisten palvelujen ja sosiaaliturvan rahoitus.

Nyt esitetään tulevan vuoden budjettia täydennettäväksi määrärahoilla, jotka jakautuvat muun muassa sotilaalliseen kriisinhallintaan, johon ehdotetaan vajaan 17 miljoonan euron lisäystä. Hallitusohjelman mukaisesti Suomi vähentää osallistumistaan sotilaallisiin rauhanturvaoperaatioihin siten, että keskitytään Suomen kannalta merkityksellisimpiin ja vaikuttavimpiin operaatioihin. Sellainen on esimerkiksi UNIFIL-operaatio, johon Suomi vahvistaa osallistumistaan noin 160 sotilaalla ensi vuoden huhtikuun alusta elokuun loppuun 2018 saakka.

Sotilastapaturmalain muutosten aiheuttamiin korvausmenojen lisäyksiin ehdotetaan myös määrärahan lisäystä. Hallitus on antanut eduskunnalle täydentävään talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laeiksi sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta, tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä ja sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain muuttamisesta. Lisäksi muutoksen aiheuttamiin tietojärjestelmäkustannuksiin ehdotetaan noin 0,35 miljoonan euron kertaluonteista lisäystä Valtiokonttorille.

Poliisille ehdotetaan lisäyksiä, jotka kohdentuvat muun muassa keskusrikospoliisille ja paikallispoliisille väkivaltaisten ääriliikkeiden laittoman toiminnan torjumiseksi sekä torjuntaan tarvittaviin varustehankintoihin.

Arvoisa puhemies! Päätös siitä, että hoitajamitoitusta ei lasketa, ansaitsee kiitokset hallitukselle. Muutokset kohdistuvat mitoituserusteisiin kaikilla tasoilla poistaen mitoitusvaatimuksiin sisältyviä jäykkyyksiä. Muun muassa tukipalveluhenkilöstön erillinen mitoitusvaatimus poistetaan. Hoitoon osallistuva henkilöstö, kuten virkistystoiminnan ja sosiaalista toimintakykyä ylläpitävä henkilöstö, sisällytetään henkilöstömitoitukseen. Tehostetun palveluasumisen yksiköiltä edellytettävistä henkilöstömitoitusvaatimuksista yhdenmukaistetaan ja joustavoitetaan asiakasrakenteen mukaisiksi ja muutokset paremmin huomioiviksi, kuitenkin siten, ettei 0,5:n mitoitus alitu. Lisäksi hyödynnetään teknologian antamia mahdollisuuksia mitoituksen laskennassa.

Ja lopuksi, arvoisa puhemies, sanoisin jopa laulun sanoin, että jos olis valtaa niin kuin olis mieli, niin käyttäisin punakynää kyllä tämän 71 miljoonan euron verran, joka kohdistuu tuohon ratikkaan. Minusta tämä Tampereen ratikkahomma on vähän semmoista suuruudenhulluutta, ja nyt myös jo monet yrittäjien edustajat miettivät, kuinka käy Hämeenkadulla ja että yritystoiminta jopa lopahtaa kokonaan. Että välttämättä se ei aina tuo niitä hyviä asioita, ja paljon negatiivistakin on odotettavissa.

15.59 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Näihin täydennysesityksen maahanmuuttokuluihin jatkokommenttina: Kun siellä oikein erikseen mainitaan kotikuntani Lappeenrannan Joutsenon vastaanottokeskus, joka on yksi Suomen suurimmista vastaanottokeskuksista, niin haluan tuoda esille sen, että siinä on oikein perusteellisen surullinen esimerkki valtion varojen surkeasta käytöstä. Siinä oli ennen vankila, jossa oli toistasataa työpaikkaa. Vankila lakkautettiin muka sen perusteella, että sen remontoiminen on liian kallista. Sitten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

vankila ja sen pellot myytiin yksityiselle toimijalle, joka remontoi tilat vastaanottokeskukseksi, jonka vuokralla maksettiin yksityisen maksama ostohinta ja remontit ensimmäisen kahden vuoden aikana. Sama linja jatkui myös vastaanottokeskuksen täydennyksessä kylien keskustassa.

Niin se taitaa olla, että turvapaikkabiznes on sellainen bisnes, joka kannattaa, kuten tiedämme alalla toimivien poliitikkojenkin sidonnaisuuksista. Senkö takia niitä maahanmuuton vetovoimatekijöitä ei haluta vähentää, että turvapaikkabiznestä voitaisiin tehdä? Toivottavasti näin ei kuitenkaan ole. Tässä esityksessä valtio velkaantuu 62 miljoonaa lisää. Hyvin suuri osa tästäkin velasta johtuu maahanmuuttokustannuksista.

16.00 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä olevasta ensi vuoden talousarvion täydennyksestä on syytä nostaa esille kolme havaintoa.

Tärkein niistä koskee Suomen talouden yleistä tilaa. Aivan kuten salissa on todettu, Suomen talouden tila on vielä heikko ja vielä suurempien haasteiden edessä kuin aikaisemmin on arvioitu. Siitä kielivät monet tämän esityksen johdannossa esille nostetut seikat: velkaantumisen jatkuminen kestävämmällä tasolla, korkeana pysyvä työttömyys sekä vaikea viennin kasvu.

Toinen lähes yhtä tärkeä havainto on kuitenkin se, että opposition jatkuvasta haukkumisesta huolimatta Suomen taloudessa on ensimmäistä kertaa liki kymmeneen vuoteen aitoa kasvun virettä havaittavissa ja se tulee kiihtymään ensi vuonna. Sen taustalla vaikuttavat erityisesti rakennusinvestointien liikkeelle lähteminen sekä yksityisen ihmisen kulutus. Erityisesti meillä Keski-Suomessa työttömyys on pienentynyt kuukausi toisensa jälkeen kuluneen vuoden aikana, viimeisen vuoden aikana jo siis yli 5 prosenttia yhteensä. Ne ovat puolestaan tulosta nykyisen ja edellisenkin hallituksen harjoittamasta kasvuhakuisesta talouspolitiikasta. Viime hallituskauden yhteisöveron alennus, tämän hallituskauden alussa kauppojen aukioloaikojen vapauttaminen, kiky-sopimus, toimet työllistymisen kynnyksen madaltamiseksi, työn verotuksen reipas alentaminen sekä esimerkiksi päätös siitä, että työttömyysturvaa voi muuttaa starttirahaksi ja palkkatueksi tulevaisuudessa, ovat olleet luomassa edellytyksiä uudelle kasvulle.

Keski-Suomen kasvun käynnistymisessä puolestaan avainasemassa oli jo aikaisemmin mainittu edellisen hallituksen yhteisöveron alennus. Ilman sitä Äänekosken jätti-investointia ei olisi saatu liikkeelle. Tätä taustaa vasten tuntuvat varsin erikoisilta esimerkiksi viime viikonloppuna kuullut puheenvuorot, joissa yritysten voitot ja asiakkaiden tyytyväisyys koetaan Suomen talouden suurimmiksi uhkiksi. Itse kyllä katson haasteen olevan pikemminkin se, miten yhä useampi maailman ihminen saadaan asiakkaaksi suomalaisille yrityksille. Tähän kysymykseen vastaamisessa meillä kaikilla riittää tekemistä.

Tästä päästään sitten siihen kolmanteen havaintoon eli havaitun opin soveltamiseen jäljellä olevalle hallituskaudelle. Kevään puoliväliriihessä johtopäätöksen pitää olla seuraava: Suunta on oikea, mutta rohkeampia askelia tarvitaan, erityisesti hallituksen tärkeimmän tavoitteen eli työllisyyden parantamiseksi. Veropolitiikassa panostuksia työn tekemistä ja työllisyyttä tukevaan suuntaan pitää jatkaa. Yrittäjyyttä ja omistajuutta pitää vahvistaa uusilla keinoilla. Tässä erityisesti ensi kevään yritysveropaketalta on voitava odottaa eteenpäinvieviä uudistuksia. Uuteen kasvuun pitää löytää uusia kannustimia, työtä kasvua estävien normien purkamiseksi pitää jatkaa, ja työmarkkinoiden uudistamista pitää jatkaa. Lisäksi välttämättömät rakenteelliset uudistukset, erityisesti sote, pitää vihdoin saada maaliin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

Työtä siis, arvoisa puhemies, tällä hallituksella riittää, mutta uskon, että oikealla otteella tämä on tehtävissä. Vahvistetaan hyvän kehää ja muutetaan Suomen suunta, nyt kun se näyttää vihdoinkin mahdolliselta.

16.04 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Aikaisemmin jo kerroin, että kävin siellä Terrafamessa vierailulla, ja käyn läpi, miten siellä oli toimittu.

Sinne oli rakennettu tällainen keskitetty jätevedenpuhdistuslaitos, mikä otetaan ilmeisesti nyt ihan lähiaikoina käyttöön, ja sinne ohjataan ne kaivoksesta tulevat jätevedet.

Sitten olivat ympäristölupien arvot. Ne olivat alittuneet huomattavasti, kaikki arvot olivat yli puolet näitten arvorajojen alapuolella, mikä minusta oli erittäin hyvä suoritus. Sulfaatin osalta ympäristöluvan normit olivat huomattavasti tiukemmat kuin esimerkiksi Äänekosken tulevan biolaitoksen tehtaan sulfaattipäästölupa-arvot. Kainuun ely tutkii erittäin tarkkaan ympäristölupien arvojen noudattamista ja pitää tiukkaa kuria siellä, vaikka sitä vähän on epäilty.

Alueen asukkaita kuunnellaan säännöllisesti. Ainoat, mistä on tullut mainintaa sen jälkeen, kun Terrafamen uusi toiminta on lähtenyt liikkeelle, ovat pöly- ja meluhaitat ja räjäytyksen aikaisesta tärinästä tullut haitta.

Talouden osalta budjettia on saatu tiukemmalle ja säästöjä saatu tuommoinen 12,7 miljoonaa.

Nämä Talvivaaran aikaiset kasat ovat suuri ongelma siellä minun mielestäni, koska ne on väärin rakennettu ja ne aiheuttavat semmoista ylimääräistä tuskaa sitten jätevesien puhdistamiselle, että se jätevesi saadaan sieltä talteen, mikä salaojiin tulee. Näihin uusiin kasoihin on saatu oikea raekoko, jotta vesi menee läpi ja se pystytään myös haihduttamaan tehokkaammin ja saadaan metallit nopeammin ja paremmin talteen. Se käymisreaktio, mikä niissä kasoissa on, haihduttaa myös vettä runsaasti, mikä sitten osaltaan on helpottamassa vesitilannetta. Malmivaranto on kolmeksi vuodeksi eteenpäin.

Näillä ajatuksilla, kun itse mietin sitä tilannetta ja meillä on vasemmistoliiton ryhmässä puhuttu tästä asiasta, me olemme nähneet sen, että ne tärkeät asiat, mitkä pitää saada kuntoon, ovat ennen kaikkea se ympäristöluvan pitävyys ja se, että se homma toimii. Minun mielestäni se porukka on tehnyt semmoista kymppin arvoista työtä siellä, että ovat saaneet näitä jätteasioita kuntoon entistä paremmin. Ongelmia siellä edelleenkin on. Ne vanhat Talvivaaran aikaiset jätevedet, mitä on sinne lähivesistöihin mennyt, pitäisi saada vielä puhdistettua. Se on työn alla, pitäisi hoitaa kuntoon.

Mitä tulee tähän ulkopuoliseen rahoitukseen, minun arvomaailmassani, jos meillä on toimiva kaivostehdas ja se, mikä maassa on, minusta se on suomalaisten omaisuutta, niin että en minä sitä ulkopuolisille rahoittajille antaisi. Minusta silloin, jos se kaivos toimii hyvin, miksei sitä oteta suomalaiseen käyttöön ja hoideta suomalaisille tuotantona sitä rahaa poikkeen. Se, mitä minä kaipaen sinne, on, että joku vielä, ehkä Lappeenrannan yliopisto saattaisi olla semmoinen, millä se tekniikka on hallussa, pystyisi tekemään sen tutkimuksen, että nämä järjestelmät todella toimivat hyvin, ja tällaisen tutkimuksen voisi hallitus minun mielestäni pyytää sinne, niin sitten varmentaisi nämä asiat. Sitten toinen asia on tietenkin tämä taloudellinen puoli, että se lähtee eteenpäin. Meille vasemmistoliitossa on hirvittävästi tärkeää, että siellä ne 1 500 työpaikkaa pystyvät olemaan, kunhan vain nämä asiat ovat kunnossa ja me emme likaa luontoa liian paljon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

Se, mikä siellä sitten on toinen, on se Nuasjärven pinta, kun se laskee varmaan talviaikana metrin verran, ainakin minulle kerrottiin, että miten se vaikuttaa näihin saasteongelmiin ja muihin, niin että sekin pitää selvittää siellä.

Näillä eväillä minä luulisin, että siitä tulisi ihan hyvä hanke, jos se kaikki toteutuu sillä tavalla, että se on kannattavaa.

Sitten tähän hallituksen lisätalousarvioon. Minä olin tyytyväinen myös siihen poliisien määrän ylläpitämiseen, ei se kasvata sillä tavalla, mutta ylläpitämiseen siinä tasossa, että meidän sisäisestä turvallisuudesta pystytään huolehtimaan ja pitämään se sillä tasolla, että ei putoa alle 7 000:n meidän poliisimäärä. — Kiitos.

16.10 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Täällä on pidetty hyviä puheenvuoroja siitä, että hallituksen toimenpiteet ovat lähteneet viemään taloutta eteenpäin ja meidän työllisyys on kasvanut, mikä on hieno asia. Tässä viime vuosina, kun itse tuolta eduskunnan ulkopuolelta tavallisena kansalaisena ja kuntapoliitikkona katselin sitä touhua, olin monta kertaa aika toivoton, että mihinkähän suuntaan tämä lähtee. Kiitos hallituksen toimenpiteille ja kiitos yritysten toimenpiteille, että he ovat palkanneet ihmisiä, ja kiitos myös niille työntekijöille, jotka ovat osallistuneet näihin talkoisiin siten, että ovat suostuneet kiky-sopimuksen mukaisiin toimenpiteisiin. Monet ammattiyhdistyksethän kysyivät työntekijöiltään, mihin he suostuvat. Tämä on kuitenkin kansakunnan yhteinen ponnistus. Siksi on hyvä, että se alkaa tuottaa tulosta, koska olisi sekin kurjaa, että tekisimme panostuksia eivätkä ne sitten toimisi lainkaan vaan päinvastoin.

Täällä on paljon hyviä asioita. Yksi asia on tämä hoitajamitoitus, mistä tuossa aikaisemminkin jo mainitsin. Haluan vielä kiittää meidän eduskuntaryhmää, joka on toiminut aktiivisesti tämän eteen, ja muita hallituspuolueiden kansanedustajia, jotka toimivat aktiivisesti sen eteen.

Olen huomannut tässä lyhyen eduskuntaurani aikana, joka on alkanut reilu vuosi sitten, että aina kun joku hyvä asia tapahtuu, niin se on opposition painostuksesta tai ansiosta. Itse en ollut täällä viime kaudella mutta mietiskelin sitä, että kun hoitajamitoitusta laskettiin 0,8:sta 0,5:een — jotenkin jos tulkitsemme esimerkiksi SDP:n puheita, niin olisi toivottavaa, että hoitajia olisi jopa enemmän — niin he eivät hallituksessa ollessaankaan saaneet estettyä tätä hoitajamitoituksen muutosta, mutta nyt he ovat sen sitten oppositiosta käsin tehneet. Mutta tämä nyt on tämmöistä, turha siitä on saivarrella, mutta jotenkin tuntuu, että aina kun hallitus saa jotain hyvää aikaiseksi, niin sitä halutaan jollain tavalla vähätellä. Se on minusta aika kurjaa, kun tässä yritetään kuitenkin ihmisten asioita ihan vastuullisesti hoitaa.

Yksi asia, mistä saan paljon palautetta, on se, että ihmisillä on tällä hetkellä sellainen tunne, että meillä on muutamia kohteita, joihin aina rahaa riittää, ja kaikesta muusta joudutaan tinkimään. Yksi on varmaan ollut tämä Terrafame, josta tänään on puhuttu, että sinne on laitettava rahaa. No, näinhän se on, se vahinko on siellä tapahtunut. Tehdään niin tai näin, niin rahaa menee joka tapauksessa. Minä luotan nyt sitten meidän ministereihin ja hallitukseen, että he ovat asiaa selvittäneet, ja täytyy luottaa siihen, että ympäristöasiat ovat kunnossa. Toivotaan nyt, että tämä asia menee toivottuun suuntaan. Toki olen nähnyt myös ohjelmia ja haastatteluja paikallisista asukkaista, että heillä on huoli asumisesta ja ympäristöstä, mikä on täysin perusteltua. Täytyy sanoa, että kun sitä maisemaa katsoo siellä, niin eihän se maisemallisesti kenenkään silmiä hivele. Mutta toivotaan nyt, että siellä saadaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

sitten sellainen tasapaino, ja muistetaan kuitenkin se, että tämä hanke on lähtenyt käyntiin edellisen hallituksen aikana.

Toinen, mikä aiheuttaa aina keskustelun, on maahanmuutto. Ainakin itse saan todella paljon palautetta siitä, että siellä on aina se piikki auki ja joudutaan sitten lääkekorvauksista ja muista tinkimään. Kun puhutaan siitä, että kansalaiset hyväksyisivät nämä asiat — nyt kiky-sopimuksen myötä työntekijät tulivat mukaan, yritykset ovat suhtautuneet myönteisesti asioihin, ja Suomen Yrittäjät ja EK ovat luvanneet työ- ja tasa-arvovaliokunnankin kuulemisessa, että he tekevät panostuksia, ja toivovat nyt, että työpaikkoja saadaan — ja kun lähdetään sitouttamaan kansalaisia näihin meidän yhteisiin talkoisiin, mitä ne tällä hetkellä ovat, jotta saadaan tämä kurssi kääntymään — ja tämä laiva on jo vähän kääntynyt — niin sen takia toivoisin, että hoidettaisiin tätä kokonaistilannetta vastuullisesti. Meillä on asunnottomia ja köyhyyydessä eläviä ihmisiä, kuten täällä on todettu, ja sitä ei kukaan kiistä. Mutta samaan aikaan täytyy sanoa, että on melkein edesvastuutonta puhua siitä, että otetaan tänne lisää kymmeniätuhansia ihmisiä hetkessä, kuten esimerkiksi nyt julkisuudessa edustaja Tuppurainen on SDP:stä esittänyt, että me kymmenkertaistaisimme meidän pakolaiskiintiön. Meillä ei ihan aidosti ole varaa siihen, ja me lisäämme sillä sitä vastakkainasettelua. Minä ymmärrän sen erittäin hyvin, kun joku pienituloisen miettii, miten saa rahat riittämään, ja sitten samaan aikaan on olemassa joku momentti, mikä on aina auki. Että älkää suhtautuko siihen aina sillä tavalla, että tuossa nuo maahanmuuttokriittiset perussuomalaiset puhuvat. Itsekin olen erittäin huolestunut monista asioista tällä maapallolla, mutta minun täytyy muistaa se, että minun täytyy huolehtia siitä, että Suomen kansalaiset ja suomalaiset ovat samalla viivalla ja he ovat tänne vuosikausia veroja maksaneet. En minä voi heitä heitteille jättää. Meidän täytyisi muistaa tässä keskustelussa se, että tämä on ihan aito huoli monilla kansalaisilla, eikä yrittää tavallaan hiljentää kuoliaaksi tätä keskustelua sillä, että on paheksuttavaa tai väärin siitä puhua.

No, nyt minä jo pikkusen menin tavallaan liian pitkälle aiheesta. Mutta täytyy muistaa ihan se, että kun me tasapainotamme taloutta, niin tämä on kokonaisuus ja silloin pitää ottaa kaikki huomioon. Meidän päätöksillämme on vaikutusta siihen, miten ihmiset hyväksyvät nämä muutokset ja muut lainmuutokset ja erityisesti leikkaukset. Niillä täytyy olla semmoinen legitiimi hyväksyttävyys kansalaisten parissa, tai muuten meillä vain pahenee tämä vastakkainasettelu.

16.16 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Sen minkä sosialistit ja nämä söivät, niin hyvä hallitus tuo tilalle.

Täällä sanoi muun muassa edustaja Kiuru, että täällä pelataan kaverikapitalismia, mutta eihän siitä ole kysymys. Valtiontaloutta pitää saada kuntoon, ja nyt hallitus on sitä ruvennut saamaan kuntoon viimeisten katovuosien jälkeen.

Mitä siihen SDP:n varjobudjettiin ja näihin tulee, niin sehän on sitä toveripopulismia, ja siihen miinaan on astunut monia, muun muassa edustaja Tolppanen kävi sinne astumassa.

Ja vihreitten touhu nyt on lähinnä sitä, että ollaan enempi huolissaan koppiaisista, samakoista ja myyristä kuin siitä ihmisestä, joka on täällä yrittänyt, tehnyt työnsä, ottanut vastuuta, maksanut veronsa, ja vielä jos se sattuu olemaan hetero, niin se on kaikkein kaahein ihminen, mitä maapallolta löytyy, ja sen pahempaa ei heidän mielestään ole. Kuitenkin he rakentavat, ottavat vastuuta täältä. Sille linjalle hallitus on nyt lähtenyt, että saadaan työpaikkoja, talous kuntoon, ja myös sitä jakamista, mistä vasemmisto hyvin hanakasti pu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

huu, sitten saadaan sinne. (Li Andersson: Olisiko teidän aika jättää ne seksuaalivähemmistöt rauhaan?)

16.17 Martti Mölsä ps: Arvoisa herra puhemies! Tästä talousarvion täydennyksestä voidaan todeta ja hieman ennustaa tulevaa, kun vuoden 2017 kasvuksi ennustetaan 0,9 prosenttia. Kasvun taustalla on investointien positiivinen kehitys ja yksityinen kulutus. Yksityiset investoinnit kehittivät suotuisasti. Työllisyys on kääntymässä parempaan suuntaan, ja yritykset investoivat tulevaisuuden positiiviset näkymät mielessä. Tämä kaikki todistaa jo sen, että suomalaisen yhteiskunnan viime kauden tuhon tieltä ollaan pääsemässä pois ja vähitellen kehitys kääntyy paremmaksi, joskin aikaa menee, sillä niin vakavia olivat Kataisen hallituksessa vihreiden ja sosialistien aikaansaannokset vasemmisto mukaan lukien.

On hienoa todeta, että me perussuomalaiset olemme tällaisessa hallituksessa vaikuttamassa ja rakentamassa kestävä kehitystä kohti parempaa yhteiskuntaa, jolloin jaettavaa on enemmän myös heikompiaisille.

Mutta on pakko todeta tämän vuosituhannen suurin huijaus: Tiedetään, että SDP sitoutui pääomittamaan EVM:ää 12,6 miljardilla, ja heti piti maksaa 1,44 miljardia euroa. Siksi, että saatiin niin hyvät tulokset, he saivat arvottoman tuottojenvaihtosopimuksen.

Mitä tulee sitten näihin opposition ja varsinkin vasemmistopuolueiden — joihin lasken myös vihreät mukaan — varjobudjetteihin, niin ne ovat sellaista populismia, etten enempää ota kantaa enkä tarkemmin paneudu niihin.

16.19 Kimmo Kivelä ps: Puhemies! Selvästi nyt on ilmassa myönteisiä signaaleja. Nyt meillä todellakin täytyy olla malttia kulkea parempaa tietä eikä ryhtyä nopeasti ulosmittaamaan orastavia kasvun merkkejä. Työllisyystilanne on parantumassa, yritysten tilauskirjat täyttyvät. Nämä ovat hyviä uutisia. Siitä pitää kyllä hallitukselle antaa tunnustus, että nimenomaan työllisyysasioissa hallitus on ollut innovatiivinen ja yritysten toimintaedellytyksiä on parannutettu. Nyt olisikin syytä pitää tämä hyvä tilanne yllä ja myös jatkaa sillä sopimisen kulttuurin tiellä, joka on ollut pitkälti menneinä vuosikymmeninä ja vuosina suomalaisen menestyksen takaajana.

On huolestuttavaa kuulla sitten sellaisista ilmiöistä, että työnantajapuolella kokeneille, vuosikymmenien työkokemusta omaaville ihmisille tarjotaan nälkäpalkalla töitä. Ei se nyt aivan näinkään mene. Pitää olla vastaantuloa puolin ja toisin ja yhteisvastuullisessa hengessä rakentaa yhteistä hyvää.

16.21 Jaana Laitinen-Pesola kok: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen uusi budjettiesitys — voisin oikeastaan kolmesta näkökulmasta kiittää sitä.

Ensinnäkin tietysti porilaisena ja satakuntalaisena on todella hieno asia, että Pori—Mäntyluoto-rataosan sähköistyksen 5,7 miljoonan valtuutus on saatu. Se on todellakin meidän maakunnalle ja myös Porin kaupungille erittäin tärkeä asia, mutta uskon, että se tulee kyllä auttamaan ihan koko Suomenmaata viennin edistämisen kannalta.

Toinen kiitos tulee siitä, että poliisin tyttärenä voin hyvin sanoa, että minusta on todellakin tärkeää se, että poliisin resurssit jatkossa turvataan, ja tämä nyt osoitettu määräraha tulee sitä asiaa tukemaan.

Mutta kolmas asia, mistä haluaisin puhua vähän enemmän, liittyy hoitajamitoitukseen. Tässä salissa se on asia, jota on useaan useaan kertaan käyty läpi ja keskusteltu, ja minä olen todella tyytyväinen siitä, että tämä 0,5 ei laske siihen 0,4:ään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

Minua on koko ajan vähän harmittanut se, että me olemme tämän yhden luvun vankeja. Kun siinä laatusuosituksessa on laitettu tämä 0,5, niin sitä ei todellakaan ole tarkoitettu miksiäkään maksimiksi, mutta silloin kun meillä on tällainen yksi luku, niin käytännössä on selvästi nähty se, että helposti niin sanottu minimi alkaakin toimia maksimina. Toivonkin, että nyt kun tätä laatusuositusta muutenkin käydään läpi, niin olemme hieman innovatiivisempia koko hoitajamitoituksen suhteen eli yksittäisestä luvusta päästäisiin laajempaan keskusteluun meidän koko vanhustenhuollon tulevaisuudesta.

Kannattaa muistaa esimerkiksi juuri se, että hoiva on yksi robotiikan suurimpia lähitulevaisuuden sovellusalueita. Esimerkiksi tänä syksynä ilmestyneen Evan raportin mukaan jo tässä vaiheessa vanhusten pitkäaikaishoidon sairaanhoitajien ja lähihoitajien työtehtävistä noin 20 prosenttia voitaisiin korvata palvelurobotiikan avulla. Tämä tarkoittaa sitä, että meillä on jo olemassa tällä hetkellä sellaisia robotteja, jotka sopivat hyvin kuljetustehtäviin, niin potilaiden kuin esimerkiksi kaikkien tarvikkeiden. Lääkkeiden annostusta pystytään hoitamaan ja myös elintoimintojen seuranta ja tallentamista. Tämä tarkoittaa sitä, että silloin se koulutettu, osaava henkilöstö pystyy vapauttamaan työaikaansa nimenomaan välittömään potilashoittoon, nimenomaan siihen työhön, mitä varmasti meidän asiakkaammekin arvostavat.

Niin kuin sanottu, toivon, että kun laatusuosituksista nyt vähän laajemminkin uudistetaan, niin myös tämä otetaan huomioon. Samalla tavalla kuin pelkän yhden luvun problematiikasta, pitäisi päästä siihen, että me myös keskustelemme siitä, että meillä olisi valtakunnallinen hoitoisuusmittari, joka laajemmin katsoo potilaan palvelutarvetta ja hoidon tarvetta ja on joustava tarvittaessa.

Kaiken kaikkiaan tästä talousarvioesityksestä voisi sanoa sen, että varmasti jokaisella meistä olisi enemmänkin haluja ja toiveita sen suhteen, mutta ehkä vanha viisaus, että paras on hyvän pahin vihollinen, pätee tässäkin. Että tyydytään nyt tähän hyvään tällä kertaa.

16.26 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Työ- ja elinkeinoministeriön tänään julkaiseman katsauksen mukaan Suomessa oli lokakuun lopussa 328 900 työttöntä työnhakijaa. Työttömiä oli 12,5 prosenttia työvoimasta. Työttömyys näyttää onneksi kääntyneen lopultakin hienoiseen laskuun — työttömiä oli viime kuun lopussa hieman alle 9 000 henkilöä vähemmän kuin vuotta aiemmin. On toki sanottava, että paljon työtä työttömyyden nujertamiseksi on yhä tehtävä. Mutta vaikka oppositio täällä eduskuntasalissa mieluusti muuta väittääkin, niin arvelen, että ainakin oma osansa työllisyyden paranemisessa on myös hallituksen toimenpiteillä, joilla kannustetaan yrittäjyyttä ja työn tekemistä. Myös valtion ensi vuoden tulo- ja menoarvioon sekä siihen liittyviin lainsäädäntömuutoksiin sisältyy lukuisia työllisyysasteen nostoon tähtääviä toimenpiteitä. Muun muassa tuloverotus kevenee merkittävästi sekä työntekijöiden että eläkeläisten osalta, ja lisäksi työnteon kannustinloukkuja puretaan. Esimerkiksi päivähoitomaksut laskevat noin 60 eurolla niissä yksi- ja kaksilapsisissa yksinhuoltajaperheissä, joissa huoltajan bruttotulot ovat 2 200 euroa kuukaudessa.

Arvoisa puhemies! Myös yksinyrittäjien toimintaedellytykset kohentuvat merkittävästi. Yrittäjävähennys parantaa monen yrityksen kannattavuutta, kotitalousvähennyksen määrä kasvaa hieman, ja myös maksuperusteiseen arvonlisäveron tilitykseen siirtyminen antaa paljon liikkumavaraa kaikkein pienimmille yrityksille.

Arvoisa puhemies! Myös tässä täydentävässä talousarviossa on monia työllisyyden kohentamiseen liittyviä toimenpiteitä. Kuten on puhuttu paljon täällä tänään, satsataan poli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

sitoimeen ja säilytetään poliisien määrä kohtuullisella tasolla ja annetaan myös määrärahaa, (Puhemies koputtaa) jotta saadaan rahoitusta Euroopan globalisaatiorahastosta Nokialta ja Microsoftilta potkittujen työllistämiseen.

16.28 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Kun täällä nyt moni edustaja haluaa ilmaista tyytyväisyytensä ensi vuoden talousarvioon ja erityisesti perussuomalaiset haluavat ilmaista, kuinka tyytyväisiä tähän ensi vuoden kokonaisuuteen ovat, niin on minusta paikallaan kuitenkin käydä läpi, mikä tämä hallituksen talousarvion kokonaisuus ensi vuoden osalta on ja miten se vaikuttaa eri asemassa oleviin suomalaisiin.

Kaikista eniten siis ensi vuonna hallituksen politiikasta kärsivät suomalaiset työttömät, köyhät lapsiperheet, eläkeläiset ja kaikki julkisella sektorilla työskentelevät johtuen siitä, että hallitus leikkaa perusturvaa. Perusturvan varassa eläville ihmisille ei kompensoida näitä leikkauksia mitenkään, vaan tämä Petteri Orponkin monesti mainitsema 30 miljoonan, nykyisellään 60 miljoonan paketti menee pienituloisille pätkätyöläisille eli palkansaajille, mutta perusturvan varassa eläville ihmisille kohdistetaan ainoastaan leikkauksia.

Ja sitten mitä tulee hallituksen veromuutoksiin, niin suurimmat hyötyjät ovat tosiaankin suurituloiset palkansaajat, yli 7 000 euroa kuussa tienaat, suurituloisimmat yrittäjät ja myöskin suurituloiset perijät. Eli se on se hallituksen ensi vuoden kokonaiskuva, ja nämä ovat myöskin arvovalintoja, joita hallitus on tehnyt hallituksen asettamien budjettiraamien sisällä.

Mitä tähän innovatiiviseen työllisyyspolitiikkaan tulee, niin on myös syytä muistaa, että se tosiaankin perustuu kahteen kokonaisuuteen. Ensimmäinen on osaamisesta, tutkimuksesta ja tuotekehityksestä leikkaaminen — eli nämä äärimmäisen suuret koulutusleikkaukset, jotka myöskin jatkuvat ensi vuonna — ja sitten täysin poikkeuksellinen työmarkkinasopimus, jossa leikataan suomalaisten, rehellistä työtä tekevien palkansaajien palkkoja pidentämällä työaikaa, korottamalla työntekijöiden maksuvastuita sekä vielä tekemällä julkisen sektorin työntekijöiden osalta (Puhemies koputtaa) tämän ylimääräisen lomarahojen leikkauksen. Siinä... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Edustaja Katainen. — Puheenvuoroja voi pyytää P-painikkeella.

16.30 Elsi Katainen kesk: Arvoisa puhemies! Minun mielestäni taas hallitusta on kyllä syytä tukea tässä valitussa talouspolitiikan linjassa. Se, tarvitseeko sopeutumistarvetta tarkastella vielä uudestaan, riippuu muun muassa siitä, mitkä yhteiskuntasopimuksen todelliset vaikutukset kilpailukykyyn ja yrittäjyyteen ja työllisyyteen ovat, minkälaisia niistä lopulta muodostuu, saadaanko tarpeeksi kasvun eväitä. Lisäksi on tietysti katsottava esimerkiksi se, miten byrokratian purkaminen ja normien väljentäminen parantavat julkisen talouden tuottavuutta. Velanoton suhteen hallitus ei ole koskaan uskotellutkaan, ettei Suomi ensi vuonna ottaisi lisää velkaa — päinvastoin, tuon suunnitelman mukaisesti mennään edelleen.

Me olemme jo hallitusohjelmassa sitoutuneet myös joihinkin menolisäyksiin. Halusimme lisää rahaa muun muassa omaishoidon tukeen ja takuueläkkeeseen. Nämä on huomioitu ja tehty. Lisäksi halusimme kehittää myös perhepolitiikassa ennaltaehkäisyä, ja niinpä esimerkiksi lastensuojelua ja lapsiperheiden kotipalveluja kehitetään ihan kärkihankkees-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

sa. Näistä asioista me emme halunneet tinkiä, vaikka se on vaatinutkin velkaantumisen siemämistä yhä edelleen.

Lisäksi on todettava, että on erittäin hyvä, että suojelupoliisille, keskusrikospoliisille ja paikallispoliisille lisätään yhteensä se 10 miljoonaa euroa ääriliikkeitten laittoman toiminnan torjumiseksi ja myöskin torjuntaan tarvittaviin varustehankintoihin.

Ja kuten on tämän päivän aikana monesti jo tullut todettua, työllisyys on lähtenyt hienoiseen kasvuun ja valoa on tunnelin päässä, ja sitä ei olisi tapahtunut ilman (Puhemies ko-puttaa) näitä hallituksen toimia.

16.32 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Yksi jäänne edellisten hallitusten epäonnistumisista, johonka haluan nyt puuttua: Äskettäin edustaja Terho kertoi, että hän lopettaisi Suomen maksaman kehitysavun, koska se on tehotonta. Hänen mielestään valtion tehtäviin ei kuulu veronmaksajien maksamien varojen siirtäminen toisen valtion ja sen kansalaisten hyväksi. Olen täysin samaa mieltä. Kriisejä, konflikteja puhkeaa milloin missäkin päin maailmaa täysin riippumatta siitä, paljonko hassaamme yhteisiä verovarojamme kehitysyhteistyöhön. Tänä vuonna valtion talousarvion mukaiset kehitysyhteistyön määrärahat ovat yli 800 miljoonaa euroa, josta ulkoministeriön hallinnoiman varsinaisen kehitysyhteistyön osuus on noin 490 miljoonaa euroa. Ne ovat hukkaan heitettyjä euroja. Vuosikymmeniä on rahaa kaadettu säkkitolkulla tähän ikiliikkujaan, ja tulokset ovat laihoja, paitsi kaikkien niiden osalta, jotka saavat elantonsa tästä bisneksestä. Heitä on kymmenien ellei satojen eri järjestöjen leivissä sekä kotimaassa että ulkomailla mittaamaton määrä.

Arvoisa puhemies! Eräs kehitysyhteistyön päätavoitteista on ollut väestönkasvun hillitseminen. On valistettu, on viety ehkäisyä, monenlaista on yritetty suomalaisten veronmaksajien rahoilla. Lopputuloksena on, että pelkästään Afrikan väkiluku kasvaa 30 miljoonalla joka vuosi. Noin Ojalan laskuopin mukaan aika tehotonta toimintaa. Poppaukot rikastuvat ja niitten kattilat täyttyvät, se on ainoa tulos siitä. Maahanmuuton todelliset kustannukset ovat vuositasolla miljardiluokkaa. Rahoitamme siis toisten valtioiden ja niiden kansalaisten elämää lähemmäs parilla miljardilla eurolla vuodessa, eikä kumpikaan näistä kahdesta lisärasitteesta hyödytä meitä mitenkään, päinvastoin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, ei tainnut kehitysapu varsinaisesti olla tuossa talousarviossa esillä, mutta toki se aina talousarvioon kuuluu. Otetaan tästä ihan pari lyhyttä vastauspuheenvuoroa, edustajat Laukkanen, Aalto... — No, lyhyt debatti. Edustaja Laukkanen aloittaa.

16.36 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jos joku edustaja on sitä mieltä, että Suomen ei tulisi tehdä kehitysyhteistyötä, niin hänellä on tietysti siihen oikeus ja se on sallittua. Mutta se, että joku sanoo, että suomalaisella kehitysyhteistyöllä ei ole mitään merkitystä, on sitten ihan toinen asia, ja tästä kyllä toivon, että edustaja, joka näin sanoo, tuo sitten todisteet pöytään. Olimme juuri tarkastamassa kehityspoliittisen toimikunnan kanssa Tansaniassa tehtävää suomalaista kehitysyhteistyötä, ja se on äärimmäisen tuloksellista. Pienillä varoilla saadaan merkittäviä muutoksia aikaan niin viljelyn opettamisessa kuin perunan tuottamisessa, aivan käytännön tason asioita. Olen kyllä ihmeissäni tällaisista puheista, eli jos niin sanoo, niin on sitten viisasta kyllä tuoda ne todisteet myös näkyviin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vastauspuheenvuorot edustajille Aalto, Paatero, Parviainen ja sitten edustaja Hakkarainen.

16.37 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tulee edustaja Hakkaraisen puheisiin tässä salissa, aika usein kuulee useiden perussuomalaisten edustajien sanovan, että ihmisiä pitäisi auttaa heidän kotiseudullaan, (Teuvo Hakkarainen: Nimenomaan!) jotta ei tarvitse maksaa maahanmuuton kustannuksia täällä Suomessa. Nyt ilmeisesti ette tahdo auttaa ihmisiä heidän kotiseudullaan ettekä Suomessa. Edustaja Hakkaraisen logiikka on hieman sama kuin sanoisi, että koska paloauto on punainen, niin kaikki punaiset autot ovat paloautoja. Eli käytännössä: Jos löytyy joku pienikin rike jostain, sitten ruvetaan vetämään yhtä kuin -merkkejä, että koko kehitysyhteistyö olisi jotenkin läpimätä. Se on vähän sama asia kuin se, että jos suomalaisessa sosiaaliturvajärjestelmässä tapahtuu joku väärinkäytös, se tutkitaan, mutta ei pidä mennä sanomaan, että koko meidän järjestelmä pitää ajaa alas sen takia, että on mahdollisuus, että joku käyttää joskus jossain tilanteessa väärin järjestelmää.

16.38 **Sirpa Paatero sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos katsoo tuloksia esimerkiksi YK:n vuosituhattavoitteista vuodelle 2015, niin kukaan ei uskonut, kuinka hyvin päästiin eteenpäin. 90 prosenttia lapsista, tytöistä sekä pojista, on päässyt kouluun. Suurin osa ihmisistä saa nykyisin päivittäin puhdasta vettä. Sanitaatioasiat ja omasta hygieniasta huolehtiminen ovat nykyisin mahdollisia suurimmalle osalle kansalaisista. Niiden, jotka elävät alle dollarilla vuorokaudessa, määrä on vähentynyt ja erityisesti siellä Afrikan eteläpuolen maissa, jotenka isoja, megaluokan muutoksia on saatu näillä meidän pienillä panostuksillamme aikaan.

16.38 **Olli-Poika Parviainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomikin on saanut joskus kehitysapua ja sen avulla noussut. Edustaja Hakkarainenkin on todennäköisesti siitä lapsuudessaan omat hedelmänsä saanut tavalla tai toisella, jos on vaikea suomalaista koulua käynyt. Kehitysyhteistyöllä on merkitystä, kehitysyhteistyöllä voi vaikuttaa. Perussuomalaiset sanovat usein, että on ratkaistava ongelmat lähtömaissa. Kuitenkin te tylytätte ratkaisun avaimia sanomalla, että niistä ei ole mihinkään. Se on ideologiaa — se on sitä ideologiaa, jonka ylipäätäisenä tavoitteena on kaikin puolin vain sulkea Suomi. Te puhutte, että muuttoliike on saatava hallintaan. Samaan aikaan te toimitte johdonmukaisesti sitä vastaan, että saadaan ihmiset liikkumaan laillisesti, hallitusti ja kontrolloidusti. Se on ideologiaa. Maahanmuutto- ja ulkomaalaislakeja tiukennetaan — virallinen syy on nykyisen tilanteen vuoksi, mutta käytännössä teidän argumenttinne paljastavat, että kyseessä on teidän ideologianne.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, otetaan vielä pari vastauspuheenvuoroa: edustajat Rydman, Meri ja sitten edustaja Hakkarainen. Sen jälkeen sitten puhujalistaan.

16.40 **Wille Rydman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Paatero otti tässä hyvin esille YK:n vuosituhattavoitteet ja niiden monilta osin ennenaikaisen saavuttamisen suhteessa suunniteltuun. Ennen kaikkea köyhyyden puolittuminen varmasti yllätti moniakin, jotka tavoitetta aikanaan olivat olleet asettamassa. Kuitenkaan tästä yhtäsuuruusmerkkien vetäminen siihen, että kun kehitysapua ollaan tehty, niin juuri se olisi ol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

lut vaikuttamassa keskeisesti näiden tavoitteiden toteutumiseen, on ehkä liian paljon sanottu, eikä näin edustaja Paatero toki sanonutkaan, vaan itse asiassa aivan keskeinen tekijä on ollut markkinatalouden ja vapaan kaupan leviäminen. Minusta on ihan hyvä, että käydään debattia myöskin kehitysavusta, koska pahimmassa tapauksessa kehitysapu voi myöskin luoda avunantajan ja -saajan välille kiusallisen riippuvuussuhteen, joka pahimmillaan voi jopa ehkäistä positiivista kehitystä. Kuitenkin parhaimmillaan voimme yhteistyöllä tukea demokraattisten instituutioiden kehittymistä ja oikeusvaltiokehitystä kehittyvissä maissa.

16.41 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En nyt ihan oikein ymmärtänyt täällä joitakin puheenvuoroja, että me vastustaisimme laillisia keinoja. Ehkä se tarkoitti joitakin laillisia reittejä. No, minä en nyt halua sellaista maailman kehitystä, että me lähdemme toisesta maanosasta siirtämään ihmisiä järjestelmällisesti tänne meille päin, jos sitä tarkoitetaan. Me esimerkiksi maahanmuuttoon liittyvissä kysymyksissä nimenomaan korostamme sitä laillisuutta. Esimerkiksi tässä paperittomien ongelmassa me olemme toivoneet, että lakeja noudatetaan niin kuin suomalaisetkin noudattavat.

Nyt meillä on itse asiassa eilen ollut taas uusi keskustelu siitä, mikä on tämä asia, että kirkko on sitä mieltä, että näitä asioita voi järjestellä toisinkin. Suomi on myös maksanut sotakorvauksia, ja me olemme hoitaneet kansainvälisesti omat asiamme erittäin hyvin.

Edustaja Rydman minusta aika hyvin toi juuri esille sen, että se on nimenomaan ympäristöteknologian vieminen ja tämäntyyppiset asiat, yritysten satsaukset tänne kyseisiin maihin. Rahaa voidaan laittaa, mutta myös vaikuttavuutta (Puhemies koputtaa) pitää aina tarkastella kriittisesti.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vielä edustaja Hakkarainen.

16.42 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Epäkohtiin voi puuttua, ja muun muassa vihervasemmiston pää-äänenkannattaja Yle teki MOT-ohjelmassa tällaisen, että kun kehitysapua annettiin, oliko se nyt Sambia vai mikä maa, niin se meni sinne puutarhanhoitoon, sen johtajan puutarhan hoitoon. Siellä tavalliset ihmiset eivät saaneet mitään. Muun muassa eräs, olikohan se nyt Korhonen, siellä kehitysaputyössä ollut kymmeniä vuosia, sanoi, että prosentti menee perille, kaikki muu menee sinne jonnekin hallintoon ja byrokratiaan. Ei tällaisesta mitään hyötyä ole.

Siitä, miten perussuomalaiset tämän järjestävät, minä olen sanonut näin, että kehitysaputyö pitää kohdistaa sinne Pohjois-Afrikkaan, sinne laittaa niille pakolaisille, jotka ovat tänne Eurooppaan tulossa, terveydenhuoltokoulutus ja niin edelleen ja rauhanturvaajat turvaamaan sinne, että ne eivät tule tänne Eurooppaan. Se on oikeata, eikä levitetä (Puhemies koputtaa) pitkin maapalloa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt jatkamme puhujalistaa.

16.43 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa puhemies! Lähemmin tuohon tulevan vuoden talousarvioesitykseen liittyen esitän myöskin oman suuren iloni siitä, että hoitajamitoitus säilyy 0,5:ssä vanhusten pitkäaikaishoivassa. Tuo teko osoittaa arvostusta hoitotyöntekijöitä kohtaan, heidän ammattitaitoista työtään kohtaan ja korostaa ikääntyneiden hyvän hoivan tärkeyttä. Sen lisäksi se on hyvin tärkeä positiivinen viesti niille nuorille tai alaa vaihtaville, jotka harkitsevat hoitotyötä omana tulevaisuutenaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

Toinen asia, mistä haluan iloita tässä yhteydessä, on se, että kun vuosien varrella on saanut usein nähdä ja kuulla sitä viestiä ja todellisuutta, kun 90-luvun laman jälkeen ollaan purettu palveluja kotiin annettavissa hoivan muodoissa ja samalla kuitenkin ollaan purettu myös meidän laitospaineista vanhustenhoivaa, nyt vihdoinkin tämä hallitus todellakin ponnostaa isoja tekoja, kärkihankkeita tuolle suunnalle. Haluan nostaa tässä yhteydessä esille kärkihankkeen omais- ja perhehoidon suuntaan, jossa suunnataan noin 100 miljoonaa euroa vuosittain rahaa vanhustenhoivan turvaamiseksi, perhehoidon kehittämiseksi ja omaishoidon kehittämiseksi. Tämä onkin hyvä viesti kaikille omaishoitajille, sillä nyt vietetään tällä viikolla valtakunnallista omaishoitajaviikkoa.

16.45 Touko Aalto vihr: Arvoisa herra puhemies! Useat perussuomalaiset edustajat ovat tänään täällä salissa puhuneet työllisyyden kehittymisestä. On hieman hupsua katsoa satunnaisotantoja työllisten määrästä. Pitäisi aina katsoa kausitasoitettuja sarjoja. Ne löytyvät Tilastokeskuksen sivuilta. Työllisten kausitasoitettu trendi on osapuilleen vaakasuora. Tästä on syytä käydä katsomassa hieman tilastotatiikkaa sen sijaan, että yksittäisiä numeroita satunnaisesti verrataan toistensa kanssa.

Mutta se asia, mihin perussuomalaiset saavat vastata vaalikentillä, on se, että ensin tehdään 4 miljardin euron edestä leikkauksia ja puhutaan valtion velkaantumisesta, mutta kun tehdään valtavia, jopa noin miljardin euron veronalennuksia hallituksen omille eturyhmille, ei enää puhutakaan valtion velkaantumisesta. Hallitus on uhannut siis uusilla leikkauksilla keväällä, jos se ei saavuta itse itselleen asettamaansa 72 prosentin työllisyysastetavoitetta. Jos ja kun tässä työllisyysastetavoitteessa ei onnistuta, uhkaa käydä niin, että nyt suurituloisille annetut veronalennukset maksetaan kaikkein pienituloisimpien kukkarosta ensi keväänä. Kuinka perussuomalaiset selittävät tämän asian tuolla turuilla ja toreilla?

16.46 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Aallolle totean ensin, että esimerkiksi teillekin tänään tullut Keski-Suomen työllisyyskatsaus kertoo, että vuodessa lokakuun lopusta lokakuun loppuun Keski-Suomen työttömyys on vähentynyt 5,2 prosenttia. Kyllä se on ihan selkeä luku, ja näin hallituksen toimenpiteet alkavat purra, ja se näkyy monella tavalla.

Arvoisa puhemies! Näihin edustaja Aallon esille nostamiin leikkauksiin on todettava, että valitettavasti vihreät olivat viime kaudella mukana hallituksessa, joka ei tehnyt mitään korjaavia toimenpiteitä. Kun ei mitään päätöksiä tehnyt, ei tietysti tarvinnut mitään peruaakaan, että sikäli oli hyvä tilanne teillä. Mutta jos sillä tiellä olisi jatkettu tällä kaudella, niin me olisimme nyt jo Euroopan komission ja muissa tarkkailuissa ja joutuisimme vastaamaan hankaliin kysymyksiin. Aiemmin olenkin edustaja Aallolta kysynyt, mitä te vastaisitte komissiolle niihin kysymyksiin, mitä sieltä tuli, kun teidän oma budjettiesityksenne perustuu velanotolle. Velkaa on kyllä helppo ottaa tänä päivänä, mutta todella vaikea sitä on maksaa, ja sillä ei voida kulutusmenoja jatkuvasti hoitaa.

Arvoisa puhemies! Nostan esille vielä mielenkiintoisen asian tästä budjetin täydennyksestä. Valtiovarainministeriön pääluokka 28.99.98. on Kassasijoitusten riskienhallinta. Meillä on nyt se tilanne, että kun valtionkassan varoja sijoitetaan, niin niistä joudutaan maksamaan, että joku ottaa ne sijoitukset. Tähän pitää nyt varautua, ja tällaiseen tilanteeseen ei ole koskaan Suomessa jouduttu. Nyt hallitus pyytää valtuuksia, että muutetaan tämä määräraha arviomäärärahaksi, jolloin voidaan maksaa tällaisia korvauksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

16.48 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Viime vaalikauden lopun investointipäätösten jälkilämmöt näkyvät. Ne näkyvät myös näissä Tilastokeskuksen erilaisissa tilastoissa, joista hyvin selvästi voi käydä katsomassa, millä tapaa työllisten määrä on kehittynyt. Se on kehittynyt hitaammin, kun tullaan lähemmäksi tätä päivää.

Mitä vastaisin komissiolle? Vastaisin komissiolle, että emme tahdo mennä negatiiviseen kierteseen, jossa jatkuvasti uusien leikkausten vuoksi myös tulot kaventuvat. Minä tekisin voimakkaita työllisten määrää lisääviä rakenneuudistuksia meidän työmarkkinoilla ja verotuksessa ja tekisin sellaisia kasvupanostuksia, jotka tukevat työllisten määrän nostamista edelleen. Vihreiden vaihtoehtobudjetissa pysyvien menojen ja tulojen tasapaino on sama kuin hallituksella. Siihen päälle on muutamia kertaluonteisia investointeja. Kun korot ovat näin matalat kuin ne nyt ovat ja meillä on massatyöttömyys, ei ole parempaa hetkeä tehdä (Puhemies koputtaa) kertaluonteisia investointeja.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja vielä edustaja Kankaanniemi, ja sitten puhujalistaan.

16.49 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Te vihreät olitte hallituksessa viime kaudella. Mitä tapahtui? Työttömyys kasvoi yli 100 000:lla, bruttokansantuote aleni vuosina 12, 13 ja 14, ja investoinnit olivat jäissä. Te kyllä otitte velkaa aivan valtavasti, esimerkiksi paljon enemmän kuin nyt julkinen talous velkaantuu, ja tällä luulitte saavanne aikaan kasvua. Päinvastoin, näillä ja verojen korotuksilla te hyödytite Suomen talouden. Sen seurauksena meillä on se raskas taakka nyt hoidettavana, mikä on vielä käsillä. Mutta tämän hallituksen toimenpiteiden ansiosta käänne on tapahtunut. Aikaisemmin puheenvuorossani luetteloin nämä 6—7 paikkakuntaa, joilla se näkyy konkreettisesti, mutta se näkyy myös kaikissa kasvuluvuissa, muun muassa lisäbudjetin verotulokohdissa. (Touko Aalto: Milloin Äänekosken investointipäätös tehtiin?)

16.50 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! Tuossa edustaja Kankaanniemi vastasikin minusta aika tyhjentävästi vihreiden kritiikkiin tästä työllisyydestä. Tulee ihan mieleen, että ihan kuin he toivoisivat, että työllisyys ei parane, niin että varmasti näyttäisi siltä, kuinka hyviä he ovat. Kyllä me olemme täällä ihan vastuullisissa tehtävissä ja me yritämme tätä Suomea pelastaa. Meistä monen täytyisi täällä vielä monta kymmentä vuotta olla, lapsien ja lapsenlapsien — eiköhän meidän pitäisi nyt keskittää maali siihen.

En nyt viitsisi noilla koulutusleikkaushöpötyksillä, mitä te olette koko ajan puhuneet ja mitä kokoomuskin on tuonut vahvasti esille, koko ajan mainostaa sitä puheiden ja sanojen ja tekojen ristiriitaa. Siis se on ainoa asia, millä te olette olleet koko ajan esillä, että koulutusleikkaus ja koulutusleikkaus. Mutta siinä on teillä itsellänne selittämistä siellä torilla. Keskittykää mieluummin siihen, miten itse selitätte omia ristiriitaisuuksianne.

Edustaja Andersson otti esille, että hallitus tekee tietynlaista politiikkaa, joka heidän mielestään on hyvätuloisten politiikkaa. No, se on hänen tiivistelmänsä asiasta, ja se hänelle sallittakoon. Minä olen ymmärtänyt tämän niin, että hallitus tekee meillä työpaikkoja ja yrittää kääntää meidän taloutta, jotta me saamme meidän perusturvan pelastettua ja hyvinvoinnin pelastettua, jottei käy niin, että me joudumme aina vain sille leikkauksen ja verotuksen tielle, koska se ei ole toiminut ja sitä ovat tähän asti kaikki hallitukset tehneet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

Tässä puheenvuorossaan Andersson otti vielä erikseen valtion työntekijät esille, aivan kuin se olisi hallituksen vika. Siis työmarkkinaosapuolet ovat sen sopineet. Minustakin se oli kummallista, että siellä yksi ryhmä maksaa enemmän. Mutta me emme ole nyt niissä sopimusneuvottelupöydissä, joissa tämä on sovittu, ja sekin on ihan hyvä muistaa. Hallitus lupasi kaikille, ketkä ovat töissä, näitä veronkevennyksiä osana kiky-pakettia. Ne, ketkä luopuvat, saavat myös siitä veronalennusta ja sitten lisäksi myös eläkeläiset. Minusta se on erittäin kohtuullista politiikkaa, jossa on pidetty myös lupaus osapuolille.

16.53 Wille Rydman kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä talousarvioesityksen täydentäminen kertoo kahdesta asiasta: ensinnäkin siitä, että ne haasteet ja ongelmat, joiden äärellä hallitus on, ovat hyvin vakavia ja niihin ei ole kovin helppoja ratkaisuja olemassa, toisaalta siitä, että hallitus kuitenkin vaikuttaa olevan varsin hyvin tilanteen tasalla. Minun nähdäkseni ne prioriteetit, joita tämä esitys heijastelee, kertovat aivan oikeista valinnoista.

Ehkä akuutein kysymys tällä hetkellä on juuri nimenomaisesti poliisien määrärahojen riittävyys, ja osaltaan tähän tämä esitys tarjoaa helpotusta. Meidän turvallisuustilanteemme on muuttunut aika lailla erilaiseksi ja ehkä jopa hieman riskialttiiksi viimeisinä aikoina, ja tässä mielessä näen, että on erityisen tärkeää, että poliisilla on riittävät resurssit. Jos turvallisuudentunne heikkenee, se tarkoittaa sitä, että pahimmillaan lasku voi olla merkittävästikin suurempi.

Täällä on pyydetty peruutettavaksi erilaisia säästökohtia, joita hallitus on tehnyt tai tekemässä. Minusta tässä kyllä hukataan se talouden suuri kuva. Jos emme tee uskottavaa talouspolitiikkaa, joka vakuuttaa kansainväliset luottoluokittajat siitä, että suomalainen julkinen talous on tukevalla pohjalla, niin silloin meillä tulee kyllä ongelmia. Se tarkoittaa sitä, että lainojen korot tulevat nousemaan ja lainanhoitomenot kasvamaan, mikä olisi aivan kestäväntöntä.

Se, mikä kyllä tietysti huolestuttaa, on se, että viimevuotisen turvapaikanhakijatulvan myötä maahanmuuttoon liittyvät menot ovat edelleenkin kestäväntömmän korkealla tasolla. Ilman viimevuotista me olisimme itse asiassa jo aika hyvällä tiellä valtiontalouden tasapainottamisessa, mutta tämä tuo ekstrahaastetta. Sitäkin tärkeämpää on, että hallituksen tiukennukset maahanmuuttopolitiikkaan saadaan myöskin täysimääräisesti vietyä läpi.

16.55 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Aiheeseen liittyvä debatti meni äsken ohi, enkä ehtinyt saada siinä puheenvuoroa, mutta haluaisin vielä kuitenkin palata hyvin lyhyesti äskeiseen kehitysavusta ja sen hyödyllisyydestä käytyyn keskusteluun.

Edustaja Laukkanen nimittäin pyysi perussuomalaisilta edustajilta lähdettä siihen, että kehitysapu ei olisi hyödyllistä, ja kirjattakoon eduskunnan pöytäkirjaan, että ainakin kehitysavun asiantuntija ja entinen suurlähettiläs Matti Kääriäinen kirjoitti viime vuonna kehitysapua rankasti kritisoivan kirjan nimeltä Kehitysavun kirous. Entinen suurlähettiläs Matti Kääriäinen ei ole mikään noviisi, hänellä on vuosikymmenten konkreettinen kokemus kehitysapuun liittyvästä toiminnasta, ja omien sanojensa mukaan hänen suhtautumisensa muuttui ajan myötä alun sinisilmäisestä kehitysavun puolustamisesta myöhempien aikojen erittäinkin kriittiseksi katsannoksi. Matti Kääriäisen kirjassa on muun muassa todettu kehitysavusta tulleen julkisessa keskustelussa pyhä aihe, jota ei kenenkään sovi julkisesti kritisoida, tai muussa tapauksessa kritisoija saa otsaansa oikeistolaisen leiman.

Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Rydman täällä aiemmin keskustelussa esitti, myös omasta mielestäni kehitysavun sijaan toimiva markkinatalous on ollut ratkaiseva tekijä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

monen aiemman kehitysmaan talouden nousussa. Monia hyviä esimerkkejä löytyy muun muassa Kaakkois-Aasian maista. Sitä vastoin pelkkä kehitysapu on valitettavan usein mennyt, myös entisen suurlähettilään Kääriäisen mielestä, diktaattorien taskuihin ja sementoinut entisestään heidän valtaansa. Tämä ei ole ollut useinkaan kovin hyväksi tavallisen kansan kannalta. Länsimaissa tätä ei ole otettu huomioon, vaan on ostettu parempaa omaatuntoa kehitysavun turvin.

16.57 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puheenjohtaja! Kääriäisen kirja on tärkeä keskustelunavaus, mutta se ei suinkaan tarkoita sitä, että kaikki kehitystyössä toimii niin kuin Kääriäinen tässä kirjassaan sanoo. On sata muuta kirjaa, jotka kuvaavat kehitystyön tuloksellisuutta. Kääriäisen kirja on tärkeä kirja siinä mielessä, että hän on ehdottomasti ammattilainen, hän nostaa esiin tärkeitä näkökulmia, hän tällä kirjallaan parantaa kehitystyön tuloksellisuutta ja arviointia, ja moniin asioihin on tuon kirjan jälkeen lähdetty aidosti etsimään sellaisia malleja, ettei se toteudu, mitä Kääriäisen kirjassa todetaan. Mutta on sata muuta kirjaa, jotka kertovat, miten hyvää kehitystyötä maailmalta tehdään.

16.58 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tässä tosiaan jo todettiin alkuvaiheen debatissa, että sinänsä tässä täydentävässä talousarviossa on yksi hyvä puoli, ja se on se, että se toteuttaa osin jo SDP:n vaihtoehtobudjettia eli siinä perutaan tämä julma vanhuspalveluiden hoitajamitoituksen leikkaus. Täällä on hyvin esitetty mielestäni salissa kysymyksiä sen suhteen, että entä sitten, mikä on se jatko, koska kuitenkin hallitus aikoo säästää edelleen vanhustenhoivasta 70 miljoonaa, ja se on iso raha, enkä soisi, että tällaisia lyhytnäköisiä säästöjä kaiken kaikkiaan tehdään.

Kiinnitän tässä huomiota myös siihen, että aiemmin tuossa debatissa ministeri Orpo vastasi kysymyksiimme siten, että nyt tässä sitten näitä pienituloisia kaiken kaikkiaan hallituksen verolinjassa ja muussa suositaan — tulee tämä "kompensaatio", josta olemme aiemmin tässä salissa keskustelleet — mutta tosiasiahan on sen valossa, että tässäkin esityksessä pettymys oli siinä suhteessa suuri, että kun tarkistimme, miten käy ostovoiman näiden pienituloisimpien, alle 1 000 euroa tienaavien osalta, niin se jää miinukselle, se jää tässä hallituksen kokonaisveroesityksessä miinukselle aivan samoin kuten eläkkeensaajien ostovoima jää hallituksen verolinjassa miinukselle.

Käytän tämän puheenvuoron tässä yhteydessä siksi, että vetosimme jo aiemmin täällä siihen, että hallituksella olisi nyt hyvä mahdollisuus sitten jatkossa myös muuttaa näitä verolinjapäätöksiään ja perua myös muita huonoja päätöksiä kuin tämän hoitajamitoituksen leikkauksen, ja yksi näistä, minkä itsekin toin esille, on esimerkiksi tämä diabeteslääkkeiden leikkausten peruminen, sillä tämä on sellainen asia, mistä tulee todella vahvaa kansalaispalautetta ja hyvin paljon, ja tämä on juuri senkaltainen tilanne, missä joku ihminen saattaa tosiasiaa joutua jälleen siihen tilanteeseen, että ostaako vähillä rahoilla ruokaa vai lääkkeitä, ja näinhän se ei sivistysvaltiossa (Puhemies koputtaa) saa olla.

17.00 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa herra puhemies! Muutama huomio.

Mielestäni hallitus on oikeilla jäljillä pyrkiessään tuottamaan investointeja, jotka työllistävät. Hyvä esimerkki tällaisesta investoinnista, jolla on myös työllisyysvaikutuksia, on esimerkiksi Tampereen raitiotie, jonka rahoituksesta nyt ollaan myös osittain päättämässä. Tulevaisuudessa tällaiset kestävä kehityksen ja hyvän työllistämisen keinot ovat tarpeen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

Tämä raitiotiehankehan tuottaa kainuulaisen Transtechin kautta työpaikkoja myös Kainuuseen. Sen sijaan esimerkiksi toinen samaan maakuntaan, Kainuuseen, sijoittuva hanke eli tämä Talvivaara—Terrafame on luonteeltaan sellainen, johon minulla on suuria duubioita. Se summa, joka nyt esitetään tähän työllistämiseen käytännössä Talvivaaran kautta pumpaamalla sinne lisää investointirahaa, on riskialtis, mutta se on toinen tarina.

Toinen kysymykseni tai oikeastaan kommenttini yleisesti liittyy omaishoitoon ja siihen, miten me tarjoamme hoivaa jatkossa. Edustaja Heikkinen otti hyvin esiin sen, että hallitus on tehnyt aivan ansiokkaita satsauksia kotona auttamiseen ja omaisten hoitamiseen, ja siinä varmasti meillä on yhteinen tavoite. Minä näkisinkin, että meidän kannattaisi tulevaisuudessa miettiä, miten me voimme nykyistä vahvemmin vielä varmistaa sen, että erilaiset hoivamuodot ovat kaikkien saatavilla myös kotona. Esimerkiksi omaishoidon tuen kattavuus ei edelleenkään ehkä ole niin hyvä kuin se voisi olla. Otetaan esimerkiksi vaikka mielenterveyspotilaiden omaiset, jotka tekevät auttamistyötä. Heitä on Mielenterveyden keskusliiton mukaan jopa 400 000 tässä maassa, mutta silti omaishoidon tuen saajista heitä on vain muutama prosentti. Lisäksi meidän kannattaisi miettiä, miten edistäisimme ihmisten yhdenvertaista asemaa kunnissa liittyen kotona hoivaamiseen ja omaishoitoon yleisesti. Yksi vaihtoehto, mitä vihreät ovat esittäneet, olisi omaishoidon tuen maksattamisen siirtäminen Kelalle.

17.02 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Kyllä tässä hieman pettyi, että mitä nyt sitten tulossa on, jos otetaan huomioon se, että on tulossa tosiaankin perusturvaleikkaukset esimerkiksi eläkeläisiltä, lapsiperheiltä, sairailta, juuri nämä diabeteslääkkeet, ja sen lisäksi leikataan työttömyysmäärärahoja ja työttömyysturvaa. Olisin odottanut, että hallitukselta olisi nyt tullut esityksiä siitä, miten nämä leikkaukset rahoitetaan. Nimittäin ihmiset, joilta leikataan, tarvitsevat edelleenkin kapitaalia, ihan puhtaita euroja elääkseen, ja se ainoa tapa, millä se voidaan tehdä, on perustoimeentulotuki silloin, kun mennään niin pitkälle, ja se ei ole mikään pelastus, että perustoimeentulotuki maksetaan Kelalta, koska se on myöskin rahoitettava. Se rahoitetaan silloin valtion kassasta. Ja sitten taas jos mennään niin kauas, että tarvitaan harkinnanvaraisia enemmän, niin silloin mennään teidän, ministeri, osa-alueellenne elikkä kuntiin. Silloin se tulee kuntien maksettavaksi, ja jostakin sinne kunnillekin täytyy sitä rahaa löytyä.

Nyt kannattaa muistaa myöskin sellainen asia, että työvoimatoimistoissa on tällä hetkellä 76 000 avointa työpaikkaa ja meillä on 330 000 työtöntä ihmistä. Kun nämä saataisiin kohtaamaan, niin meillä työttömyysmäärä putoaisi 250 000:een. Mutta nyt pitäisikin hallituksen tehdä lujasti töitä sen eteen, että TEMin puolella panostetaan siihen, että jokaiseen avoimeen työpaikkaan löytyy työntekijä. Mutta näinhän ei tehdä, vaan TEMin puolella nyt ministeri pakottaa TEMin ryhtymään tavallaan tämmöiseksi Leelian lepotuoliksi, ensiksi kyselemään työttömältä vähän, että mitä sulle kuuluu, mutta itse asiassa se onkin piilotettu kuulustelumuoto. Siinä kysellään, oletko tehnyt töitä viimeisen kolmen kuukauden aikana, onko ollut 18 tuntia töitä. (Puhemies koputtaa) Jos ei ole ollut, niin sen jälkeen tulee ylimääräinen karenssi, ja sekin täytyy jollakin maksaa.

17.04 Ben Zyskowitz kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat! Tässä ensi vuoden talousarvion täydentävän esityksen keskustelussa on jonkun verran kiinnitetty huomiota myös talouspolitiikan suureen linjaan, ja oppositio on luonnollisesti ollut hyvin kriittinen hallituksen talouspolitiikkaan nähden.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

Kuitenkin pitää sanoa, että hallitus on aivan oikein virittänyt oman talouspolitiikkansa. Sen lähtökohta on luonnollisesti työlinja eli se, että kaikki taloudellinen hyvinvointi syntyy viime kädessä työnteosta ja yrittäjyydestä — siis kaikki taloudellinen hyvinvointi syntyy viime kädessä työnteosta ja yrittäjyydestä. Sen vuoksi hallitus on omassa politiikassaan pyrkinyt tekemään sellaisia uudistuksia, jotka tukevat työnteoa ja yrittäjyyttä. Tähän on liittynyt luonnollisesti veropolitiikka, jossa on kevennetty ansiotulojen verotusta ja myös yrittäjien verotusta on pyritty helpottamaan. Tähän ovat liittyneet luonnollisesti myös sellaiset uudistukset, esimerkiksi työttömyysturvassa, joilla on pyritty kannustinloukkuja jonkun verran lieventämään ja työn ensisijaisuutta korostamaan.

Hallituksen politiikan suuri linjahan on jaettavissa kolmeen osaan: yhtäältä on meidän kustannuskilpailukykyä tehostavat ja parantavat toimet, toiseksi on merkittävät uudistukset ja kolmanneksi sitten välttämättömät säästöt. Mitä tähän kustannuskilpailukykyyn parantamiseen tulee, niin siinäkin tämä solmittu kilpailukyky sopimus on keskeinen. Hallitus oli se, joka omalla aloitteellisuudellaan ja, voi sanoa, myös painostuksellaan saattoi tämän prosessin liikkeelle ja sai aikaiseksi tällaisen suomalaisten yritysten kustannuskilpailukykyä parantavan sopimuksen, joka tulee aivan varmasti lisäämään työllisyyttä. Se, missä määrin, on tietysti eri arvioissa erilainen, mutta kukaan ei voine kiistää sitä, että kilpailukyky sopimus parantaa työllisyyttä Suomessa, kun suomalaisten yritysten kustannuskilpailukyky kohenee.

Tämän kilpailukyky sopimuksen — jota myös vihreät kannattavat, kuten olemme Touko Aallolta ja muilta kuulleet, vaikka puheenjohtaja Niinistö tuolla somessa ja muualla tietysti samanaikaisesti sekä kannattaa että vastustaa kilpailukyky sopimusta — yksityiskohdista on tässäkin keskustelussa viime minuutteina nostettu esiin se väärä, että julkisen sektorin, usein naisvaltaisten ja usein matalapalkkaisten työntekijöiden, lomarahoja leikataan määräaikaaisesti 30 prosentilla, kun keidenkään muiden lomarahoja ei leikata. Minäkin pidän tätä ratkaisua epätasapuolisena ja tässä mielessä epäoikeudenmukaisena. Mutta kun täällä esimerkiksi edustaja Andersson moitti hallitusta siitä, että julkisen sektorin naisvaltaisten, usein pienipalkkaisten alojen lomarahoja leikataan, niin muistutettakoon nyt vielä kerran, että kilpailukyky sopimuksen yksittäisistä komponenteista, osista, esimerkiksi tästä julkisen sektorin työntekijöiden lomarahojen leikkaamisesta, ei päättänyt hallitus tai eduskunta, vaan siitä käytännössä päättivät työmarkkinaosapuolet. Näin ollen, kun me täällä arvostelemme mielestäni perustellusti sitä, miksi vain julkisen sektorin lomarahoja leikattiin, miksei tasapuolisuuden vuoksi kaikkien lomarahoja tai ei kenenkään ja olisi kompensoitu sitä muilla komponenteilla, kuten esimerkiksi reilummalla työajan pidentämisellä tämän 6 minuutin sijaan, niin silloin pitää arvostelun osoitteen olla oikea eli työmarkkinaosapuolet.

Itse olisin todellakin mieluummin, jos ja kun lomarahoja katsottiin välttämättömäksi leikata, tasapuolisesti leikannut kaikilta, jolloin myös ne, joilla Suomessa on kaikkein suurimmat palkkatulot, olisivat tulleet tämän leikkauksen piiriin. (Pia Viitanen: Pakkolait!) — Edustaja Viitanen, en ihan tarkkaan saanut välihuudostanne selvää, mutta korostan sitä, että en kiistä, että kilpailukyky sopimus solmittiin hallituksen aloitteesta ja hallituksen kannustamana, mutta myöntäkään tekin, että nämä yksittäiset komponentit tässä, osaset tässä, kuten se, että vain julkisen sektorin lomarahoja leikattiin, eivät olleet hallituksen valinta vaan työmarkkinaosapuolten valinta. (Pia Viitanen: Pakkolait!)

Sitten hallituksen politiikan muista osasista eli näistä uudistuksista ja sitten säästöistä sanon vain lyhyesti sen, että hyvin merkittävä oli vaalikauden alussa tehty eläkeuudistus,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

joka tulee vuodenvaihteessa voimaan, ja hyvin merkittävä on myös tämä sote-uudistus, joka parhaillaan on valmistelussa. Näistä säästöistä: kaikkihan täällä osaamme vastustaa kaikkia ikäviä säästöjä, mutta kun emme voi olettaa niin vahvaa talouskasvua, etteikö näitä säästöjä tarvittaisi, niin pitää olla vain poliittista ryhtiä ja moraalialla olla valmis tekemään ikäviäkin ratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Lopuksi sanon vielä vihreille:

Kyllä minua nolottaisi olla nyt vihreiden kansanedustaja. Koko vaalikausi on huudettu, ettenkö sanoisi, naama punaisena sitä, miten hallitus säästää koulutuksesta ja miten vihreät eivät hyväksy minkäänlaista koulutuksesta leikkaamista ja että vihreät eivät kuulemma vaalien jälkeen aio edes hallitukseen osallistua, ellei kaikkia koulutussäästöjä peruta. No, sitten kun vihreät pääsevät tekemään oman varjobudjettinsa, jossa kenenkään häiritsemättä ja kenenkään estämättä voivat laittaa kaikki ne määrärahat juuri niihin kohteisiin kuin haluavat ja ilman, että tarvitsee mitään huomiota kiinnittää kilpailukykytekijöihin tai valtiontalouden tasapainoon tai muiden poliittisten tahojen näkemyksiin, niin tässä vihreiden vaihtoehtobudjetissa sitten kuitenkin tehdään satojen miljoonien, noin 250 miljoonan, edestä koulutussäästöjä. Kyllä minua nolottaisi tässä tilanteessa olla vihreiden kansanedustaja.

No, täällä vihreiden puheenjohtaja Ville Niinistö jo myönsikin nämä yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin kohdistuvat säästöt, muistaakseni 37,5 miljoonaa euroa, mutta kiisti sitten nämä säästöt, jotka vihreät esittävät tehtäväksi varhaiskasvatukseen ja ammatilliseen koulutukseen. Tämä kiistäminen perustui siihen, että kun nämä ovat kuntien piikissä, niin kuntien pitää vain tähän satsata entiseen tapaan. Tämä Ville Niinistön selitys, jonka antoi meille myös yksityisesti, tarkoittaa sitä, että vihreiden mukaan kuntien olisi sitten pitänyt noin 180 miljoonaa euroa säästää muualta kuin koulutuksesta. Ehkä edustaja Touko Aalto, jolla onkin näköjään vastauspuheenvuoro vetämässä, kertoo, sairailtako, köyhiltäkö vai mistä tämä 180 miljoonaa siellä kunnissa olisi sitten otettu.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Otetaan tähän kaksi vastauspuheenvuoroa, edustajat Aalto, Viitanen, ja sitten mahdollisesti avauspuheenvuoron käyttäneen puheenvuoro ja sen jälkeen mennään puhujalistaan.

17.12 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mitä tulee kiky-sopimukseen, olen sanonut aikaisemmin ja sanon sen uudestaan, että alun perinkään ei olisi pitänyt rakentaa hallituksen talouspolitiikan isoa linjaa yhden kortin varaan. Se on asia yksi. Ja kun hallitus tarjoaa kaksi vaihtoehtoa, vaihtoehto a) pakkolait, vaihtoehto b) kiky-sopimus, niin valitsen sen kiky-sopimuksen. Mutta se ei tarkoita sitä, etteikö esitystä voisi arvostella ja vaatia hallitusta korjaamaan siihen kytkeytyviä ongelmia.

On toki hellyttävää kuulla, että kokoomus on huolissaan siitä, että torjuuhan joku kokoomuksen itse esittämät koulutusleikkaukset. Tämän vaalikauden aikana tässä salissa kaikki kokoomusministerin johdolla tehdyt esitykset vihreät tulee systemaattisesti torjumaan, esittämään vaihtoehtoisen rahoituksen siihen.

Valtiontalous on asia yksi, kuntatalous asia kaksi. Täällä nyt puhuttiin valtion budjetista tällä kertaa.

17.13 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Oli kiinnostavaa, kun edustaja Zyskowiec totesi, että hallitus on nyt siirtynyt työlinjalle. Sitä tietenkin ollaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

odotettu hallitukselta puolitoista vuotta, ja sosialidemokraattien tämän vuoden vaihtoehtobudjettikin oli nimeltään Suomi työlinjalle. (Teuvo Hakkarainen: Se on työttömyyslinja!) Sen vuoksi olikin kova pettymys, kun huomasimme hallituksen budjettiesityksestä, että työllisyysuimet tässä ja nyt puuttuvat.

Edustaja Zyskowicz viittasi muun muassa työllistäviin veroratkaisuihin. On aika häkellyttävää ollut tutkia näitä asiantuntijalausuntoja ja lainsäädännön arviointineuvoston lausuntoja näistä tietyistä varakkaita suosivista anteliaista vähennyksistä, kuten yrittäjävähennys, niin sanottu apteekkarivähennys, tai metsälahjavähennys tai miljoonaperintöjen veronkevennys. Näissä on todettu, että eivät nämä tuo mitään työllisyysvaikutuksia, ja samaan aikaan hallituksella on varaa pistää kymmeniä ja satoja miljoonia tämänkaltaisiin veronkevennyksiin, jotka eivät sitä työtä tuo. Jos me olemme työlinjalla, miksemme ottaisi esimerkiksi sosialidemokraattien vaihtoehtoa, jossa palkka- ja eläketuloja (Puhemies ko-puttaa) verotetaan keveämmin kuin hallitus verottaa?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Zyskowicz, ja sen jälkeen puhujalistaan.

17.14 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Touko Aallolle totean lyhyesti, että hallituksen talouspolitiikka ei ole yhden kortin varassa. Toiseksi totean, että kun teidän mielestänne nämä yksittäiset epäkohdat tässä kiky-sopimuksessa, kuten tämä julkisen sektorin "kurittaminen" lomarahaleikkauksilla, miltä muut säästyvät, ovat hallituksen korjattavissa, niin nytpä joudun sitten kysymään: No, mitä sitten hallituksen ja eduskunnan teidän mielestänne tässä tilanteessa pitäisi tehdä? Ottaa muiltakin 30 prosenttia lomarahoista pois vai pidentää työaikaa 6 minuutista vaikka 15 minuuttiin, jota niin sanotussa Benin listassa jo esitettiin, vai mitä esitätte tämmöisiksi korjaaviksi toimenpiteiksi?

Ja edustaja Viitaselle on pakko sanoa, että kyllä tämän hallituksen työlinjan tulokset, eli työllisyyden parantaminen, jo tähän mennessä ovat onnistuneet paremmin kuin sen edellisen, jossa yhdessä olimme, työlinjan tulokset.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, kun nyt täällä on käyty tätä talouspoliittista keskustelua 3 tuntia 15 minuuttia ja melkein 2 tuntia on pidetty debattia, niin tässä vaiheessa jatkamme puhujalistaan.

17.16 Timo V. Korhonen kesk: Arvoisa puhemies! Tuon äskeisen, edellisen lennokkaan puheenvuoron ja lennokkaan debatin, jälkeen kuulostaa ehkä aika tasapaksulta jatkaa ja todeta, että tämä talousarvion täydennys kaiken kaikkiaan jatkaa hallituksen vastuullista ja oikeudenmukaista kasvua hakevaa linjaa, jossa siis säästöt, isot rakenneuudistukset ja kasvua tukevat toimenpiteet täydentävät toinen toisiaan. Eli hallitus ei suinkaan ole pistänyt munia yhteen koriin, ei mennä eteenpäin yhdellä kortilla, vaan kaiken kaikkiaan tulevaisuus on rakennettu kolmen kestävälinjan pohjalle.

Mutta itse asiassa tälle puheenvuorolle innokkeen antoi suuresti arvostamani edustaja Parviaisen puheenvuoro, jossa hän viittasi erinomaisella tavalla Kainuun työllisyyteen. Hän otti esille myös Tampereen raitiovaunuhankkeen — aivan erinomainen hanke, joka monella tavalla luo uskoa pitkälle tulevaisuuteen Kainuun työllisyyden osalta Transtechin kautta. Mutta muutoin esille nousi myös paljon puhuttu Terrafame. Kainuun maakunnan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

työllisyyshän on parantunut Suomen maakunnista viimeisen vuoden aikana, voi sanoa, parhaiden maakuntien joukossa. Valitettavasti sille on vain yksi keskeinen selitys eli Terrafame, mikä omalta osaltaan osoittaa sitä, kuinka valtavan suuri vaikutus Terrafamen työllisyydellä suoraan tai sitten välillisten vaikutusten kautta on Kainuuseen.

Mitä sitten muutoin tähän Terrafameen tulee, niin muutama asia kuitenkin siitä, vaikka tässä on jo päivän aikana tätä moneen otteeseen käsitelty. Totean tässäkin sen, että kannatan lämpimästi Terrafamen lisäpääomittamista. Kannattavan kaivostoiminnan edellytykset ovat selkeästi olemassa.

Valtion tavoitteeksi on linjattu yhtiön alusta saakka ympäristön kannalta kestävä ja taloudellisesti kannattavan kaivostoiminnan jatkuminen, uusien ympäristövahinkojen ehkäiseminen ja kaivoksen ympäristötilanteen, eli vesitaseen, pysyvä ratkaisu. Aivan kiistatonta on se, että näitten tuotantoprosessien toimiessa, kaivostoiminnan ollessa tehokkaassa käytössä myös ympäristötilanne on parhaiten tuolla alueella hallinnassa. Vieläkin sanon sen, että Terrafame ei ole Talvivaara. Ammattimaisella toiminnalla, määrätietoisella työllä kaivosprosessit ovat tällä hetkellä erittäin hyvin kunnossa. Bioliuotus toimii. Ympäristöasiat on saatu hallintaan. Ongelmallinen vesitase on pudonnut puoleen. Uusi keskusvesipuhdistamo käynnistyi viime viikolla. Kaivoksella on isoja vesipilotteja menossa useita kappaleita. Vaasan hallinto-oikeuden päästörajat on alitettu reilusti.

Aluetaloudellisiin vaikutuksiin viittasin jo äsken. Täällä on todettu, että Terrafamella on suuri merkitys Kainuulle. Mutta sillä on myös täysillä toimiessa erittäin suuri vaikutus koko maahan. Aluetalousvaikutuslaskelmat osoittavat, että Terrafame täysillä toimiessaan tulee työllistämään Suomessa yli 4 000 henkilötyövuotta vuositasona.

Minä toivon ja uskon, että kukaan ei vastusta Terrafamea ideologisista syistä. Terrafame on jo 15 kuukauden aikana osoittanut sen, että valtio-omistajan on kannattanut ja kannattaa olla kärsivällinen omistaja Terrafamessa ja annettava kaikki mahdollinen tuki sille, että kaivosyhtiö menestyy. Terrafamen aikana on päästy suunniteltuihin tuotantomääriin. Tuotannon ylösajo etenee suunnitellusti. Itse en lainkaan epäile sitä, etteikö täyteen tuotantoon kaivoksella päästäisi vuoden 2018 aikana, kuten liiketoimintasuunnitelmassa on arvioitu ja esitetty. Silloin tuotantokustannukset ovat myös merkittävästi alhaisemmat kuin tällä hetkellä esimerkiksi nikkelin tai sinkin maailmanmarkkinahinnat ovat.

Jonkin verran on esiintynyt myös sitä, että on asetettu vastakkain valtion menotalouden erät Terrafamelle myönnetyn lisärahoituksen kanssa. On kuitenkin muistettava, että jälkimmäisessä on kysymys sijoituksesta, jonka pontimena on paitsi tuotanto-odotus ja tuotto-odotus myös ympäristöturvallisuuden takaaminen ja pitkällä tähtäimellä myös kestävästi ja taloudellisesti kannattavalla pohjalla toimiva kaivos. Myöntäessään nykyisessä tilanteessa lisärahoitusta Terrafamelle hallitus toimii minun mielestäni nimenomaisesti viisaasti ja vastuullisesti erittäin haastavassa tilanteessa, kun ulkopuolisen rahoituksen hankinta on edennyt hyvin mutta vielä on kesken.

Minä uskon itse Terrafameen. Uskon siihen, että valtion kannalta tullaan aikaansaamaan kestävä lopputulos. Uskon siihen, että tähän tulee ulkopuolista rahoitusta. Mutta on myös todettava se, että nimenomaan ympäristön kannalta toivon myös sitä, että valtio ei tulisi irrottautumaan kokonaisuudessaan Terrafamen omistuksesta, vaikka lisärahoitusta yritykseen tulisikin.

17.22 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tässä yritimme pientä debattia myös koskien pehmeämpää aihetta, omaishoidon tukea ja sen painopisteitä ja ylipää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

tänsä vanhustenhoivan kehittämistä ja kotipalvelujen kehittämistä. Edustaja Parviainen totesi aikaisemmin sen puutteen, minkä varmaan kaikki tunnustamme, että mielenterveysongelmissa kärsivien läheiset ovat olleet eriarvoisessa asemassa liittyen omaishoitoon ja pääsemisessä tunnustetuksi omaishoitajaksi. Onneksi tässä alkaa olla liikettä parempaan suuntaan, että kaikki omaishoitajat ovat yhdenvertaisessa asemassa ja myös siinä suunnassa, että nähdään, että omaishoitajia on paljon muissakin kuin ikäihmisissä. Usein myös vammaisten lasten omaiset eivät ole ihan välttämättä samalla viivalla palvelujen edessä.

Hallituksen linjauksessa tukea näin mittavasti vanhusten kotihoitoa ja perhehoitoa tunnustetaan, että se pääpaino ei ole niinkään omaishoidon tuen euromääräisissä lisääntymisissä, toki siinäkin indeksi pienen lisäyksen tuo, mutta ennen kaikkea ollaan haluttu tukea omaishoitajien jaksamista, eli kaikille omaishoitajille mahdollisuus vapaapäiviin ja terveystarkastusten tekeminen kaikille omaishoitajille. Eli näitten kautta tuetaan sitä, että omaishoitajat jaksavat ja tietävät, että tällä hetkellä kunnissa terveydenhuollon verkoston ammattilaiset ovat heidän tukena silloin, kun he tarvitsevat lisää tukea.

17.24 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Pyysin tämän puheenvuoron siksi, kun nyt hallitus tekee todella paljon yrittäjyyteen ja työllisyyteen liittyviä paketteja ja työttömien haastattelut kolmen kuukauden välein tuntuvat aina herättävän vääränlaista kaikua. Tässähän on nimenomaan tarkoituksena se, että henkilö voi tavata työvoimaviranomaisia, voidaan keskustella siitä tilanteesta, voi saada läsnäoloa ja välittämistä.

Itse istun työ- ja tasa-arvovaliokunnassa, ja eräässä kuulemisessa aikaisemmassa yhteydessä, kun mietittiin sitä, miten ihminen haluaa tulla kohdatuksi, oli tällainen tutkimus työvoimaviranomaisilla, ja me kuulumme myös työvoimatoimiston psykologeja. Kun nuorilta esimerkiksi kysyttiin, että jos saa itse valita, miten ottaa yhteyttä, jos itse saa päättää, niin henkilökohtainen tapaaminen oli ylivoimaisesti suosituin. Eli kunnioitetaan sitä, että ihmiset haluavat myös tavata. Ei tässä nyt ole mikään raippaaminen tarkoituksena eikä mikään toisten kovistelu, vaan vilpittömästi halutaan auttaa.

Tapasin, oliko viime syksynä vai viime keväänä, en tarkalleen muista, psykologeja työvoimatoimistoista, ja he kertoivat, kuinka tärkeää on nimenomaan se, että he voivat tavata ihmistä ja käydä läpi sitä tilannetta, että sitä ei korvaa mikään. Sieltä monesti voi pikkuisen ammattitaitoisella kyselyllä purkautuakin sellaisia asioita, mitkä ovat olleet työllisyyden esteenä, vaikka heikko itsetunto tai vaikeudet kotona ja muuta. Eli arvostetaan sitä, että hallitus yrittää kuitenkin saada ihmisille sellaista tunnetta, että he eivät ole sinne kotiin jääneet yksin. Sitä varten on kuitenkin annettu merkittävä rahallinenkin panostus, että saadaan nämä haastattelut käytyä, ja meillä on työ- ja tasa-arvovaliokunnassa asian käsittely kesken. Todellakaan ei ole tarkoitus ketään näillä kiusata, vaan päinvastoin.

17.26 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Kyllä se vain on niin, että tämä kaverikapitalismi, jota nyt näissä hallituksen esityksissä harjoitetaan, on aivan uskomatonta. Siitä ei pääse yhtään mihinkään. Nyt sanotaan, että tällä tehdään lisää työpaikkoja, kun esimerkiksi miljoonaperintöjä ei veroteta tarpeeksi, on metsälahjavähennys, on lahjaveroalennus ja yrittäjävähennys, ennen kaikkea henkilöryityksille annettavat vähennykset. Näistä sanotaan, että emmekö me sitten halua sitä, että parturi-kampaajat saisivat vähennyksen. Kyllä haluamme ja haluamme, että niitä tulisi sinne vähän enemmän, mutta otetaan muutama tosiasia. Lukuja, joita saimme, silloin kun puhutaan tästä vähennyksen osasta: jos vuositulot henkilöryityksessä ovat 235 000 euroa, niin silloin vähennys on vuositulolla 4 700 euroa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

Se on iso määrä. Nimittäin iso osa yrityksistä tienaa vain alle 12 000 euroa vuodessa, ne ovat näitä osa-aikaisia yrityksiä, pienyrityksiä, mikroyrityksiä. Silloin tuo verohuojennus on 235 euroa. Onhan sekin tiettenkin rahaa. Yrittäjäjärjestö puolestaan kertoo, että henkilöyhtiöissä keskiverto, mitä yritykset tienavat, on 47 000 euroa, jolloinka vähennys vuodessa on 940 euroa. Varsinkin kun ovat nuo kaksi korkeinta ryhmää, jotka saavat tosiaankin sen 4 000 euroa ja ylikin ihan tuommoista kivaa joulurahaa, niin täytyy muistaa, että koko siitä rahamäärästä, mikä tähän on varattu, 70 prosenttia menee kahdelle parhaiten tienavalle ryhmälle. Loput jakavat sitten ne kipeneet, mitä sieltä jää. Tämä ihan vain muistutukseksi.

Nyt sitten kun mennään tähän työttömyyspuoleen, niin työttömyysmäärärahoja leikataan, työttömyysturvaa leikataan ja tosiaan ovat nämä kolmen kuukauden välein tulevat haastattelut, joissa tärkeimpänä asiana on kysyä se, onko henkilöllä ollut 18 tuntia kolmen kuukauden aikana palkallista työtä tai työvoimapolitiittisia toimenpiteitä. Jollei ole ollut, niin silloin tulee karenssia lisää. Sen lisäksi leikataan perusturvaa eläkeläisiltä ja lapsiperheiltä, leikataan sairailta, diabeteslääkkeitä ei enää korvata samalla tavalla kuin on aikaisemmin korvattu. Näistä seuraa vääjäämättä se toinen puoli: nämä ihmiset ajautuvat henkilökohtaiseen ahdinkoon, ja kun ihmiset ajautuvat henkilökohtaiseen ahdinkoon, niin siitä ei ole pitkä matka ulosottoon.

Tällä hetkellä tässä maassa on puoli miljoonaa ihmistä ulosotossa, ja ulosotto on paikka, missä on sellainen kannustinloukku, että sieltä ei yksikään pääse yksin pois, ei yksikään pääse yksin pois, koska ei kannata mennä töihin, koska tulevat sitten nämä suojaosuudet, jotka ovat tällä hetkellä hirveän alhaisia. Ne tarkoittavat sitä, että ihmiselle jää käteen vielä vähemmän rahaa kuin on jäänyt silloin, kun ei ole tehnyt mitään eikä ole mennyt sinne ulosottoon niin paljon sitä rahaa. Meillä olisi mahdollista tehdä esimerkiksi ulosoton kannustinloukulle jotakin, ja meillä olisi mahdollisuus tehdä jotakin sille, että ihmiset eivät olisi vuodesta toiseen ulosoton kurjimuksessa kiinni, esimerkiksi ne ihmiset, jotka 90-luvun laman seurauksena — silloin kun meillä ei pitänyt devalvoida mutta kuitenkin devalvoitiin, jolloinka ihmisten ulkomaiset lainat kaksinkertaistuivat ihan tuosta vain, yhdellä napin painalluksella — maksavat edelleenkin ulosottoon. Ja miksi? Sen takia, että meillä on laki, joka sanoo niin, että kun henkilö maksaa ulosottoon jotakin, siitä menee ensin korot, sitten kulut ja vasta sen jälkeen pääoma. Tästä seuraa se, että hyvin monet ihmiset ovat maksaneet sen pääomavelkansa jo useaan kertaan. Ulosoton korot ovat kovat, muualla se on miinusmerkkistä, mutta siellä se on todellakin plusmerkkistä — mahtaako vielä olla se 16 prosenttia, en ole siitä ihan varma, mutta korko on aika kova. Jos me pystyisimme tekemään lain, missä velallinen maksaisi ensin pääoman, sen jälkeen korot ja vasta viimeiseksi kulut, moni ihminen pääsisi tästä loukusta joskus pois. Valtiolle tämä tarkoittaisi sitä, että valtion pitäisi odottaa niitä kulusaamisia pitemmän aikaa kuin tällä hetkellä, mutta mikä on valtiolle sitten parempi: sekö, että valtio saa ne kulut heti ja ihminen joutuu hakemaan sitten perustoimeentulotukea, joka siis kahden kuukauden kuluttua muuttuu myöskin valtion maksettavaksi?

Näissä jotenkin haluaisi, että siellä hallituksessa jaksettaisiin katsoa sinne mitalin toiselle puolelle, jaksettaisiin katsoa, mitä ne päätökset merkitsevät sille tavalliselle ihmiselle. Minä ymmärrän sen, että hallitus haluaa ottaa köyhiltä ihmisiltä, totta kai haluaa: jos on miljoona köyhää ja jos jokaiselta otetaan 5 euroa, niin sehän on pieni summa, eikö ole, mutta se on 5 miljoonaa, tuosta vain. No, jos nyt voidaan ottaa tuon verran, niin eihän se kymppikään ole niin hirveän paljon köyhältä otettuna. Se on jo 10 miljoonaa. Tällä tavalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

tämä systeemi pyörii, mutta missä on se inhimillisyys? Missä on se sydän? Missä on se, että ajateltaisiin niitä ihmisiä, jotka joutuvat elämään ja olemaan tässä yhteiskunnassa, jotka rakkaudella kasvattavat jälkeläisiään tässä yhteiskunnassa, kun siinäkin pitäisi päästä siihen, että jälkikasvulle löytyisi paikka ja he luottaisivat siihen, että tämä yhteiskunta toimii? Tällä hetkellä tämä yhteiskunta valitettavasti tuntuu toimivan taaksepäin. Me laskemme hyväksi sen, että työllisyys on hieman parantunut, niin onkin, mutta pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut: yli 9 000 enemmän kuin vuosi sitten on nyt pitkäaikaistyöttömiä, noin 130 000, ja se on liikaa.

17.33 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Täydentävä esitys vuoden 2017 talousarvioesitykseen on ajankohtainen ja erittäin perusteltu. Talouden näkymät ovat pitkästä pitkästä aikaa kääntyneet positiivisävytteisiksi. Korostan, että vielä ei ole riemuun aihetta varmaan kenelläkään, mutta se on merkki siitä, että politiikalla voidaan vaikuttaa olemassa oleviin olosuhteisiin aika paljon. Totta kai olemme kansainvälisissä suhdanteissa aika tiukasti kiinni, mutta se, minkä me tämän maan rajojen sisällä voimme tehdä, pitää tehdä hyvin. Sillä tiellä hallitus on onnistunut vähintäänkin kohtuullisen hyvin. Noin 30 000 uutta työpaikkaa on luotu, ja meillä on selkeästi kasvunäköala edessämme. Viime viikkojen uutiset uusista työpaikoista muun muassa Uuteenkaupunkiin, samoin metsäteollisuuden investoinnit, laivateollisuus ja moni moni muu asia — lista on jo pitkä — ja ne investointisuunnitelmat Suomeen tällä hetkellä eri teollisuudenaloilla antavat vahvasti uskoa siihen, että laman selkä voidaan taittaa.

Oppositio on tämän keskustelun aikana heittänyt mustia pilviä taivaalle ja maalaillut sarvipäitä seinille, mutta lohdutuksena teille voin kertoa, että vuodesta 2008 asti jatkunut lama on jonain päivänä lopetettava. Tämä velkaantumismuutos, mikä meillä on Suomessa ollut vuoden 2008 jälkeen, ei kerta kaikkiaan voi jatkua enää pitkälle. Se vihreän ideologian suuri idea, että eihän siinä ole mitään ongelmaa, että kun valtion budjetista tulee rahaa, kaupunki antaa asunnon, vettä tulee hanasta ja sähköä pistorasiasta, niin kaikki menee hyvin — minusta sekin auvoinen maailmankuva varmaan rapistuu sinä päivänä, kun korko lähtee nousemaan.

Tässä talousarvion täydentävässä esityksessä poliisi saa lisämäärärahaa suojelupoliisin puolelle 1,5 miljoonaa euroa ja poliisille 8,5 miljoonaa euroa erilaisten ääriliikkeiden käytäytymisen tutkimukseen ja niiden mahdollisten suunnittelussa olevien tekojen estotoimenpiteisiin. Erittäin tärkeä määräraha, ja meillehän juuri tuli tieto eilispäivänä kansainvälisiltä tietotoimistoilta, että Euroopassa on aito pelko siitä, että isoja terrori-iskuja ollaan suunnittelemassa sinne. Sen takia määräraha on hyvä ja perusteltu, ja toivottavasti pystytään kuitenkin torjumaan mahdolliset hirmuteot, koska ne eivät länsimaiseen yhteiskuntaan kuulu.

Liikennehankkeisiin tulevat määrärahat varmaan tyydyttävät aika montaa suomalaista: Raide-Jokeri sai 84 miljoonaa euroa ja Tampereen raitiotie sen 71 miljoonaa euroa. Ja tästä Tampereen investoinnista voi sanoa sen verran, että se kuitenkin on hyvä, että Tampereelle on tilattu kalusto, joka on valmistettu Transtechin toimesta tuolla Taivalkosken tehtaalla, ja on hyvä asia, että on suomalaista työtä arvostettu. Toivon mukaan tämä kustannusarvio pitää paikkansa, ettei käy niin kuin yleensä, eli näissä raidehankkeissa on ollut pieniä ongelmia. Toivon mukaan kustannusarvio tässä tapauksessa pitää paikkansa.

Terrafamesta on puhuttu paljon tänä päivänä, en siihen sen enempää kajoa muuta kuin totean vain, että sillä kaivosalueella on todellakin viime vuoden aikana tehty paljon töitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

Työntekijät ja kaivoksen johto ovat tehneet erinomaista työtä saaden tämän jätevesiongelman haltuun. Tuotanto on saatu kasvamaan, ja on muistettava, että se tuotannon kasvattaminen tuollaisessa prosessissa, missä nyt metallia irrotetaan malmista, on hitaan prosessin tulos. Jos joku odottaa siinä kuukaudessa tai kahdessa lopputulosta, niin nyt kuitenkin on pystytty jo vajaan vuoden aikana, Terrafamen aikana, todistamaan se, että prosessi toimii ja se on tehostunut koko ajan. Kuten Terrafame Oy:n toimiva johto on ilmoittanut, vuoden 2018 alkuvaiheessa on jo odotettavissa, että liiketoiminta kääntyy positiiviseksi. Eliikä meillä on siinä todella positiivinen kehitys tapahtunut. Pitää ajatella asiat myös niinpäin, että siellä on puolitoistatuhatta työpaikkaa ja sitten, jos kaivos pantaisiin nyt yllättäen kiinni, se johtaisi myös valtaviin kustannuksiin, joiden loppupäätä emme edes tiedä. Että parempi hallita se prosessi, hyödyntää metallien nouseva hinta ja luoda ihmisille töitä.

Lopuksi, arvoisa puhemies, vielä tähän edustaja Tolppasen synkistelyyn erilaisista veropäätöksistä: ihmetellä vain täytyy, miten sokea on poliittinen päättäjä silloin, kun pääsee oppositiosta vahvoja mielipiteitä esittämään. Viime vaalikaudella tehty pääomauudistus oli todellinen jättipotti niille yrityksille, jotka saivat ison verohelpotuksen, ja monta miljoonaa euroa tätä kautta varmasti siirtyi Suomen rajojen ulkopuolelle, eikä siitä haluta nyt puhua mitään, nyt puhutaan pienistä henkilöyrityksistä. Se on totta, että menestyvä yritys todennäköisesti pärjää myös verotuksessa hyvin. Se on totta, mutta emmehän me voi henkilöyrityksiä jakaa vuohiin ja lampaisiin: että teille annetaan ja teiltä otetaan. Kyllä sen uudistuksen pitää, kun laki ja säännöt laaditaan, koskea kaikkia tai sitten ei ketään. Ei semmoiseen jakoon voida mennä.

Ja, hyvät ystävät, hyvät edustajakollegat, jos täällä ollaan kateellisia niille yrityksille, jotka menestyvät, niin muistakaa, hyvät ystävät, hyvät edustajakollegat, se, että sellainen yritys, joka menestyy ja joka tuottaa voittoa, todennäköisesti palkkaa lisätyövoimaa, erittäin todennäköisesti maksaa veroa ja erittäin todennäköisesti tekee investointeja. Vai onko teillä, ehkä oppositiopuolueiden kansanedustajilla, tavoitteena, että kaikki yritykset tuottaisivat tappiota, eivät työllistäisi, eivät maksaisi veroja, pahimmillaan olisivat vielä aiheuttamassa kuluja yhteiskunnalle? Missä teidän maailmankatsomuksenne on? Yrityksen pitää tuottaa voittoa, sen pitää maksaa osinkoa, sen pitää työllistää, ja sen pitää investoida. (Touko Aalto: Ai niin kuin Terrafame?) — Terrafamekin on sillä tiellä. Edustaja Aalto on tässä suuressa viisautessaan ottanut myös kaivosinsinöörin vaativan viran hoitaakseen, mutta voin häntä lohduttaa siinä asiassa, että uskoisin tässä asiassa enemmän niitä henkilöitä, joilla on kaivosalalta paljon kokemusta. Se on totta, että tilanne on vaikea, mutta jos Suomi olisi teidän ideologiallanne jäänyt voivottelemaan huonoja aikoja, me olisimme tällä hetkellä valtio, jonka bruttokansantuote olisi suurin piirtein sitä tasoa, missä se tänä päivänä on joissakin kehittyvissä maissa tuolla Afrikassa. Sekö on edustaja Aallon tavoite? Ihmettelen synkästi, miten teillä tällainen ajatusmaailma yleensä on. En sitä lähde perustelemaan, se on teidän asianne, mutta toivon kuitenkin, että tämä positiivinen tilanne, mikä on saatu syntymään, ei kaadu siihen, että täällä halutaan synkistellä. Minun mielestäni katseen pitää olla tulevaisuuteen ja kehittyvään Suomeen.

17.40 Touko Aalto vihr: Arvoisa puhemies! Terrafamen yhteydessä on jatkuvasti toistettu oikeastaan kahta asiaa: ensimmäinen asia on se, että yhtiö on nyt taloudellisesti kannattava, ja toinen asia on se, että ympäristöasiat on saatu hoidettua. Usko hyvä, tieto parempi. Kysyisin asiaan myös vihkiytyneeltä, suuresti arvostamaltani keskustan kansanedustajalta Timo V. Korhoselta muutaman kysymyksen, jotta emme ole vain uskomusten varassa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

vaan voimme tietää, koska tietoon näiden päätösten pitää aina perustua. Ja kuka tahansa hallituksen ja myös opposition edustaja, joka kannattaa tätä hanketta: on hyvä, että tiedetään, mihin ryhdytään, kun tehdään päätöksiä.

Ensimmäinen kysymys on se, mihin valitettavasti elinkeinoministeri ei osannut vastata, ei myöskään pääministeri osannut vastata eikä valtiovarainministeri: pitääkö tämä kassavirtaennuste, mistä nyt on paljon puhuttu, sisällään ympäristölupien mukaiset investoinnit ja velvoitteet? Kaikkihan me tiedämme sen, että eihän kassavirta itsessään kerro vielä yhtiön tilasta kovinkaan paljon. Se kertoo vain sen, pystyykö juoksevat kustannukset hoitamaan. Se ei kerro vielä varoista eikä veloista mitään.

Toinen kysymys on aivan keskeinen, kun puhutaan jatkuvasti siitä, että kassavirta on positiivinen vuoteen 2018 mennessä. Ei pidä vain puhua siitä, vaan pitää pystyä antamaan näyttöä, mihin nämä puheet perustuvat, ja niitä olen yrittänyt kysyä moneen kertaan. Toinen kysymys on: tietääkö vaikka edustaja Korhonen, minkälaisiin tuotantomääriin ja nikkelin maailmanmarkkinahintaan kassavirtaennuste perustuu? Sehän on aivan keskeistä tässä näin. Me tiedämme, että Terrafame puhui vielä vuosi sitten, että noin 16 000 tonnia pitäisi pystyä tuottamaan vuodessa. Alkuvuodesta tippui tuommoiseen 11 000:een, nyt ollaan ehkä noin 6 000 tonnissa. On myös ihan eri asia puhua siitä, kuinka paljon malmiosta saadaan nikkeliä irti, kun pitää pystyä vielä rikastamaan se nikkeli, jotta se on markkinaehtoisesti myytävissä eteenpäin. Nekin ovat kaksi eri asiaa. Mikä on se rikastetun nikkelin osuus, mikä päästään myymään markkinoille? Mikä se osuus on? Sehän se ratkaiseva on, koska siis nimenomaan se rikastamattoman ja rikastetun nikkelin erotus, siinä puhutaan 10—15 prosentista, on se ratkaiseva asia, mikä merkitsee, kuinka kannattavaa se myynti on.

Toinen asia on se, että kun puhutaan jopa siitä, että ylösajovaiheessa tai sen jälkeen tuotanto nostettaisiin tuommoiseen 36 000 tonniinkin, niin se edellyttää nykyiseltä bioliuotusprosessilta sitä, että sen pitäisi tehostua jopa nelinkertaiseksi. Jopa neljä kertaa tehokkaammin pitäisi tuon bioliuotusprosessin mennä eteenpäin, jotta siitä malmiosta saadaan se nikkeli ja sinkki irti. Miten tämä pystytään tekemään? Kun puhutaan, että prosessit ovat yksin ja yhdessä kunnossa, ja samaan aikaan on näin isoja asioita auki, niin on hirveän epävarmalla pohjalla puhua tästä kannattavasta toiminnasta.

Fakta on myös se, että on aivan selvä asia, että työllisyys ja aluekehitys ovat valtavan tärkeitä asioita. Ne ovat valtavan tärkeitä asioita, ja niistä vihreät ovat puhuneet jatkuvasti. Me olemme puhuneet siitä myös, kuinka monta kertaa joudutaan maksamaan tämän kaivoksen alajakustannukset yhä uudestaan, yhä uudestaan. Nyt on maksettu Sipilän hallituksen aikana jo kerran näiden alajakustannusten vaatima summa, ja loppua ei näy. Me olemme puhuneet pitkään siitä, että kaikki tämä uusi raha, joka käytetään kaivoksen niin sanottuun Terhokoti-vaiheeseen, tulisi käyttää Kainuun alueen kehittämiseen, työllisyyden tukemiseen, ihmisten tukemiseen, kaivoksen aiheuttamien ympäristövahinkojen korjaamiseen ja kaikkeen tähän näin. Jos joka tapauksessa jossain vaiheessa tulee seinä vastaan, niin kaikki tämän aikajänteen välissä käytetyt rahat ovat poissa siitä Kainuun alueen ja Kainuun työllisyyden kehittämisestä ja työntekijöiden auttamisesta. Ja missään vaiheessa en ole kiistänyt sitä, etteikö Terrafamen johto verrattuna Talvivaaraan olisi tehnyt hyvää työtä. He ovat tehneet lähes mahdottomassa paikassa todella upeaa työtä, ennen kaikkea suorittava työntekijäporras. Siitä heille iso kiitos.

Näistä kustannusvaikutuksista on pakko sanoa myös se, että jos kaivos on maksanut koko sen elinkaaren aikana 884 miljoonaa euroa — kun siinä otetaan huomioon myös Te-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

kesin alkuperäiset tuet, valtion infratuki, Finnveran ja Solidiumin alaskirjaukset, ympäristövahinkojen estämiseen annetut rahat ja kaikki budjettipääomitus — ja nyt uusimpien, muun muassa tämän valtioneuvoston päätöksen, jälkeen päästään jo lähes miljardiin euroon ja jos ruvetaan tätä summaa laskemaan per työpaikka, niin jos puhutaan 500 työpaikasta, yhden työpaikan hinnaksi tulee noin miljoona euroa, vähän päällekin. Jos puhutaan kokonaan siitä vaikka 2 000 työpaikasta, mikä on tämmöinen tietty arvio, mikä on annettu kokonaiskerrannaisvaikutuksista, niin silloinkin päästään jopa 450 000 euroon per yksi työlinen. Aina pitää kysyä myös, että jos nämä rahat olisi annettu Kainuun alueen tukemiseen, elinkeinoelämän tukemiseen, ihmisten auttamiseen ympäristöä pilaamatta, niin mitä kaikkea olisi saatu siinä vaiheessa aikaan.

Tämä ei ole synkkien pilvien tuomista asioiden eteen, vaan on aivan välttämätöntä esittää ne kriittiset kysymykset. Jos puhutaan, että kaivos on kannattava ja ympäristöasiat pitää hoitaa, niin kai se on nyt eduskunnan tehtävänä esittää ne kysymykset ja vaatia mustaa valkoisella, missä on vaikka se raportti, missä näkyy, että kaikki ympäristöasiat on hoidettu. Missä se on? Tuokaa se minulle. Ja vastatkaa näihin kysymyksiin tästä tuotannon kannattavuudesta ja tuotantomääristä, niin olisi joku sama viiva, mistä keskustellaan.

Timo V. Korhonen käytti hyvän puheenvuoron ja toivoi, että täällä ei olisi ketään, joka ideologisesti vastustaa Terrafamen kaivosta. Ei varmasti ole, mutta toivon, ettei ole myöskään semmoisia henkilöitä, jotka ideologisesti kannattavat millä hinnalla ja vaikutuksilla hyvänsä tätä hanketta. On puhuttu paljon siitä, että Talvivaaran alueelta löytyy hyvät nikkelivarannot. Määrällisesti kyllä löytyy, mutta laadullisesti ei. Suomessa on paljon erilaisia kaivoshankkeita, missä löytyy laadullisesti semmoista metallia, mitä kannattaisi lähteä louhimaan. Mutta nikkelin ollessa kysymyksessä sen ihmeen, mistä puhuttiin paljon, olisi pitänyt syntyä siellä malmion sisällä, sen kiven sisällä, jotta olisi jotakin, mitä kannattaa kaivaa. — Kiitoksia.

17.47 Timo V. Korhonen kesk: Arvoisa puhemies! Erinomaisia kysymyksiä edustaja Aallolta. Toki kysymyksissä on myös sentyyppisiä, joihin vastaaminen kuuluu kyllä mitä suurimmassa määrin yhtiön johdolle, ja joukossa on myös kysymyksiä, tai ainakin yksi kysymys, jonka minä arvioin vähän sillä tavalla, että vastaus välttämättä ei ole tässä vaiheessa mitenkään julkisuuteen sopiva.

Mutta ensinnäkin tämä, pitääkö kassavirtaennuste mukanaan ympäristölupien mukaiset velvoitteet, pysyvätkö ne siellä sisällä: Tällä hetkellä Terrafamella on määräaikaisten ympäristöluvut. Ne määräaikaisten ympäristöluvut ovat Vaasan hallinto-oikeudelta äärettömän kireät, kuten monet asiantuntijat ovat selkeästi todenneet, äärettömän tiukat, ja Terrafame on pystynyt pysymään kevyesti niissä päästörajoissa. Muun muassa nämä paljon puhutut Nuasjärven purkupuutken päästörajat on alitettu mittavasti, eli ne päästöt ovat luokkaa kymmenesosa siitä, mitä Vaasan hallinto-oikeus on edellyttänyt, ja vuositasolla pysytään näissä kriteereissä.

Minkälaisiin tuotantomääriin ja hintatasoon liiketoimintasuunnitelma perustuu? No, ensinnäkinhan se perustuu siihen 70 prosentin saantoon neljästä primäärikasasta, jotka on riittävän ajoissa saatu, nyt tällä hetkellä vielä neljäs on tekemättä, kolmas on menossa. Eli malmia saadaan suunnitelmien mukaan, raaka-ainetta saadaan suunnitelmien mukaan ka-soihin. Millä määrillä? Vuonna 2018 Terrafamen tulee olla ja pitäisi olla kannattava tasolla, joka pitää sisällään nikkeliä 35 000 tonnia (Puhemies koputtaa) ja sinkkiä 75 000 tonnia, ja merkittävästi alle nykyisen maailmanmarkkinahintatason.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 118/2016 vp

17.49 **Timo Kalli kesk:** Arvoisa puhemies! Eduskunnan työ- ja elinkeinojaosto on kutsunut koko valtiovarainvaliokunnan huomenaamulla 8.30, ja toivon, että edustaja Aalto huomenna 8.30 on paikalla ja kysyy nämä kysymykset, mitä täällä esitti, ja uskon, että Terrafamen edustajilta, operatiiviselta johdolta saa asiantuntevat vastaukset. Meidän on täällä turha käydä sitä keskustelua, mikä on kassavirtaennuste 2018. Emme tiedä, mikä on metalleiden maailmanmarkkinahinta, emme tiedä muitakaan tunnuslukuja. Nämä kysymykset on syytä esittää ensin toimivalle johdolle, ja sen jälkeen meidän on syytä tehdä poliittinen analyysi. Uskon kuitenkin, että vaikka kysymyksiin saadaan minkälaisia vastauksia, niin jakokysymys meidän välillämme on olemassa.

Yrittäjyyteen liittyy aina riski, ja tässä riskissä, joka nyt on käsittelyn pohjana, on hyvin vaikea ottaa kantaa, mikä tilanne on 10 vuoden tai 100 vuoden päästä.

17.50 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämän asian, tämän kohdan lopuksi omalta osaltani voisin sanoa, että tämän päivän Turun Sanomissa oli kolumni, jonka kirjoitti Esko Valtaoja. Hän oli puhumassa avauspuhetta Talvivaaran kaivoksella, kun sitä vedenpuhdistamoa avattiin. Hän kirjoittaa tämän päivän Turun Sanomissa, lyhyt sitaatti siitä hänen kirjoituksestaan: "Voisi kuvitella, että Talvivaaran kaivoksen ympäristöhaittojen kuriin saaminen, tuottavan liiketoiminnan alku ja tuhannen työpaikan pelastaminen olisivat hyviä uutisia. Ville Niinistön itkupotkuraivarista päätellen Terrafamen onnistuminen on kuitenkin monelle liian kova pala nieltäväksi. Ja pääministeri menee vielä kehumään valtion omistamaa laitosta, ennenkuulumatonta härskiyttä!". Näin kirjoittaa Esko Valtaoja. (Ben Zyskowiec: Ja vielä pipo päässä!) — Ja vielä pipo päässä.

Arvoisa herra puhemies! Kyllä minä toivoisin, arvoisat ystävät, sitä, että kun tähän maahan jotakin rakennetaan, niin annettaisiin yrittämiselle mahdollisuus. Se vaihtoehto, mitä vihreät tällä kertaa markkinoivat ja mitä te olette museoineet tuota maaseutu-Suomea: kyllä teidän pikkuisen pitäisi katsoa joskus peiliin, ja jos ette uskalla sitä täällä tehdä, niin otakaa vaikka joululahjana, toivokaa joulupukilta taskupeiliä. Salaa illalla kotona katsotte, meniköhän kaikki ihan oikein.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.